

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2021

Adam Praus

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Internetové filmové recenze snímku Nespoutaný Django
a uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové
databázi**

Bakalářská práce

Autor práce: Adam Praus

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: prof. MgA. David Jan Novotný

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 4. května 2021

Adam Praus

Bibliografický záznam

PRAUS, Adam. *Internetové filmové recenze snímku Nespoutaný Django a uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové databázi*. Praha, 2021. 119 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce prof. MgA. Jan David Novotný.

Rozsah práce: 184 631 znaků (včetně mezer)

Anotace

Bakalářská práce *Internetové filmové recenze snímku Nespoutaný Django a uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové databázi* analyzuje a porovnává vybrané internetové filmové recenze a uživatelské komentáře na *Česko-Slovenské filmové databázi*.

Úvodní část práce je věnována Quentinu Tarantinovi jako filmovému tvůrci a *Nespoutanému Djangoovi*, jeho nejvýdělečnějšímu filmu. Zahrnuje shrnutí vzniku snímku od prvotní kreativní myšlenky až po první projekci, rozbor příběhu a srovnání se scenáristickou teorií, popis žánrových inspirací a základní přehled kritických ohlasů.

Druhá část se zabývá filmovou kritikou a její historií v kontextu umělecké kritiky a stručně definuje publicistické žánry recenzi a komentář. K tomu se zaměřuje na *Česko-Slovenskou filmovou databázi*, včetně popisu jejích nejdůležitějších funkcí.

Poslední část této práce obsahuje analýzu filmových recenzí z vybraných zahraničních a českých internetových médií a uživatelských komentářů na *Česko-Slovenské filmové databázi*. Na texty je nahlíženo z obsahové i jazykové stránky a podle těchto kritérií jsou také porovnávány. Hlavním cílem práce je odpovědět na předem vytyčené otázky, jež se týkají shody v hodnocení mezi profesionálními recenzenty a komentujícími uživateli, způsobu jejich vyjadřování a rozdílného přístupu amerických a českých recenzentů s ohledem na kontroverzní téma filmu.

Annotation

The bachelor thesis *Internet movie reviews of Django Unchained and user comments on Czech-Slovak Film Database* analyses and compares selected internet movie reviews and user comments on *Czech-Slovak Film Database*.

The opening section of the thesis is dedicated to Quentin Tarantino as a filmmaker and *Django Unchained*, his highest-grossing film. Summary of the development from the initial creative idea to the first-ever screening of the movie, analysis of the story and its comparison to screenwriting theory, description of *Django Unchained's* genre influences and the basic overview of its critical reception all gets covered.

The second part of the thesis deals with film criticism and its history as a type of art criticism and briefly defines the publicist genres of review and commentary. It also focuses on *Czech-Slovak Film Database*, including the description of its most important functions.

The final part of the thesis contains the analysis of selected movie reviews found on both foreign and Czech media sites and user comments on *Czech-Slovak Film Database*. These pieces are analysed on the basis of their content and language means, by which they also get compared to each other. The main goal of the thesis is to answer pre-set questions concerning critical consensus between professional reviewers and commenting users, their respective language means and differences in approach of American and Czech reviewers regarding the film's controversial theme.

Klíčová slova

Česko-Slovenská filmová databáze, filmová kritika, komentář, Nespoutaný Django, recenze, Quentin Tarantino

Keywords

comment, Czech-Slovak film database, Django Unchained, film criticism, Quentin Tarantino, review

Title

Internet movie reviews of Django Unchained and user comments on Czech-Slovak Film Database

Poděkování

Děkuji panu prof. MgA. Davidu Janu Novotnému za zpětnou vazbu při tvorbě této práce.

Poděkování patří i mé rodině za finanční a psychickou podporu během studia.

Obsah

Úvod	3
1 Quentin Tarantino	6
1.1 Dílo	12
1.2 Umělecký rukopis	14
2 Nespoutaný Django	17
2.1 Dějový rozbor	23
2.1.1 Shrnutí příběhu	23
2.1.2 Srovnání se scenáristickou teorií	25
2.2 Žánrové ukotvení a inspirace	27
2.3 Kritické ohlasy, komerční úspěch a kontroverze	31
3 Filmová kritika	34
3.1 Historický vývoj profese	38
4 Definice publicistických žánrů: recenze a komentář	50
4.1 Recenze	51
4.2 Komentář	53
5 Česko-Slovenská filmová databáze	54
5.1 Funkce	56
5.1.1 Novinky	57
5.1.2 Televize	57
5.1.3 Kino	58
5.1.4 VOD	58
5.1.5 DVD & Blu-ray	58
5.1.6 Tvůrci	58
5.1.7 Žebříčky	58
5.1.8 Filmotéky	59
5.1.9 Uživatelé	59
5.1.10 Diskuze	59
5.2 Nová ČSFD 2021	60
6 Analýza internetových recenzí a uživatelských komentářů na ČSFD	61
6.1 Internetové recenze	61
6.1.1 Peter Bradshaw (<i>The Guardian</i>)	62
6.1.2 A. O. Scott (<i>The New York Times</i>)	63
6.1.3 Betsy Sharkeyová (<i>Los Angeles Times</i>)	65
6.1.4 Kyle Smith (<i>New York Post</i>)	66
6.1.5 Andrew O'Hehir (<i>Salon</i>)	68
6.1.6 Tereza Spáčilová (<i>Reflex</i>)	70
6.1.7 Matouš Hrdina (<i>Full Moon Zine</i>)	72
6.1.8 František Fuka (<i>FFFilm</i>)	74
6.1.9 Vratislav Šálek (<i>Filmserver</i>)	76

6.1.10 Juraj Červenák (<i>MovieZone</i>)	77
6.2 Uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové databázi	79
6.2.1 Odpad!	79
6.2.2 1hvězdičkové	82
6.2.3 2hvězdičkové	84
6.2.4 3hvězdičkové	86
6.2.5 4hvězdičkové	88
6.2.6 5hvězdičkové	90
6.3 Výsledky analýzy	93
Závěr	101
Summary	101
Použitá literatura	103
Teze bakalářské práce	114
Seznam příloh	117

Úvod

V souvislosti s plošně vnímaným úpadkem žurnalistiky během několika posledních dekád nezůstala ani profese filmových kritiků nedotčena. Klesající náklady, tím pádem i zisky tištěných médií, vznik internetových blogů a sociálních sítí, rozvoj databází, jež agregují filmové recenze z prostorného online světa, migrace audiovizuálního obsahu za platební brány streamovacích video-on-demand platforem, kde je vkus diváků uměle ovlivňován sofistikovanými doporučovacími algoritmy, či nečekaná koronavirová pandemie, kvůli níž je budoucnost kin stále nejistá — to vše klade nové nároky na zavedené profesionály filmové publicistiky a zpochybňuje jejich význam v očích konzumentů. Rozevírající se nůžky mezi extrémně nízkorozpočtovými snímky s mizivým pokrytím v masově čtených médiích a „blockbustery“, jejichž marketingové rozpočty dosahují snad ještě vyšších hodnot než miliardové sumy vynaložené na samotnou produkci, vedou k tomu, že hlas a vliv filmových kritiků z povolání končí přehlušen mohutnými propagačními kampaněmi.

Sám si jako filmový nadšenec a člověk, jenž nedisponuje neomezeným časem, četbou filmové kritiky usnadňuji volbu titulů, které si zaslouží mou pozornost. A protože „víč hlav víc ví“, stále častěji se pro pomoc uchyluji k webovým stránkám, jako je *Česko-Slovenská filmová databáze*, kde se lze na jednom místě v krátkém čase obeznámit s velkým počtem různorodých názorů registrovaných uživatelů na ten či onen snímek. Ty mohou být v mnoha ohledech užitečnější a autentičtější než postřehy profesionálních kritiků, kteří své recenze připravují nejen pod časovým tlakem a nedobrovolně se stávají součástí pohlcujícího marketingového kolosu, jenž doprovází film při vydání pro širokou veřejnost.

Navíc — jak si později ukážeme — byla jejich role vždy do velké míry ovlivňována obchodním oddělením periodika, ve kterém publikovali, a to zase finančně nebo jinak těžilo z dobrých vztahů s filmovými studií a distributory, přičemž tato rovnice nepochybně platí dodnes. Díky internetu se ale můžeme dostat i k hodnotícím soudům „obyčejných smrtelníků“, jimž z nich neplyne — snad kromě internetové slávy — žádný materiální či kariérní profit. I proto je zajímavé tyto dva proudy evaluace filmových děl porovnat. V mé práci tak činím na příkladu vybraných internetových recenzí od českých i zahraničních autorů a uživatelských komentářů na již zmiňovaném nejnavštěvovanějším českém filmovém webu. Za jejich subjekt jsem zvolil polarizující snímek *Nespoutaný Django*, sedmý počín ve filmografii Quentina Tarantina, režiséra a scenáristy v jednom.

Kromě toho, že se jedná o jeden z mých oblíbených filmů, je velmi vděčným předmětem analýzy díky své explozivní povaze. Téma otroctví je v americkém prostředí citlivé samo o sobě, a je-li svěřeno do rukou někomu tak svéráznému, jako je Quentin Tarantino, potenciál pro kontroverzi se ještě mnohonásobně zvyšuje. Režisérovi, kterého buď milujete, nebo nenávidíte, se věnuji v úvodní kapitole této práce. Pokoušet se sestavit podrobnou rekonstrukci Tarantinova života nebo hlouběji zkoumat dílčí aspekty jeho filmů nedávalo smysl, protože to už udělali lidé přede mnou a lépe. Pro lepší pochopení jeho tvůrčí osobnosti alespoň vypichuji ty nejzásadnější milníky, jež ho formovaly na cestě k prosazení se ve filmovém průmyslu, dále stručně popisuji režisérovy dosavadní tituly a v závěru kapitoly se snažím vystihnout jeho umělecký rukopis.

Následující kapitola už patří *Nespoutanému Djangovi*. Nejprve kompletně rekapituluji vznik filmu — od úplně první pohnutky Tarantina věnovat se tématu otroctví přes psaní scénáře až po samotné natáčení a první projekci. Informace obsažené v této sekci jsou zvláště zajímavé při následném čtení recenzí a uživatelských komentářů, když výmluvně ilustrují, jak různě si mohou diváci původní záměry režiséra vysvětlovat a interpretovat. Filmu se věnuji i z hlediska příběhu, který nejprve shrnuji pro lepší uchování v paměti, načež jeho strukturu srovnávám s učebnicovými příklady správného psaní scénářů. Domnívám se, že právě tradiční struktura filmu měla velký podíl na jeho komerčním úspěchu. V neposlední řadě poukazuji na tituly, jimiž se Tarantino inspiroval, a také shrnuji kritickou odezvu a kontroverzi okolo filmu v době vydání.

Třetí kapitola je věnována filmové kritice, jednomu z mnoha druhů umělecké kritiky. Popisuji okolnosti vzniku, definuji její poslání a možné přístupy k její tvorbě a také poukazuji na základní typové rozdělení filmové kritiky podle jejího užití (místa publikace). V druhé části kapitoly přináším shrnutí historického vývoje profese filmových kritiků v kontextu americké filmové kritiky, přičemž jsem upustil od původního záměru v tezi, kde jsem zamýšlel zmínit důležité filmové kritiky z různých koutů světa. Na americkou filmovou kritiku a její autory se zaměřuji především z toho důvodu, že má největší tradici (zatímco evropský kontinent přispěl analýze filmu spíše objevnou teorií), tamní filmový průmysl odjakživa udává světové kinematografii směr a subjektem mé práce je americký film o americké minulosti od amerického režiséra, jenž byl sám americkou filmovou kritikou ovlivněn. Na tuto kapitolu navazuje základní definice publicistických žánrů komentáře a recenze, jež jsou později předmětem analýzy v praktické části práce.

Ještě předtím se ovšem věnuji *Česko-Slovenské filmové databázi*, z níž analyzované uživatelské komentáře pocházejí. Nejdříve vystihuji základní myšlenku a význam platformy, přičemž vycházím z vyjádření, která během let poskytl médiím zakladatel Martin Pomothy. Poté přecházím k popisu jejích nejdůležitějších funkcí, včetně výčtu změn, jež přinese chystaná vylepšená verze databáze s pracovním názvem „ČSFD 2021“.

Poté už přichází na řadu nejrozsáhlejší sekce mé práce, a to praktická část, v níž provádím obsahovou a komparativní analýzu vybraného vzorku deseti internetových recenzí českých i zahraničních autorů a uživatelských komentářů pocházejících z profilu *Nespoutaného Djanga* na *Česko-Slovenské filmové databázi*. Pro účely analýzy jsem se pokusil vyselektovat texty s různorodým vyzněním a výsledným hodnocením. Komentáře uživatelů ČSFD tak reprezentují celou škálu hodnotícího systému, který mají registrovaní uživatelé k dispozici, tedy od nejhoršího „Odpad!“ až po 5 hvězdiček. Rozdělit takto specificky i recenze nebylo možné kvůli tomu, že mnoho z nich finální hodnocení filmu explicitně nezmiňuje. Přesto věřím, že jsem v recenzích zahrnul adekvátně pestrý a reprezentativní výběr, v němž se názory recenzentů dostatečně různí.

Kýženým výsledkem a snad i přínosem celého snažení bylo prostřednictvím analýzy získat odpovědi na to, v čem se profesionální recenzenti shodovali s komentujícími uživateli ČSFD při pozitivním/negativním hodnocení filmu, jak se ve svých textech zástupci obou táborů vyjadřovali stran jazykové úrovně a zda se nějak lišil přístup amerických a českých kritiků k choulostivému tématu filmu, bereme-li v potaz, že se příběh odehrává během temného období relativně nedávné americké historie.

1 Quentin Tarantino

Filmový režisér, scenárista a příležitostný herec se narodil 27. března 1963 ve městě Knoxville v Tennessee. Už jako čtyřletého jej matka Connie Zastoupilová vedla ke čtení beletrie — oblíbil si především knihy *Moby Dick*, *Gulliverovy cesty* a *Ostrov pokladů*.¹ V pouhých 7 letech rozpoznal, že příběhy v komiksech a románech fungují díky promyšlené struktuře, a opakovaným čtením se ji pokoušel identifikovat.²

Zhruba od 6 let začal s matkou a nevlastním otcem chodit do kina, nevyjímaje na filmy, které rozhodně nebyly určeny očím studenta prvního stupně základní školy. V 8 letech viděl Tarantino snímek *Tělesné vztahy* (*Carnal Knowledge*, 1971), drama obsahující explicitní sexuální scény s Jackem Nicholsonem v hlavní roli.³ Silně ho ovlivnily i filmy s Frankensteinem, na nichž ho fascinovala kombinace brutálního násilí a humoru.⁴ V 10 letech se zúčastnil dvojprojekce *Divoké bandy* (*The Wild Bunch*, 1969) a *Vysvobození* (*Deliverance*, 1972), která ho rovněž zásadně poznamenala a formovala.⁵

V pubertě začal o samotě navštěvovat filmové projekce; nerozlišoval mezi arthouseovými, exploatačními či blockbusterovými snímky. Mnohdy zavítal až do kinosálů v chudších čtvrtích losangeleského města Carson, kde program sestával z nízkorozpočtové zahraniční produkce a hongkongských kung-fu filmů.⁶ S afroamerickými přáteli své matky zase chodil na dobové tituly blaxploatačního žánru.⁷ Ve 14 letech se s přestupem na novou školu stupňoval jeho konflikt se vzdělávacím systémem, pročež místo vyučování trávil čas v kině. Po vzájemné dohodě s matkou v 15 letech ukončil studium a začal si hledat práci.⁸

Jako frustrovaný teenager se dostal se i do problému se zákonem, když v knihkupectví ukradl román Elmorea Leonarda *The Switch*, načež ho zadržela policie.⁹ *Rum Punch*, další detektivku od stejného autora, Tarantino paradoxně využil o 18 let později jako předlohu pro svůj třetí režisérský počín *Jackie Brownová* (*Jackie Brown*, 1997).

---

¹ CLARKSON, Wensley. *Quentin Tarantino: Shooting from the Hip*. London: Piatkus, 1995, s. 16.

² Tamtéž, s. 23.

³ Tamtéž, s. 22.

⁴ Tamtéž, s. 26.

⁵ TARANTINO, Quentin. Tarantino on Deliverance. In: *New Beverly Cinema* [online]. [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20201129171803/https://thenewbev.com/tarantinos-reviews/tarantino-on-deliverance/>

⁶ CLARKSON, Wensley. *Quentin Tarantino: Shooting from the Hip*. London: Piatkus, 1995, s. 39.

⁷ Quentin Tarantino. In: *The Charlie Rose Show* [online]. Friday 12/26/1997. Dostupné z: <https://charlierose.com/videos/17692>

⁸ CLARKSON, Wensley. *Quentin Tarantino: Shooting from the Hip*. London: Piatkus, 1995, s. 42.

⁹ Tamtéž.

V létě roku 1979 nastoupil šestnáctiletý Tarantino do prvního z bizarních zaměstnání, jež byly součástí jeho života prakticky až do okamžiku, kdy prorazil v Hollywoodu: na poloviční úvazek se z něj stal uvaděč v pornografickém kině The Pussycat Theatre.¹⁰ Tou dobou vznikl i jeho první pokus o regulérní filmový scénář; nerealizovaný projekt nesl název *Captain Peachfuzz and the Anchovy Bandit*.¹¹

Souběžně se díky reklamě ve filmovém časopise stal členem herecké školy Jamese Besta. Studenti měli možnost vymýšlet vlastní scénky a odehrávat je před zbytkem třídy. Tarantino se tak poprvé dostal k režirování skutečných herců, dozvěděl se, jak pracovat s kamerou, a vytváření vlastních mini-představení v profesionálních podmínkách si rychle osvojil. Kurzy navštěvoval také Craig Hamman, Tarantinův budoucí spolupracovník.¹²

V létě 1981 si Tarantino pořídil domácí videopřehrávač, pročež mohl sledovat a studovat násobně více filmů než v kině, načež při shánění videokazet objevil specializovanou půjčovnu Video Archives. Stal se z něj pravidelný zákazník a brzy se spřátelil s místním zaměstnancem Rogerem Avarym. Ten se přimluvil u vedení podniku, když se po letech uvolnilo pracovní místo, a Tarantino zde začal na plný úvazek pracovat.¹³

„*Quentin vnímal práci ve Video Archives jako zlatou příležitost. [...] Byla to šance vykonávat roli neoficiálního filmového kritika, zhlédnout tolik filmů, kolik je jen člověk schopný, a dostávat za to zapláceno. Co víc by si mohl přát?*“ podotýká Wensley Clarkson v režisérově biografii.¹⁴ Zdejší činnost Tarantina skutečně pohltila. Během prvních let v novém zaměstnání soustřeďoval velkou část své kreativity do každotýdenního sestavování tematického výběru filmů, jež měly něco společného — ať už šlo o snímky o drogách, nejlepší díla Akiry Kurosawy nebo ojedinělou kolekci titulů, v nichž ženské postavy bijí své mužské protějšky.¹⁵ „*Půjčovna byla můj Village Voice a já jsem byl její Andrew Sarris,*“ pronesl s odkazem na známého amerického kritika.¹⁶

---

¹⁰ CLARKSON, Wensley. *Quentin Tarantino: Shooting from the Hip*. London: Piatkus, 1995, s. 43.

¹¹ Tamtéž, s. 47.

¹² Tamtéž, s. 48–55.

¹³ Tamtéž, s. 60–63.

¹⁴ Tamtéž, s. 64.

¹⁵ Tamtéž, s. 64–70.

¹⁶ BIEDENHARN, Isabella. 'I Lost It At The Video Store' excerpt: Quentin Tarantino and Kevin Smith talk renting porn and blockbuster. *Entertainment Weekly* [online]. [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: <https://ew.com/article/2015/08/28/i-lost-it-at-the-video-store-excerpt/>

V létě roku 1984 dupal společně s Hamannem nad konceptem filmu, který by odstartoval jejich filmařské kariéry. Tarantina tehdy začala zastupovat osobní manažerka Cathryn Jaymesová, jež měla kontakty v Hollywoodu a v jednadvacetiletém nadšenci viděla potenciál. Tvrdila, že pro mladé filmaře bez větších konexí vedly do filmového průmyslu jen dvě cesty: natočit vlastní nízkorozpočtový snímek nebo napsat alespoň tři kvalitní scénáře a doručit je těm správným lidem.¹⁷

Hamann vymyslel námět o muži, jenž nejlepšímu kamarádovi jako dárek k narozeninám objedná prostitutku, načež nastane velký dějový zvrát. Po několika týdnech dokončil první verzi scénáře, kterou pak Tarantino obohatil dalšími scénami a revizí dialogů. Titul dostal název *My Best Friend's Birthday* a kvůli omezeným finančním prostředkům se jej rozhodli natočit na černobílý 16mm film. Následoval tříletý proces plný finančních a logistických komplikací. Natáčení probíhalo nárazově — když zrovna byly finanční prostředky, točilo se, když došly, projekt byl klidně na několik měsíců pozastaven.¹⁸

Když se v roce 1987 konečně dotočilo, celkové výdaje byly zhruba 5 000 dolarů. Omezený rozpočet zapříčinil, že se jednotlivé záběry nestříhaly postupně, ale až na konci celého procesu — zúčastnění tak vlastně několik let netušili, jakou podobu film bude mít. Během finálního stříhu se navíc zničila část filmového pásu, snímku proto chyběla závěrečná sekvence, jež údajně obsahovala to nejkvalitnější, co Hamann s Tarantinem zpracovali. Výsledný produkt byl velkým zklamáním, ale Tarantino cítil, že novější materiál kvalitativně převyšoval scény z úvodu natáčení. Nešťastný výsledek tak vnímal jako cennou zkušenost a zároveň méně nákladnou alternativu filmové školy.¹⁹

Po domluvě s manažerkou Jaymesovou se Tarantino začal soustředit na psaní scénářů, protože skrze ně vedla snazší cesta k alespoň základnímu živobytí uvnitř filmového průmyslu. Inspirován road-movie titulem *Zapadákův (Badlands, 1973)* a dílem Jacka Kerouacka dal společně s Rogerem Avarym dohromady mnohosetstránkový námět s titulem *The Open Road*, z něhož po značných úpravách vykrytalizoval scénář zvaný *True Romance*.²⁰ Tarantino v něm recykloval několik motivů z *My Best Friend's Birthday* a rovněž uplatnil mnoho autobiografických prvků (vztah s otcem, herecké konkurzy...).

---

¹⁷ CLARKSON, Wensley. *Quentin Tarantino: Shooting from the Hip*. London: Piatkus, 1995, s. 75.

¹⁸ Tamtéž, s. 74–81.

¹⁹ Tamtéž, s. 86.

²⁰ Tamtéž, s. 91.

Jaymesová scénář rozeslala svým hollywoodským kontaktům, ale kvůli negativním reakcím přišly obavy, že reprezentováním Tarantina může utrpět její profesní reputace. Projektu se ve výsledku ujal britský producent Stanley Margolis, jenž uzavřel s Tarantinem a Avarym smlouvu a přislíbil sehnat 600 000 dolarů.²¹

Na podzim roku 1989 Tarantina zadržela policie kvůli neuhrazeným pokutám za parkování v hodnotě 7 000 dolarů, načež strávil více než týden v losangeleské vazební věznici, kde začal pracovat na scénáři s názvem *Natural Born Killers*.²² V roce 1990 dokončil první draft a k tomu si poprvé vydělal peníze (1 500 dolarů) za scenáristiku, když na zakázku dle hotového námětu sepsal scénář filmu *From Dusk Till Dawn*. Morgulisovi se tou dobou stále nedařilo sehnat investora pro *True Romance*.²³

Tarantino ztrácel naději a všechnu energii věnoval svému novému dílu. Nakonec vložil důvěru v mladého producenta Dona Murphyho, s nímž uzavřel smlouvu o právech na *Natural Born Killers*, zatím bez finanční odměny.²⁴

Přes společné známé se Tarantino seznámil se scenáristou/režisérem Scottem Spiegelem, jenž spolupracoval například na filmu Clinta Eastwooda *Zelenáč (The Rookie, 1990)*. Stali se z nich dobří přátelé a Spiegel ho v květnu roku 1990 pozval na zahradní oslavu, kam dorazila také spousta hostů z filmové branže. Tarantino zde navázal řeč s hercem/producentem Lawrencem Benderem, kterému přednesl pitch filmu o loupežném přepadení. Benderovi se vágní náčrt zamlouval, vyměnili si telefonní čísla a zapálený Tarantino během následujících tří týdnů vypracoval scénář s názvem *Reservoir Dogs*.²⁵

Plánoval ho natočit podobně jako *My Best Friend's Birthday* — černobíle na 16mm film a do rolí obsadit své kamarády —, ale Benderovi se scénář líbil natolik, že chtěl vyjednat i adekvátní prostředky. Tarantino byl znechucený nekonečným procesem shánění investorů a Benderovi dal pouhé 2 měsíce, zatímco doufal, že mezitím obdrží nějakou odměnu za scénář pro *True Romance*, z níž by pak mohl *Reservoir Dogs* financovat sám.²⁶

---

²¹ CLARKSON, Wensley. *Quentin Tarantino: Shooting from the Hip*. London: Piatkus, 1995, s. 93–95.

²² Tamtéž, s. 100–104.

²³ Tamtéž, s. 106.

²⁴ Tamtéž, s. 109.

²⁵ Tamtéž, s. 121–125.

²⁶ Tamtéž, s. 131–132.

Krátce poté skutečně přišel posun. Scénář *True Romance* zaujal režiséra Billa Lustiga, jenž se společně s Margolisem a Tarantinem zúčastnil jednání s produkční společností nezávislých filmů Cinetel v létě roku 1991.²⁷ Cinetel filmu přislíbila 2.73 milionu dolarů a po schůzce rovnou najala Tarantina, aby přepracoval scénář snímku *Úderem půlnoci (After Midnight, 1992)*, načež dostal pozvánku na natáčení *Posledního skauta (The Last Boy Scout, 1991)*, kde se seznámil s režisérem Tonym Scottem. Poté, co si přečetl scénáře pro *True Romance* a *Reservoir Dogs*, se Scottova společnost ujala projektu místo Cinetel a Scott nahradil Lustiga. Nejprve chtěl zfilmovat druhý jmenovaný titul, ale Tarantino trval na tom, že si jej nechá pro sebe jako vlastní režisérský debut.²⁸

Tou dobou už byla připravena smlouva s produkční společností Live Entertainment. O necelý rok dříve, v říjnu 1990, se scénář *Reservoir Dogs* dostal k režiséru Montemu Hellmanovi, jenž se pokusil producenta Bendera přesvědčit, aby ho mohl zfilmovat. Po schůzce s Banderem a Tarantinem se přesvědčil o Tarantinově kompetentnosti, režirování mu přenechal a k dvojici se přidal jako koproducent snímku. Vyjednávání s filmovými společnostmi ale bylo komplikované. Jejich ochotu k poskytnutí financí brzdila především Tarantinova nezkušenost v roli režiséra, nelíbily se jim ani explicitně násilné scény.²⁹

Hellman nakonec osobně doručil scénář producentu Richardu Gladsteinovi, jehož zaměstnavatel Live Entertainment 4. února 1991 přislíbil rozpočet 1.3 milionu dolarů, pokud se producentům snímku podaří získat alespoň jednoho herce z nabízeného seznamu. Mezi nimi byl Harvey Keitel, k němuž se scénář dostal přes Benderovu učitelku herectví Lilly Parkerovou, jež se s Keitelem přátelila. Herec byl ze scénáře nadšený a okamžitě chtěl být součástí filmu. Později se stal i jeho koproducentem a podstatně napomohl se získáním dalších aktérů, když financoval cestu Tarantina a Bendera do svého domovského New Yorku, kde proběhl casting, na němž získal roli pana Růžového Steve Buscemi.³⁰ Zanedlouho bylo zkompletováno obsazení celého filmu a post kameramana získal polský rodák Andrzej Sekuła. Natáčení trvalo pět týdnů: začalo v srpnu a skončilo v září 1991.³¹

---

²⁷ CLARKSON, Wensley. *Quentin Tarantino: Shooting from the Hip*. London: Piatkus, 1995, s. 133.

²⁸ THOMPSON, Anne. Quentin Tarantino and Richard Kelly Talk Tony Scott at Double Feature of 'True Romance' and 'Domino'. *IndieWire* [online]. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.indiewire.com/2012/08/quentin-tarantino-and-richard-kelly-talk-tony-scott-at-double-feature-of-true-romance-and-domino-240212/>

²⁹ CLARKSON, Wensley. *Quentin Tarantino: Shooting from the Hip*. London: Piatkus, 1995, s. 136–139.

³⁰ Tamtéž, s. 140–144.

³¹ Tamtéž, s. 148–154.

Úplně první projekce proběhla v lednu 1992 v budově spolku Directors Guild of America. Ve stejném měsíci se snímek objevil na filmovém festivalu v Sundance, kde Miramax, společnost bratrů Weinsteinových, odkoupil práva na jeho distribuci do amerických kin, přičemž společnosti Live Entertainment, která *Reservoir Dogs* financovala, náležela práva na distribuci do zahraničních kin a také na prodej videokazet.³²

Během následujícího půlroku Tarantino s filmem navštívil většinu významných evropských festivalů, v čele s Cannes. Sklízel oslavné reakce a užíval si zájem médií, fanoušků i atraktivních žen. *Reservoir Dogs* se ale neobešli bez kontroverze. Po pařížské premiéře Tarantina konfrontovala reportérka, kterou pobouřila scéna s řezáním ucha. Podobné výtky slýchal i na někdejší projekci v Sundance, třeba když jeden z tazatelů na tiskové konferenci naznačil, že takové scény mohou diváky motivovat k násilným činům.³³

„Nenechám se svazovat tím, co nějaký magor může udělat poté, co zhlédne můj film. V okamžiku, kdy umělcům kvůli těmto věcem nasadíte pouta, z toho přestává být umělecká forma,“ reagoval Tarantino.³⁴

Pozitivní odezva na Tarantinův debut uvedla do pohybu i jeho další projekty. Několik týdnů po festivalu v Cannes bylo oficiálně oznámeno herecké obsazení *True Romance* a Tony Scott byl potvrzen jako režisér filmu. Společnost režiséra Olivera Stonea zase oznámila práci na filmu *Natural Born Killers* po získání práv od producentského dua Dona Murphyho & Jane Hamsherové. Těm Tarantino scénář definitivně prodal o několik měsíců dříve za 10 000 dolarů, aby si mohl pořídit automobil Chevrolet Malibu, přičemž se vzdal i své výsady na jeho režirování, kdyby se projekt v budoucnosti realizoval.³⁵

Do amerických kin se *Reservoir Dogs* dostali 23. října 1992. V následujících měsících a letech se film rozšířil i do zbytku světa a z Tarantina učinil vůdčí tvář nezávislé scény devadesátých let. Představoval totiž obdobný milník, jakým byla *Bezstarostná jízda* (*Easy Rider*, 1969) pro kontrakulturu let šedesátých a z nich plynoucí období Nového Hollywoodu. Čeští diváci jej mohli poprvé vidět na Mezinárodním filmovém festivalu Karlovy Vary v červenci 1994.³⁶ Zbytek je historie.

---

³² CLARKSON, Wensley. *Quentin Tarantino: Shooting from the Hip*. London: Piatkus, 1995, s. 167–170.

³³ Tamtéž, s. 171–178.

³⁴ Tamtéž, s. 171.

³⁵ Tamtéž, s. 173–177.

³⁶ *Reservoir Dogs* (1992) — Release Info. *IMDb* [online]. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt0105236/releaseinfo>

1.1 Dílo

Gaunerů (Reservoir Dogs, 1992)

Debutový snímek Tarantina pojednává o skupině najatých kriminálních, kteří se znají jen podle kódových jmen a mají za úkol provést loupež diamantů. Ta ovšem hraje až druhořadou roli; prakticky celý děj filmu se odehrává v odlehlém skladišti, kde se parta hledaných zločinců, oblečená do černých obleků, postupně schází a čerstvě proběhlý zločin zpětně reflektuje pomocí flashbacků. Režisér zde nastolil svůj typický rukopis, ať už jde o táhnoucí se dialogy či černý humor kombinovaný s nevybíravým násilím. Najdeme v něm inspiraci francouzskou Novou vlnou či *Zabíjením (The Killing, 1956)* Stanleyho Kubricka.

Pulp Fiction — Historky z podsvětí (Pulp Fiction, 1994)

V *Historkách z podsvětí* vzal Tarantino to nejlepší z *Gaunerů* a s výrazně větším rozpočtem vše posunul na novou úroveň. K dokonalosti zde dotáhl nelineární vyprávění, když zkombinoval několik samostatných dějových linek do jednoho propojeného příběhu. Také zahájil dlouholetou spolupráci se Samuelem L. Jacksonem či Umou Thurmanovou a znovu nastartoval upadající kariéru Johna Travolty. Film získal Oscara za nejlepší původní scénář či Zlatou palmu v Cannes a definitivně proměnil Tarantina v globální celebritu.

Jackie Brownová (Jackie Brown, 1997)

Po obrovském úspěchu *Pulp Fiction* se režisér rozhodl zvolnit tempo a natočil překvapivě dospělý snímek o letušce ve středním věku, která se kvůli praní špinavých peněz dostane do vazby, odkud ji složením kaucí osvobodí ručitel, do něhož se poté zamiluje. Adaptace románu *Rum Punch* ztělesňuje neskryvanou poctu blaxploitation žánru, a tak byla do hlavní role symbolicky obsazena ikona 70. let Pam Grierová. Režisér navíc povolal Samuela L. Jacksona, jemuž sekundují tehdy již legendární Robertové De Niro a Forster.

Kill Bill (Kill Bill, Vol: 1, 2003) a Kill Bill 2 (Kill Bill, Vol: 2, 2004)

Silnou ženskou hrdinku měl i další Tarantinův projekt, jenž vzhledem k délce natočeného materiálu vyšel rozdělený na dvě části. V obou úřaduje Uma Thurmanová v roli „Nevěsty“, zrazené členky organizace nájemných vrahů, na krvavé cestě za pomstou ve stylovém mixu hongkongských kung-fu filmů, spaghetti westernů a japonského anime. Film sice nezískal jedinou nominaci na Oscara, ústřední hudební motiv ale rezonuje dodnes i mezi lidmi neobeznámenými s jeho původem.

Grindhouse: Auto zabiják (Death Proof, 2007)

Po nákladném a náročném *Kill Bill* se Tarantino spojil s režisérským kolegou Robertem Rodriguezem a společně vytvořili komornější projekt *Grindhouse*. Jméno odkazuje na tzv. grindhouse kina, jež bývala domovem nízkonákladových „béčkových“ snímků. *Death Proof*, Tarantinova část dvojitého celovečerního snímku, pojednává o kaskadérovi, jenž v nerozbitném automobilu uspokojuje svou sexuální úchylku tím, že úmyslně způsobuje havárie, zatímco na zadním sedadle vozí pohledné pasažérky. Titul propadl u kritiky i na pokladnách kin a představoval první přešlap v dosavadní kariéře režiséra.

Hanebný pancharti (Inglourious Basterds, 2009)

Svou reputaci napravil snímkem z období druhé světové války, v němž skupina „hanebných panchartů“ (komando amerických Židů) spáchá atentát na Adolfa Hitlera během kinoprojekce v okupované Francii. Tahounem filmu je Christoph Waltz, jenž se ujal role Hanse Landy, nacistického „lovce Židů“, způsobem, jakým by se jí kvůli požadavkům na plynulé vyjadřování v několika jazycích ujal jen málokdo, a po zásluze získal Oscara.

Nespoutaný Django (Django Unchained, 2012)

Druhému oscarovému scénáři Tarantina se podrobně věnuji v další kapitole.

Osm hrozných (The Hateful Eight, 2015)

Revizionistický western, v němž se uprostřed sněhové vánice setká osm různorodých postav v jedné prostorné chatě, kde proti sobě za zády spřádají zlověstné plány. Sledovat stupňující se napětí v místnosti je působivé i díky tomu, že natáčení probíhalo na vzácném 70mm filmu. Snímek svým divadelním zasazením na jedno místo a partou špičkových se charakterů připomíná režisérův debut, což podtrhl návrat herců Tima Rotha a Michaela Madsena, které doplnili další staronoví kolegové Samuel L. Jackson nebo Kurt Russell.

Tenkrát v Hollywoodu (Once Upon a Time in Hollywood, 2019)

„Milostný dopis Hollywoodu“, v němž Tarantino vyrůstal, nabízí podobně jako *Hanebný pancharti* alternativní verzi historických událostí. Pozadím snímku je vražda Sharon Tateové, někdejší herecké hvězdy a manželky Romana Polanského, spáchaná členy sekty Charlese Mansona. Především ale zachycuje vztah fiktivního herce Ricka Daltona (Leonardo DiCaprio) a jeho kaskadérského dvojníka Cliffa (Brad Pitt), kteří jsou nuceni adaptovat se na nastupující éru „Nového Hollywoodu“ koncem 60. let minulého století.

1.2 Umělecký rukopis

Akceptujeme-li tezi *auteurské teorie*, jež považuje režiséra za hlavního tvůrce filmu, málokdo by ji ztělesňoval jako Quentin Tarantino. Že mu každé okénko filmového pásu prošlo pod rukama, je v jeho snímcích snadno rozpoznatelné.

Paul Schrader, mimo jiné scenárista Scorseseho *Taxikáře* (*Taxi Driver*, 1976), kdysi prohlásil, že existencialismus byl během 90. let nahrazen ironií — vše se najednou ocitlo v uvozovkách.³⁷ Přesně takové jsou i Tarantinovy filmy. Jako by se snažily utéct před tíhou reálného světa tím, že jej promění ve frašku, ve které nic není tak, jak by člověk očekával. Ve filmu o loupeži nevidíme loupež (*Gaunerů*), gangsteři krátce před vraždou diskutují o masáži nohou (*Pulp Fiction*), američtí Židé zabíjejí Hitlera při projekci v kině (*Hanebný pancharti*), ve westernu odehrávajícím se v roce 1858 se prohání černošský otrok na koni za zvuků hiphopové hudby (*Nespoutaný Django*) a tak dále.

V jeho tvorbě se mísí obdiv k režisérům italského původu (Sergio Leone, Martin Scorsese, Brian De Palma) a školní léta strávená v obklopení afroamerické kultury, poblíž nebezpečných losangeleských čtvrtí s vysokou kriminalitou. Vzniká tak šťavnatý mix westernů, gangsterek a béčkových exploatačních filmů.

Tuto nezaměnitelnou poetiku označuje sám Tarantino za „hiphopovou estetiku“ a spočívá v tom, že přebírá již existující a prověřené šablony ze svých oblíbených filmů, avšak přidáním něčeho originálního, co vychází přímo z něj, vytváří zcela neotřelé a svěží zážitky.³⁸ Je jako hiphopový producent, co sampluje pozapomenuté soulové či funkové nahrávky, vdechuje jim nový život a zakomponováním vlastního otisku de facto přichází s něčím, co tu ještě nebylo, a přesto to působí povědomě.

Jako scenárista-režisér v jedné osobě má nad výsledným dílem téměř absolutní kontrolu a na skutečnost, že každé z nich se zrodilo z prázdné stránky na jeho psacím stole, je náležitě hrdý.³⁹ Zarytou věrnost staromódní kombinaci pera a papíru odůvodňuje řečnickou otázkou: „*Kdybyste měli napsat báseň, šli byste to udělat na počítači?*“⁴⁰

---

³⁷ EBERT, Roger. Ebert & Scorsese: Best Films of the 1990s. *Roger Ebert* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://www.rogerebert.com/roger-ebert/ebert-and-scorsese-best-films-of-the-1990s>

³⁸ Quentin Tarantino. In: *The Charlie Rose Show* [online]. Friday 12/21/2012. Dostupné z: <https://charlierose.com/videos/17441>

³⁹ GOMPERTZ, Will. Quentin Tarantino: 'My scripts are novels'. *BBC* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-20711077>

⁴⁰ BROWN, Lane. In Conversation: Quentin Tarantino. *Vulture* [online]. [cit. 2020-09-17]. Dostupné z: <https://www.vulture.com/2015/08/quentin-tarantino-lane-brown-in-conversation.html>

K psaní scénáře přistupuje jako k psaní románu, který až během natáčení adaptuje do filmové podoby.⁴¹ Vypracování psané předlohy považuje za nejméně 60 % cesty, jež vede k hotovému filmu: „*Když to dostanu na list papíru, jsem schopný to vykonat i na place a ve střížně. Všechno je to o tom listu, na něm probíhá největší bitva. Pokud se mi to podaří tam, vše ostatní do sebe zapadne.*“⁴²

Během tvůrčího procesu získává inspiraci poslechem pečlivě zvolených skladeb. *Nespoutaného Djanga* psal na balkóně své vily, kam umístil reproduktor, a každý den po probuzení 6–8 hodin pracoval na nových scénách, načež se ve večerních hodinách odebral do venkovního bazénu, kde během relaxace přemýšlel, kam příběh dále posune, aby mohl následující den plynule navázat a nezačínat nanovo — postup, který okoukal od Hemingwaye.⁴³ Okolo hudby staví celé scény; nepoužívá ji k pouhé gradaci (pomyslné tikající hodiny v pozadí), ale k nastolení nálady a rytmu: „*Skutečně si myslím, že spojení toho správného obrazu a té správné hudby obvykle představuje ty nejfilmovější okamžiky v historii kinematografie, zvláště když jsme se dostali do bodu, kdy jsme schopní stříhat přímo jí na míru. Jsou to ty chvíle, na které s ubíhajícím časem čekám, když sleduji film.*“⁴⁴

Tarantinova filmografie je eklektickými soundtracky pověstná. V *Nespoutaném Djangovi* zaslechneme „kmotra soulu“ Jamese Browna, rappera Tupaca Shakura či ikonu westernových hudebních motivů Ennia Morriconeho, jehož skladby si Tarantino vypůjčil z filmu Dona Siegela *Dva mezci pro slečnu Sáru* (*Two Mules for Sister Sara*, 1976). Právě Morricone je také autorem kompletního soundtracku *Osmi hrozných*, přičemž se jedná o vůbec první instanci, kdy Tarantinův film obsahoval pouze originální, dříve neslyšené skladby. Do té doby vybíral převážně z preexistujících nahrávek, protože hudebním skladatelům nedůvěřoval natolik, aby jim svěřil duši svého filmu, jak prozradil v konverzaci s Christopherem Nolanem.⁴⁵

---

⁴¹ LONGWORTH, Karina. Quentin Tarantino Emerges with His Most Daring Film Yet. *The Village Voice* [online]. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.villagevoice.com/2012/12/19/quentin-tarantino-emerges-with-his-most-daring-film-yet/>

⁴² Quentin Tarantino. In: *The Charlie Rose Show* [online]. Friday 12/21/2012. Dostupné z: <https://charlierose.com/videos/17441>

⁴³ LONGWORTH, Karina. Quentin Tarantino Emerges with His Most Daring Film Yet. *The Village Voice* [online]. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.villagevoice.com/2012/12/19/quentin-tarantino-emerges-with-his-most-daring-film-yet/>

⁴⁴ Quentin Tarantino. In: *The Charlie Rose Show* [online]. Friday 12/21/2012. Dostupné z: <https://charlierose.com/videos/17441>

⁴⁵ The Hateful Eight DGA Q&A with Quentin Tarantino and Christopher Nolan. In: *YouTube* [online]. 29. 12. 2015 [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://youtu.be/1EN2PUQBNVY>. Kanál uživatele Directors Guild of America.

Jim Smith ve své knize o Tarantinovi poukazuje⁴⁶ na čtyři typické prvky jeho snímků:

- dramatické monology/dialogy
- velice dlouhé a pomalé scény
- náhlý dramatický zvrát tónu
- anti-chronologická struktura

Sám Tarantino tvrdí, že styl, jakým jeho postavy promlouvají, inspirovaly tři osoby: romanopisec Elmore Leonard, dramatik David Mamet a komik Richard Pryor.⁴⁷

Z Leonardovy tvorby převzal zdánlivě bezvýznamné všední konverzace, díky kterým se obecnost dozvídá podstatné informace o charakterech a životech postav.⁴⁸ Trefným příkladem je dialog nájemných vrahů Julese (Samuel L. Jackson) a Vincenta (John Travolta) o hamburgerech, drogové legislativě a kulturních rozdílech mezi USA a Evropou v populární scéně z *Pulp Fiction*. Romány (nejen Leonardovy) motivovaly Tarantina rovněž k využití nelineárního vyprávění. Tento poznávací znak svých filmů ale nepovažuje za nutnost — kompozice scénáře musí odpovídat příběhu, který chce předat. U *Jackie Brownové* tak upřednostnil klasickou lineární strukturu, jelikož mu připadala vhodnější.⁴⁹

Tarantinovy filmy jsou bohaté také na různorodé popkulturní reference a pojí je intertextualita. Zvláště v první polovině jeho filmografie existovaly postavy ve společném vesmíru: o prostitutce Alabamě z *Pravdivé romance* se zmiňuje pan Bílý (Harvey Keitel) v *Gaunerech*, pan Blondatý (Michael Madsen) z Tarantina debutu je bratrem Vincenta Vegy z *Pulp Fiction* apod. Dá se předpokládat, že na tom měla velký podíl skutečnost, že scénáře těchto filmů vznikaly prakticky současně a odrážely jednu specifickou etapu v režisérově tvůrčím životě. V posledních letech od této praxe spíše upustil a snaží se o to, aby každý titul fungoval jako samostatná jednotka.

---

⁴⁶ SMITH, Jim. Quentin Tarantino. Praha: Levné knihy, 2009, s. 26.

⁴⁷ Quentin Tarantino Explains How He Writes Dialogue. In: *YouTube* [online]. 10. 12. 2012 [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://youtu.be/fFIX-fsPWwQ>. Kanál uživatele SiriusXM.

⁴⁸ BAUER, Erik. Method Writing: Interview with Quentin Tarantino. *Creative Screenwriting* [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://creativescreenwriting.com/method-writing-interview-with-quentin-tarantino/>

⁴⁹ Tamtéž.

2 Nespoutaný Django

„Jednou z věcí, jimiž jsou westerny obzvlášť zajímavé, je ta, že neexistuje žádný jiný žánr, který by více reflektoval morálku a pocity Američanů během dekády, v níž daný film vznikl. V tomto ohledu westerny fungují vždy jako pomyslná lupa.“⁵⁰

— Quentin Tarantino

Zárodek *Nespoutaného Djanga* vznikl zhruba v roce 2003. Tehdy se Quentin Tarantino v debatě s dlouholetým spolupracovníkem Harveyem Weinsteinem zmínil o svých poznatcích vůči zásadnímu němému filmu *Zrození národa* (*The Birth of a Nation*, 1915). Aniž by zpochybňoval řemeslnou a uměleckou kvalitu snímku, podivoval se nad skutečností, že mezi filmovými kritiky byly přehlíženy jeho silně rasistické kontury. Weinsteina režisérův entuziasmus a vědomosti zaujaly a vyzval ho, ať se téma pokusí zpracovat ve formě třiceti až čtyřicetistránkové úvahy pro magazín *The New Yorker*.⁵¹

Tarantino tou dobou diskutoval také s filmařem Reginaldem Hudlinem, pozdějším koproducentem snímku, o filmech zachycujících dějiny amerického otroctví. Hudlin je nenáviděl. Preferoval by autenticky zachycenou historii s jednoznačným vykoupením na konci ve stylu Kubrickova *Spartaka* (*Spartacus*, 1960), ovšem v amerických reáliích.⁵²

*"Neměl jsem zájem koukat na další snímek o vznešeném utrpení. Chtěl jsem vidět nakopané zadky. Existovala spousta černochoů, co se vzepřela a bránila se, včetně členů mé rodiny. Toužil jsem sledovat příběhy o nich."*⁵³

Tarantino jeho pohled evidentně sdílel. V roce 2012 se během propagační kampaně okolo premiéry *Nespoutaného Djanga* v rozhovoru s Charliem Rosem pozastavil nad neuspokojujícím závěrem historické série *Kořeny* (*Roots*, 1977):

---

⁵⁰ GROSS, Terry. Quentin Tarantino, 'Unchained' And Unruly. *NPR* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2013/01/02/168200139/quentin-tarantino-unchained-and-unruly>

⁵¹ FLEMING, Mike. Mike Fleming Q&As Harvey Weinstein: On Oscars, Sundance, Obama, And Getting The Web To Pay Up For Borrowed Content. *Deadline* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://deadline.com/2013/01/mike-fleming-qas-harvey-weinstein-on-oscars-sundance-obama-and-getting-the-web-to-pay-up-for-borrowed-content-415176/>

⁵² UTICHI, Joe. Quentin Tarantino and producer Reginald Hudlin talk Django Unchained. *Entertainment.ie* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://entertainment.ie/cinema/movie-news/interview-quentin-tarantino-and-producer-reginald-hudlin-talk-django-unchained-246372/>

⁵³ ROBERTSON IV, Gil. Oscar-Nominated Producer Reginald Hudlin Talks 'Django Unchained'. *EBONY* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.ebony.com/entertainment/oscar-nominated-producer-reginald-hudlin-talks-django-unchained-123/>

„Jako téměř každý v Americe jsem byl přilepený k obrazovce. Diváte se na to nějak šestnáct hodin, vžijete se do osudů postav, ocitnete se na jejich místě. V poslední epizodě máte Lloyda Bridgese, jednoho z nejodpornějších rasistů v celém seriálu, a Chicken George, jednu z postav, co dostala nejvíc prostoru. Chicken George má Bridgese přivázaného ke stromu a chystá se ho zbičovat, zpráskat ho jednou provždy. Na tohle jste čekali těch šestnáct hodin. A přirozeně — jak tomu v těchto snímcích bývá — spustí: ‚Ne, ne, ne, tohle udělat nemůžu. Byl bych stejně zkažený jako ty.‘ A když tohle řekl, 100 milionů lidí napříč Amerikou zvolalo: ‚Ne! Zmaluj mu prdel!‘ Zasloužil si to. Bylo načase se pomstít. No, v mém filmu tenhle problém nemáte. Dočkáte se odplaty.“⁵⁴

Podnětné konverzace s filmovými kolegy iniciovaly myšlenky o vlastním filmu, jenž by o temné — k nelibosti Tarantina často přikrášlované — historii pojednával.

Zhruba osm let před tím, než se zhmotnily v hotový scénář, měl jednoduchý námět, prozatím bez konkrétní dějové linky: otrok v období před občanskou válkou Severu proti Jihu (1861–1865) získá svobodu skrze doposud nespecifikované okolnosti a stane se z něj lovec odměn, jenž zabíjí hledané zločince za finanční obnos.⁵⁵

V roce 2007 svou vizi konkretizoval v rozhovoru pro *The Telegraph* jako „film, který se zaobírá příšernou americkou otrokářskou minulostí, ale rád bych ho udělal ve stylu spaghetti westernů, ne jako velkolepou agitku. Chci se držet hranic žánru, ale věnovat se všemu, čemu se Amerika nikdy nevěnovala, protože se za to stydí, a s čím se ostatní země neobtěžovaly, neboť se k tomu necítí být oprávněny.“⁵⁶

Tradiční historické filmy „s velkým H“ považoval za zaprášené učebnice, které si drží přílišný odstup na to, aby nechaly diváka skutečně pocítit atmosféru té které doby. Lákalo ho obměnit klasický scénář viktimizovaných otroků, vyslat jednoho z nich na hrdinnou výpravu, dopřát mu pomstu, vytvořit z něj nadživotní legendu afroamerického folkloru a poskytnout pro to všechno dostatečně grandiózní jeviště.⁵⁷

---

⁵⁴ Quentin Tarantino. In: *The Charlie Rose Show* [online]. Friday 12/21/2012. Dostupné z: <https://charlierose.com/videos/17441>

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ JOHN, Hiscock. Quentin Tarantino: I'm proud of my flop. *The Telegraph* [online]. [cit. 2020-09-19]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/culture/film/starsandstories/3664742/Quentin-Tarantino-Im-proud-of-my-flop.html>

⁵⁷ GROSS, Terry. Quentin Tarantino, 'Unchained' And Unruly. *NPR* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2013/01/02/168200139/quentin-tarantino-unchained-and-unruly>

Když poprvé „položil pero na papír“, psal se rok 2009 a Tarantino se zrovna nacházel v jednom tokijském hotelu.⁵⁸ V Japonsku tehdy propagoval opožděnou premiéru *Hanebných panchartů* a v mezidobě se za doprovodu hudebních podkladů ze svých oblíbených spaghetti westernů věnoval psaní o filmech Sergia Corbucciho. Fascinovala ho zejména nemilosrdnost a brutalita prostředí, v němž se jejich děj odehrává:

„Zatímco jsem pracoval na eseji o tom, jak fungují Corbucciho archetypy, přemýšlel jsem. [...] Kdybych dělal vlastní western, mohl bych je využít. Jakmile jsem začal psát scénář, dupal jsem nad tím, jak ty postavy dohnat do extrému. Jako nejbližší ekvivalent Corbucciho surové krajiny se jevil předválečný Jih. Když se poučíte o pravidlech a praktikách otroctví, dělat nic násilnějšího, absurdnějšího a bizarnějšího už nejde. Nemůžete uvěřit, že se to dělo, což je podstata pravého surrealismu.“⁵⁹

V hotelu nakonec vznikla úvodní scéna, která se téměř v identické podobě objevuje i v dokončeném střihu *Nespoutaného Djanga*. Jelikož Tarantino píše krok po kroku — obvykle neví s předstihem, jak film skončí —, jsou pro něj silné úvodní scény důležité hned ze dvou důvodů. Získají a udrží si pozornost čtenáře, respektive diváka. Současně motivují Tarantina k dalšímu psaní, protože je sám zvědavý, kam příběh směřuje. Scénář ve finále dokončil 26. dubna 2011.⁶⁰

Kvůli jeho citlivému obsahu začal brzy pochybovat, zda bude skutečně schopný film natočit v podobě, již si vysnil. Začal si připouštět svou zodpovědnost a bylo mu nepříjemné rekonstruovat události, na něž by všichni nejradši zapomněli, a přivádět tak do rozpaků afroamerický komparz. V určitý moment se dokonce zvažoval přesun natáčení do Brazílie, kde rasismus není tak palčivým tématem. Potřebnou kuráž mu dodala až večere se Sidneyem Poitierem, prvním černošským držitelem Oscara za nejlepšího herce, jenž Tarantina ujistil, že všichni jsou přesvědčeni o jeho čistých úmyslech, a tak by se měl přestat bát vlastního filmu.⁶¹

---

⁵⁸ LONGWORTH, Karina. Quentin Tarantino Emerges with His Most Daring Film Yet. *The Village Voice* [online]. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.villagevoice.com/2012/12/19/quentin-tarantino-emerges-with-his-most-daring-film-yet/>

⁵⁹ EDWARDS, Gavin. Quentin Tarantino Tackles Old Dixie by Way of the Old West (by Way of Italy). *The New York Times* [online]. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2012/09/30/magazine/quentin-tarantino-django.html>

⁶⁰ LONGWORTH, Karina. Quentin Tarantino Emerges with His Most Daring Film Yet. *The Village Voice* [online]. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.villagevoice.com/2012/12/19/quentin-tarantino-emerges-with-his-most-daring-film-yet/>

⁶¹ GROSS, Terry. Quentin Tarantino, 'Unchained' And Unruly. *NPR* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2013/01/02/168200139/quentin-tarantino-unchained-and-unruly>

Podoba Djanga prošla několika proměnami. Režisér přemýšlel například o tom, že hlavní postavu představí v několika málo scénách zamlada a poté použije skok v čase do období po americké občanské válce. Roli si tudíž nárokoval nejprve Samuel L. Jackson, jenž vzhledem ke společné historii automaticky předpokládal, že Tarantino vytvořil postavu afroamerického povstalice na míru přímo pro něj.⁶²

Když se po přečtení scénáře dovtípl změny plánu, celou situaci si vyjasnili po telefonu:

„Vydal jsem se trošku jinou cestou. Jsi na tu postavu asi o 15 let moc starej.“ — „Jo, to jsem si všiml.“ — „A co si říkáš na postavu Stephena?“ — „Jak to myslíš?“ — „Máš nějaký problém s tím, že bys hrál ho?“ — „Jako jestli mám problém s hraním toho nejničernějšího černýho zmrda v historii lidstva? Ne, nemám s tím žádný problém. Už jsem v tom ponořenej. Zrovna s mým maskérem makáme na jeho účesu a odstínu pleti. Chci, aby vypadal, jako že zrovna vystoupil z [otrokářské] lodi.“⁶³

Ztvárnění hlavního hrdiny poté Tarantino prodiskutoval s několika známými jmény. Zájem projeví Idris Elba, Michael K. Williams, Chris Tucker a především Will Smith. S Jamiem Foxxem se režisér setkal jako s posledním, ale talentovaný hudebník a bývalý komik ho okamžitě přesvědčil:

„[Jamie] porozuměl tomu materiálu. Ale hlavně byl opravdový kovboj. Nehledě na to, že vlastní koně — ten ve filmu je skutečně jeho. Je z Texasu, má pochopení. [...] Ví, jaké to je, když vás ostatní mají za druhotného. I když byl hvězdou fotbalového týmu, jakmile začal randit s bílou holkou ze školy, všichni z toho mohli zešít. Jako někdo, kdo byl najatý za klavíristu do velkého bělošského domova v Texasu, to chápe. Když tam jako černochohraje na piano během koktejlového večírku, jste pro ně kus nábytku. Nikdo na vás nemluví. Správně by na vás ani neměli pomyslet.“⁶⁴

Hlavní antagonista filmu Calvin Candie představoval výzvu z jiného důvodu. Panovačný majitel plantáže a fanoušek krvavých zápasů mezi otroky byl totiž první zápornou postavou z Tarantinovy hlavy, k níž jako čtenář vlastního scénáře necítil absolutně žádné sympatie či soucit. Dokonce jím pohrdal, protože ztělesňoval celkovou instituci otroctví, již Tarantino přirovnal ke zvrhlé mutaci evropské aristokracie.⁶⁵

---

⁶² GATES JR., Henry Louis. Tarantino 'Unchained,' Part 2: On the N-Word. *The Root* [online]. [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: <https://www.theroot.com/tarantino-unchained-part-2-on-the-n-word-1790894617>

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ FLEMING, Mike. Playboy Interview: Quentin Tarantino. *Playboy Magazine*. December 2012, s. 69.

⁶⁵ Tamtéž, s. 70.

Byl to až Leonardo DiCaprio, kdo postavě dodal špetku lidskosti, když do scénáře přispěl tématem frenologie — pseudovědy, s jejíž pomocí otrokáři odůvodňovali a omlouvali své hanebné činy.⁶⁶

Ve výsledném filmu se téma objevuje během scény u jídelního stolu, kde Candie zkoumá lebku zesnulého černošského služebníka, na níž demonstruje tři důlky v oblasti, již tehdejší vědci asociovali se submisivním chováním. Tato skutečnost měla dokládat alibistickou tezi, že afroameričtí otroci byli doslova zrozeni proto, aby sloužili bělošským pánům.

Natáčení *Nespoutaného Djanga* bylo zahájeno na konci listopadu 2011 v Kalifornii a průběžně se přesouvalo do Wyomingu a Louisiany. Poslední klapka zazněla 24. července 2012. Zakončila tak osmiměsíční proces, jenž dle zúčastněných nebral konce.⁶⁷

Velká část filmu byla natočena na území skutečné plantáže Evergreen v Louisianě, kde se dříve otroctví reálně praktikovalo, a zdejší genius loci měl neblahý vliv na psychický stav herců i ostatních členů komparzu. Jamie Foxx a Kerry Washingtonová často nemohli usnout ještě ve 4 hodiny ráno, když na telefonu konverzovali o tom, co se během předešlého natáčecího dne odehrálo. Představitelku Broomhildy zasáhla především scéna, v níž musela nahá strávit nějakou dobu v podzemní komoře.⁶⁸

Leonardu DiCapriovi zase dělalo problém oslovovat černošské postavy pejorativním výrazem „nigger“. Kontroverzní slovo ze sebe nemohl dostat do té doby, než ho přesvědčili Jamie Foxx a Samuel L. Jackson během kolektivního čtení. „*Když tu postavu přikrášlíš, lidé tě budou nenávidět*,“ domluvili mu.⁶⁹

Realizaci scénáře neztěžovala pouze závažnost zkoumaného subjektu. Překážku v Tarantinově tvůrčím procesu představovala i zprvu neadekvátní herecká kvalita Jamieho Foxxe. Představitel Djanga v talk show Howarda Sterna s humorem popsal situaci z prvního dne zkoušek před natáčením, kdy si jej režisér vzal stranou a mezi čtyřma očima nekompromisně zhodnotil jeho dosavadní pracovní výkon:

---

⁶⁶ HAHN, Kate. Leonardo DiCaprio in 'Django Unchained'. *Variety* [online]. [cit. 2020-09-29]. Dostupné z: <https://variety.com/2012/film/news/leonardo-dicaprio-in-django-unchained-1118062924/>

⁶⁷ SHONE, Tom. *Tarantino: Retrospektiva*. Praha: Dobrovský, 2018, s. 216.

⁶⁸ Kerry Washington on making Quentin Tarantino's Django Unchained. *London Evening Standard* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <https://www.standard.co.uk/lifestyle/london-life/kerry-washington-on-making-quentin-tarantinos-django-unchained-8453865.html>

⁶⁹ DOSANI, Rishma. Leonardo DiCaprio had problem saying 'n-word' in Django Unchained until Jamie Foxx and Samuel L Jackson forced him to. *Metro* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <https://metro.co.uk/2019/11/22/leonardo-dicaprio-problem-saying-n-word-django-unchained-jamie-foxx-samuel-l-jackson-forced-11200400/>

„Co to mělo, kurva, bejt? Bylo mi jasný, že přijde tenhle problém... Musíš se stát zasraným otrokem! Je to otrok. Není cool. Je podělanej otrok. Neumí číst. Ty si sem nakrácíš se svou posranou brašnou od Louise Vuittona a klíčama od Range Roveru... [Django] není Jim Brown.⁷⁰ Je to otrok, do prdele. A pak — až poté — se z něj stane hrdina. Tak s těma sračkama přestaň.“⁷¹

Aby se štáb od filmování odreagoval, nepracovní víkendy začali jeho členové oslavovat ještě během pátku. Tarantino jejich volnočasový rituál popsal pro magazín *Playboy*:

„Přijde víkend a chce se mi jen hulit a vegetovat. Prostě odpadávám. Během Djanga jsem vybuchl vždy v pátek večer. S partou jsme se vydali do nějakého baru v New Orleans. Je jich tam spousta a některé byly docela divoké. Venku jsme byli tak do šesti do sedmi do rána, zbytek dne jsme prospali, v neděli jsme se dali dokupy, třeba i promítli nějaký film a od pondělka jsme se do toho zase pustili.“⁷²

Už tak náročné natáčení se kvůli finální sekvenci muselo protáhnout o tři týdny, k nimž bratři Weinsteinové svolili za podmínky, že je Tarantino zafinancuje procenty svého podílu z budoucích tržeb. Následovala hektická postprodukce, jelikož bylo nutné film sestříhat během pouhých čtyř měsíců, aby se stihl kvalifikovat do soutěže o Oscary za rok 2012. A aby toho nebylo málo, *Nespoutaný Django* je první film, s nímž Tarantinovi nepomáhala jeho dvorní střihačka Sally Menkeová, jež bohužel zemřela o dva roky dříve.⁷³

Vše nakonec dobře dopadlo a veřejnost mohla *Nespoutaného Djanga* poprvé vidět během promítání spolku Directors Guild of America dne 1. prosince 2012.⁷⁴ Premiéra v amerických kinech proběhla 25. prosince 2012, v České republice až 17. ledna 2013.⁷⁵

---

⁷⁰ Jeden z nejlepších hráčů amerického fotbalu v historii. Na sklonku sportovní kariéry se začal věnovat herectví. Vedle rolí „drsnáků“ v blaxploitation snímcích účinkoval například ve válečném dramatu *Tucet špinavců* (*The Dirty Dozen*, 1967).

⁷¹ SHARF, Zack. Quentin Tarantino Directed 'Django' Like A 'Tyrant,' Cursed At Jamie Foxx During Rehearsal. *IndieWire* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.indiewire.com/2017/05/quentin-tarantino-django-unchained-direction-jamie-foxx-tyrant-1201834128/>

⁷² FLEMING, Mike. Playboy Interview: Quentin Tarantino. *Playboy Magazine*. December 2012, s. 70.

⁷³ LONGWORTH, Karina. Quentin Tarantino Emerges with His Most Daring Film Yet. *The Village Voice* [online]. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.villagevoice.com/2012/12/19/quentin-tarantino-emerges-with-his-most-daring-film-yet/>

⁷⁴ SULLIVAN, Kevin P. 'Django Unchained' earns rave reviews after early screening. *MTV* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <http://www.mtv.com/news/2442675/django-unchained-early-reviews/>

⁷⁵ *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/prehled/>

2.1 Dějový rozbor

V následující kapitole se zaměřím na *Nespoutaného Djanga* z hlediska příběhu, jenž je determinován strukturou scénáře. Pro lepší orientaci nejprve stručně shrnuji podstatné dějové body v průběhu filmu, načež s pomocí scenáristické příručky Syda Fielda *Screenplay: The Foundations of Screenwriting* (česky *Jak napsat dobrý scénář*) podtrhují jejich korelaci se zavedenými scenáristickými metodami. Cílem je ukázat, že i Quentin Tarantino v rámci vyprávění dodržuje určité zásady a léty prověřené postupy, díky nimž výsledný film funguje jako celek a na diváky má kýžený dopad.

2.1.1 Shrnutí příběhu

Píše se rok 1858 a nacházíme se kdesi v Texasu. Bratři Speckové cestují nocí na koních a táhnou s sebou skupinku otroků v řetězech. Střetávají se s mužem, jenž se představuje jako Dr. King Schultz (Christoph Waltz), zubař a lovec odměn.

Ten získal informaci, že součástí tažené skupinky je i Django (Jamie Foxx), kterého by rád odkoupil kvůli jeho společné minulosti s bratry Brittlovými, po nichž Schultz pátrá. Po napjaté výměně názorů Schultz překvapivým výstřelem zabíjí Ace Specka, načež osvobozuje zbylé otroky a za doprovodu Djanga se na koni vydává na cestu.

Zastavují v městečku Daughtrey, kde Schultz objasňuje náplň své profese a nabízí Djangovi 75 dolarů a svobodný život pod podmínkou, že mu pomůže dopadnout hledané bratry. Django se Schultzovi svěřuje, že je ženatý a od manželky byl násilně oddělen.

Ony hledané bratry následně nacházejí a vraždí ve státě Tennessee na plantáži Spencera „Velkého tatky“ Bennetta, na jehož pozemek se Schultz a Django dostali pod falešnou záminkou, když mu nabídli 5000 dolarů za jednu otrokyni v jeho vlastnictví.

V noci se je oklamáný Bennett s gangem maskovaných mužů pokusí přepadnout, ale celá akce se zvrtné, když Schultz a Django — o krok napřed — z bezpečné vzdálenosti odpalují dynamit, čímž usmrcují většinu z nich. Schultz Djangovi předkládá nabídku dlouhodobé spolupráce při hledání zločinců, a protože za něj cítí zodpovědnost, slibuje mu i pomoc s hledáním odcizené manželky Broomhildy (Kerry Washingtonová).

Po finančně úspěšné zimě se Schultz a Django přesunují do státu Mississippi. Schultz zjišťuje, kde se nachází Broomhilda: vlastní ji Calvin Candie (Leonardo DiCaprio), majitel bavlníkové plantáže Candyland a obchodník s černošskými zápasníky.

S Candiem se setkávají v nočním podniku (Django se vydává za zápasnického experta), kde mu lstivě nabízejí 12 000 dolarů za jednoho z jeho bijců. Doopravdy ale mají v plánu osvobodit Djangovu ženu. Candieho atraktivní částka zaujme natolik, že je pozve a následně osobně doprovodí na svou plantáž.

Django se konečně shledává s Broomhildou, ale společnou známost záměrně nedávají najevo. Schultz se u jídla nenápadně a nenásilně snaží přesvědčit Candieho, ať mu ji za drobný příplatek prodá společně se zápasníkem jako sexuální společníci.

Candieho služebník a pravá ruka Stephen (Samuel L. Jackson) zjišťuje, jaké jsou Schultzovy skutečné úmysly, a informuje o nich Candieho. Ten u jídelního stolu ztropí scénu a přinutí Schultze zaplatit slibovaných 12 000 dolarů, ale za Broomhildu.

Po podpisu kupní smlouvy odmítá Schultz podat Candiemu ruku — jižanské gesto stvrzující uzavření obchodu. Argument končí krvavou přestřelkou, při níž umírá Candie, členové jeho ochranky a také Schultz, jenž zastřelením Candieho celou situaci inicioval. Django se musí vzdát, aby zachránil svou ženu, kterou vzal mezitím do zajetí Stephen.

Druhý den se zdá, že bude Django utracen kastrací a vykrvácením, ale Candieho sestra, jež převzala řízení plantáže, rozhoduje, že Djanga prodá těžební společnosti, kde se má upracovat k smrti. Cestou za novým zaměstnáním se Djangovi daří zabít své strážce, načež se na koni vydává zpět směrem Candyland, aby napodruhé zachránil Broomhildu.

Nejprve vystřelí chatku plnou Candieho pozůstalých spřízněnců, aby se k ní dostal. Jakmile manželku osvobodí, naposledy navštěvuje Candieho vilu, kde vraždí jeho sestru a zbytek ochranky, načež osvobozuje přítomné otroky. Djangovo odvetné tažení končí v momentě, kdy obrovskou budovu odpaluje dynamitem, zatímco se v ní nachází poslední živý člověk: poražený a hysterický Stephen s prostřeleným kolenem.

Na příjezdové cestě čeká Broomhilda, která vše sleduje ze sedla svého koně. Na oře nasedá i spokojený Django a s hořícími sutinami v zádech zahajují cestu za lepšími zítřky.

2.1.2 Srovnání se scenáristickou teorií

Syd Field ve své publikaci vysvětluje, že děj filmu má stejně jako každé jiné fungující vyprávění svůj začátek, prostředek a konec. Analýzou několika filmových scénářů dochází ke zjištění, že jsou klasicky tvořeny třemi dějstvími (*acts*), kdy 1. dějství představuje začátek, 2. dějství prostředek a 3. dějství konec příběhu. Při určení rozsahu jednotlivých dějství vychází z předpokladu, že tradiční stopáž celovečerního snímku je 120 minut — jedna stránka scénáře by tak měla odpovídat přibližně jedné minutě výsledného filmu.⁷⁶

1. dějství

Označujeme ho jako *set-up*, tedy expozici. Nachází se na stranách 1–30. Na této ploše scenárista startuje příběh, představuje hlavní postavu, odhaluje dramatickou premisu (o čem příběh bude), nastiňuje situaci, v níž se postava nachází (okolnosti děje), a vytváří vztah mezi protagonistou a postavami, jež s ním přicházejí do kontaktu.⁷⁷

Součástí 1. dějství jsou navíc dílčí body, které v rámci něj posouvají příběh dopředu. Field je nazývá podněcující událost (*inciting incident*) a klíčová událost (*key incident*) — ta je v mnoha případech zaměnitelná s takzvaným 1. bodem obratu (*Plot Point 1*).⁷⁸

Podněcující událost

Odehrává se v úvodních 10 minutách filmu. Slouží k upoutání divákovy pozornosti a k uvedení příběhu do pohybu.⁷⁹ V *Nespoutaném Djangovi* doktor Schultz osvobozuje Djanga, objasňuje důvod jejich setkání a vydává se s ním na cestu (cca 3:40–12:40).

Klíčová událost

Moment, v němž je hlavní postava definitivně uvržena do děje a vyslána určitým směrem. Následování tohoto směru představuje zlomový bod, po němž už není cesty zpět, neboli 1. bod obratu.⁸⁰ Tento okamžik současně funguje jako přechod mezi prvními dvěma dějstvími. V *Nespoutaném Djangovi* doktor Schultz nabízí Djangovi pomoc při hledání Broomhildy, pokud s ním stráví zimu hledáním zločinců. Django souhlasí, čímž předznamenává události následujícího dějství (cca 50:35).

---

⁷⁶ FIELD, Syd. *Screenplay: The Foundations of Screenwriting*. New York: Bantam Dell, 2005, s. 20–22.

⁷⁷ Tamtéž, s. 23.

⁷⁸ Tamtéž, s. 130.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Tamtéž, s. 135.

2. dějství

Označujeme ho jako *confrontation*, tedy konfrontaci. Začíná zhruba mezi stranami 20–30 a končí přibližně na stranách 85–90. Na této ploše se protagonista filmu střetává s překážkami, jež mu brání v dosažení cíle, za kterým se vydal překročením 1. bodu obratu.⁸¹ Jedná se o nejdelší, na události nejbohatší úsek filmu — proto zpravidla tvoří obsah filmových upoutávek, aniž by prozrazoval důležité informace z úvodu či konce příběhu. Stejně jako úvodní dějství ho zakončuje 2. bod obratu (*Plot Point II*).

V *Nespoutaném Djangovi* se doktor Schultz a Django zblíží, zatímco celou zimu chytají zločince a inkasují solidní finanční odměny. Poté zjišťují, kde se nachází Djangova manželka. Po schůzce s Calvinem Candiem putují na jeho plantáž, kde se s ní setkávají a odkupují ji, načež dojde k mohutné přestřelce, během níž přichází Schultz o život a Django se ženou jsou zajati — to představuje druhý zlomový bod obratu (cca 50:35–2:17:00).

3. dějství

Označujeme ho jako *resolution*, tedy rozuzlení. Jedná se o poslední čtvrtinu stopáže, začíná tedy zhruba na stranách 85–90 a končí těsně před úplně posledním záběrem či sekvencí filmu. Jak totiž Field akcentuje, rezoluce nepředstavuje konec, ale rozřešení. „*Přežije váš hlavní hrdina, nebo ne? Uspěje, nebo selže? Ožení se, či neožení? Vyhraje závod, či nevyhraje? Zvítězí ve volbách, či nezvítězí? Vráti se bezpečně domů, nebo nevrátí? Třetí dějství je dějová jednotka, která příběh vyřeší,*“ dodává.⁸² V *Nespoutaném Djangovi* se Django dostává ze zajetí, osvobozuje Broomhildu a mstí se jejich zajatcům. Po velkolepém výbuchu plantážové vily společně odjíždějí na koni (cca 2:22:00–2:45:30).

Z výčtu dějových bodů *Nespoutaného Djanga* je zřejmé, že film poměrně věrně — až na časové odchylky způsobené netradičně dlouhou 165minutovou stopáží — koresponduje s tradiční strukturou filmových scénářů, jež je propagována scenáristickými příručkami. Sám Tarantino poznamenal, že chtěl Djangův příběh vyprávět klasickým lineárním způsobem a vymanit se z komplikovanějšího mozaikovitého modelu, s nímž je tak často spojován.⁸³ Dodnes se jedná o jeho nejvýdělečnější snímek a s jistotou lze prohlásit, že právě prověřená šablona v kombinaci s epickým příběhem na tom nese velký podíl.

---

⁸¹ FIELD, Syd. *Screenplay: The Foundations of Screenwriting*. New York: Bantam Dell, 2005, s. 24–25.

⁸² Tamtéž, s. 26.

⁸³ LONGWORTH, Karina. Quentin Tarantino Emerges with His Most Daring Film Yet. *The Village Voice* [online]. [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.villagevoice.com/2012/12/19/quentin-tarantino-emerges-with-his-most-daring-film-yet/>

2.2 Žánrové ukotvení a inspirace

„Leone zapříčinil zrod nové osobnosti. Je pravda, že se inspiroval japonskými filmy, to nepochybně. Ale v době, ve které jsme žili a o níž je řeč, byla Itálie v evidentním politickém a společenském neklidu. Dobrák, co ve jménu zákona vítězí a dává věcem řád, už pozbýval platnosti. A tak se zrodila nová, nejednoznačná postava, jež hrála na obě strany. Postava, která nechtěla mít co do činění vůbec s nikým,“ okomentoval přínos Sergia Leoneho jiný filmař italského původu Ferdinando Baldi.⁸⁴

Byl to totiž Leone, Tarantinův oblíbený režisér,⁸⁵ kdo svou „dolarovou trilogii“⁸⁶ s Clintem Eastwoodem proslavil tzv. spaghetti westerny a během 60. let definoval jejich podobu. Italská iterace Divokého západu se od tradičních amerických westernů lišila především odlišným přístupem k lidské morálce. Často se stávalo, že hlavním hrdinou byl někdo, koho bychom za normálních okolností považovali za „záporáka“.

V divácích tento rozpor vyvolával protichůdné pocity. Najednou se přistihli, že straní a drží palce zavrženíhodnému charakteru, kvůli jehož šarmu si ale nemohli pomoci. Filmy se vyznačovaly cynismem a stylizovanými akčními sekvencemi, jež přetékal explicitním násilím a černým humorem. Nelze si nevšimnout, že obdobným způsobem se dá charakterizovat i Tarantinova tvorba.

S rostoucím úspěchem měl italský subžánr vliv i na americkou předlohu a též na hollywoodské akční filmy obecně. Testosteronem napumpovaný superhrdina, chrlicí jednu drsnou hlášku za druhou jako Arnold Schwarzenegger v 80. letech, je nepochybně dědictvím Sergia Leoneho a jeho krajanů.⁸⁷

Nabízí se i zmínka o antihrdinech, jakými jsou Pacinův Tony Montana (*Zjizvená tvář / Scarface*, 1983) či Tony Soprano v podání Jamese Gandolfiniho (*Rodina Sopránů / The Sopranos*, 1999–2006), které přes jejich pochybný morální kompas slepě adorujeme. Ne nadarmo panuje obecné přesvědčení, že to byly právě gangsteři z mafiánských filmů, již westernové hrdiny nahradili.

---

⁸⁴ *The Spaghetti West* [dokumentární film]. Režie David GREGORY. USA, 2005.

⁸⁵ TARANTINO, Quentin. Why Sergio Leone is my favourite filmmaker. *The Telegraph* [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/films/0/quentin-tarantino-sergio-leone-favourite-filmmaker2/>

⁸⁶ *Pro hrst dolarů (A Fistful of Dollars, 1964)*, *Pro pár dolarů navíc (For a Few Dollars More, 1965)* a *Hodný, zlý a ošklivý (The Good, the Bad and the Ugly, 1966)*.

⁸⁷ *The Spaghetti West* [dokumentární film]. Režie David GREGORY. USA, 2005.

„Spaghetti westerny z 60. let vyznívaly jako reakce na westerny, jež jsme sledovaly odněpaměti. Nepůsobily unaveně, ale surrealisticky a zuřivě. [...] Herci nebyli zašlí a vypasení. Mnoho z nich byli mlad'oši. Oblékali a chovali se více cool. [...] Měli okázalou stylovost jako z komiksů. [...] To byla italská specialita — žánrová filmařina posunutá do nových výšin,“ tvrdí Tarantino.⁸⁸

Tam se pokusil špagetový žánr posunout i s *Nespoutaným Djangem* a kromě svého oblíbence se v celém procesu inspiroval filmy mnoha dalších režisérů. Vyjmenovat je všechny by bylo téměř nemožné, proto se zaměříme na ty, jejichž vliv byl evidentní či přímo přiznaný samotným autorem:

Django (1966) Sergia Corbucciho nastavil nový standard westernové brutality do té míry, že na území Velké Británie bylo jeho promítání zakázáno až do roku 1993, kdy konečně dosáhl na nejpřísnější možnou klasifikaci a byl zpřístupněn divákům starším 18 let.⁸⁹

Snímek byl natolik úspěšný, že zapříčinil vznik více než 30 neoficiálních pokračování obsahujících slovo *Django* v názvu.⁹⁰ Většina paradoxně neměla s původním filmem nic společného a mnohdy se v nich ani stejnojmenná postava, kterou v Corbucciho verzi ztvárnil Franco Nero, neobjevuje. Šlo čistě o úsměvnou snahu zaujmout znalce a fanoušky originálu a strhnout na sebe pozornost.

Tarantino si z něj pro svůj první western vypůjčil jméno hlavního hrdiny, několik hudebních podkladů v čele s titulní skladbou a také určité příběhové motivy či situace.

V úvodní montáži za sebou Corbucciho *Django* táhne prázdnou rakev na řetězu. V Tarantinově filmu je na řetězu tažena skupinka černošských otroků. Obě montáže doprovází identická skladba a úvodní titulky (viz Příloha č. 1).

Corbucciho *Django* poté osvobozuje mexickou prostitutku Mariu před skupinkou pistolníků, kteří ji chtěli spálit a ukřižovat zaživa. Tarantinův *Django* je po slovní výměně a přestřelce osvobozen lovcem odměn Schultzem.

---

⁸⁸ TARANTINO, Quentin. Why Sergio Leone is my favourite filmmaker. *The Telegraph* [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/films/0/quentin-tarantino-sergio-leone-favourite-filmmaker2/>

⁸⁹ *Django (1967)*. *British Board of Film Classification* [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.bbfc.co.uk/case-studies/django-1967>

⁹⁰ LYMAN, Eric J. Original 'Django' Franco Nero on His Iconic Character and the Film's Legacy (Q&A). *The Hollywood Reporter* [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/news/original-django-franco-nero-his-407388>

María i Tarantinův Django jsou svými zachránci doprovázeni na jejich další cestě, která v obou případech vede do salónu v zabláceném městečku. Motivací obou hlavních hrdinů v dalším průběhu filmu je pomstít či ochránit milovanou ženu. Oběma se to svým způsobem podaří.

Úsměvným pomrknutím je drobná role italského obchodníka, kterou Franco Nero ztvárnil v *Nespoutaném Djangovi*. Objevuje se ve scéně, kde na baru prohodí pár slov se svým jménovcem: „*Jak se jmenuješ? — „Django.“ — „Můžeš mi to vyhláskovat?“ — „D-J-A-N-G-O. To ,D‘ se nevyslovuje.“ — „Já vím.“*⁹¹

Pro úplnost je relevantní zmínit i scénu s řezáním ucha, jejíž variace si zase našla místo v Tarantinově celovečerním debutu *Gauneři*. Nutno dodat, že v původním *Djangovi* je zachycena mnohem explicitněji.

Jiný Corbucciho spaghetti western *Velké ticho (The Great Silence, 1968)* byl předlohou pro zasněžené scénérie: „*‘Ticho‘ se odehrává ve sněhu. Tak moc se mi to líbilo, že se uprostřed Nespoutaného Djanga nachází velká sněhová pasáž,*“ potvrdil Tarantino.⁹²

Možnou paralelu lze zpozorovat i mezi postavami lovců odměn. Ve *Velkém tichu* jednu z nich ztvárnil německý herec Klaus Kinski; Dr. King Schultz v *Nespoutaném Djangovi* je přímo německé národnosti, navíc ho hraje Rakušan Christoph Waltz.

I exploatační historické drama *Mandingo (1975)*, režírované Richardem Fleischerem, je *Nespoutanému Djangovi* v mnoha ohledech blízké.

Film pojednává o urostlém mandingovi⁹³ Medovi, v podání někdejšího boxerského šampiona těžké váhy Kena Nortona, jehož v dražbě s lidským masem získá mladý otrokář a budoucí dědic plantáže jménem Hammond. Ten evokuje DiCapriovu postavu Calvina Candieho, a to jak svým společenským postavením, tak zálibou v zápasech „afroamerických gladiátorů“.

Oba filmy se odehrávají na americkém Jihu v období před občanskou válkou (*Mandingo* je zasazen do roku 1840) a obsahují podobně laděné scény, v nichž jsou otroci trestáni zavěšením hlavou dolů za nohy na provazech.

---

⁹¹ *Django Unchained* [česky *Nespoutaný Django*] [film]. Režie Quentin TARANTINO. USA, 2012.

⁹² EDWARDS, Gavin. Quentin Tarantino Tackles Old Dixie by Way of the Old West (by Way of Italy). *The New York Times* [online]. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2012/09/30/magazine/quentin-tarantino-django.html>

⁹³ Takto jsou v rámci filmu označováni afroameričtí zápasníci ve vlastnictví otrokářů.

Sám režisér srovnání s *Mandingem* vítá. Během podcastové debaty připomněl výrok filmového kritika Petera Rainera, přísného i v hodnocení Tarantinových předešlých filmů, jenž *Nespoutaného Djanga* zavrhl jako „*Mandinga* s o něco lepšími dialogy“. Tarantino tento nelichotivý verdikt považoval za kompliment, jak se smíchem vzpomíná.⁹⁴

DNA *Nespoutaného Djanga* nevystopujeme pouze na Divokém západě, ale také ve špinavých ulicích New Yorku a Los Angeles, plných pasáků, drogových dealerů a dalších kriminálních živlů, kde se běžně odehrávaly snímky spadající do kategorie „blaxploitation“, afroamerické odnože exploatačního žánru.

„*Hollywood tak dlouho přehlížel černošské publikum i černošské tvůrce, až si v sedmdesátých letech začali točit svoje vlastní filmy,*“ představují blaxploitation autoři *Encyklopedie akčního filmu* a pokračují:

„*Jde o poměrně levné a béčkové kriminálky a akčňáky, které spojovala jedna věc — hlavní hrdinové byli Afroameričané. Ačkoli se na žánr koukalo skrz prsty, protože často glorifikoval zločin a násilí, černošská komunita filmy obvykle milovala. Jednoduše kvůli tomu, že do té doby byli její příslušníci maximálně pomocníky hlavních (bílých) hrdinů, častěji ovšem zloduší, sidekickové, kteří měli na starost humor, nebo se na plátně stávali oběťmi. Teď mohli být poprvé za hrdiny. A taky za pořádné drsnáky.*“⁹⁵

V rámci blaxploitation žánru nevznikaly pouze filmy s kriminální tematikou, ale i horory, westerny či experimentální artová díla. Na hodnotě jim přidávaly i soulové, funkové či jazzové podklady produkované takovými hudebními velikány, jako jsou Isaac Hayes či Curtis Mayfield. Známy je především soundtrack snímku *Detektiv Shaft (Shaft, 1971)*, za nějž získal Hayes Oscara. Častou motivací blaxploitation hrdinů byla pomsta rasistickému establishmentu, což *Django* v podání Jamieho Foxxe splňuje do puntíku.

A jako každý Tarantinův film obsahuje i *Nespoutaný Django* prvky komedie. Vyloženě komická je scéna s maskovanými členy skupinky, jež připomíná tehdy ještě neexistující Ku-Klux-Klan. Režisér ji považuje za jednu z nejtípnějších, co kdy napsal.⁹⁶

---

⁹⁴ Tarantino's Reviews! (with Quentin Tarantino). In: *Pure Cinema Podcast* [podcast]. Apr 1, 2020 [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://purecinemapodcast.libsyn.com/tarantinos-reviews-with-quentin-tarantino> (informace zazní v čase 00:40:30)

⁹⁵ Blaxploitation filmy. RYBÁŘ, Václav, Matěj SVOBODA a Petr CÍFKA. *Encyklopedie akčního filmu*. Praha: XYZ, 2019, s. 25.

⁹⁶ HART, Hugh. Tarantino Spills Antebellum Gore in Nerve-Wracking Django Unchained 'Sizzle Reel'. *WIRED* [online]. [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <https://www.wired.com/2012/07/django-unchained/>

2.3 Kritické ohlasy, komerční úspěch a kontroverze

Tarantinově vizi westernu se po vydání dostalo všeobecně kladného přijetí z řad profesionálních i amatérských kritiků. *Nespoutaný Django* si v době citování v rámci následujících platforem vedl takto: na *Česko-Slovenské filmové databázi* představoval s průměrným uživatelským hodnocením 88 % (69 510 hodnotících) 62. nejlepší a 28. nejoblíbenější film vůbec.⁹⁷ Skóre na *Internet Movie Database* (IMDb) bylo 8,4/10 (1 366 254 hodnotících).⁹⁸ Prostřednictvím *Rotten Tomatoes* film doporučovalo 87 % z 291 profesionálních kritiků, respektive 91 % z více než 250 000 hodnotících uživatelů.⁹⁹ Průměrné skóre 42 profesionálních recenzí na agregátoru *Metacritic* bylo 81/100, zatímco registrovaní uživatelé snímku udělili dokonce 8.6 bodů z 10 (2 384 hodnotících).¹⁰⁰

Společně s pozitivními známkami v recenzích obdržel film také mnoho nominací na různá ocenění, z nichž několik proměnil. Z těch nejprestižnějších šlo o zařazení do užšího výběru nejlepších filmů roku 2012 na Cenách Akademie, kde ale *Nespoutaný Django* podlehl snímku Bena Afflecka *Argo* (2012). Tarantino si však odnesl Oscara za nejlepší původní scénář, Christoph Waltz zase kraloval mezi nejlepšími herci ve vedlejších rolích. Ve stejných kategoriích zvítězili oba zmínění i na Zlatých glóbech a udílení cen BAFTA.

Pozitivní kritická odezva se projevila i v tržbách od návštěvníků kin. *Nespoutaný Django* ke dni citace vydělal 425 368 238 dolarů, z čehož 61.7 % představovaly mezinárodní příjmy a 38.3 % peníze amerických diváků. Tržby za první víkend dosáhly 30 122 888 dolarů. Obrat v českých kinech je 1 317 678 dolarů, z toho 278 621 za otevírací víkend.¹⁰¹

To z filmu činí vůbec nejvýdělečnější dílo Tarantinovy kariéry, s více než 50milionovým náskokem před jeho nejnovějším snímkem *Tenkrát v Hollywoodu* (2019).¹⁰²

---

⁹⁷ Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/prehled/>

⁹⁸ Nespoutaný Django (2012). *IMDb* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt1853728/>

⁹⁹ Django Unchained (2012). *Rotten Tomatoes* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: https://www.rottentomatoes.com/m/django_unchained_2012

¹⁰⁰ Django Unchained Reviews. *Metacritic* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.metacritic.com/movie/django-unchained>

¹⁰¹ Django Unchained. *Box Office Mojo* [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.boxofficemojo.com/title/tt1853728/>

¹⁰² MCGINLEY, Rhys. Quentin Tarantino's Movies Ranked By Box Office Gross (According To Box Office Mojo). *Screen Rant* [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://screenrant.com/quentin-tarantinos-movies-ranked-by-box-office-gross-according-to-box-office-mojo/>

Přesto se *Nespoutaný Django* nevyhnul kontroverzi. Již tradičně — jak ostatně uvidíme také v analyzovaných recenzích/komentářích — byl Tarantino kritizován za dva polarizující prvky: používání hanlivých výrazů s rasovým podtextem a explicitní násilí.

Nejvíce pozornosti na sebe strhl afroamerický režisér Spike Lee, když se pro *Vibe* nejprve svěřil, že na film do kina nikdy nepůjde, protože by to bylo neuctivé k jeho předkům.¹⁰³

Nebylo to poprvé, kdy se autor snímků *Jednej správně* (*Do the Right Thing*, 1989) či *Horečka džungle* (*Jungle Fever*, 1991) nelichotivě vyjádřil na adresu Tarantina. V roce 1997 prohlásil: „Mám jednoznačný problém s jeho nadužíváním slova na N. Jen aby bylo jasno, nikdy jsem neřekl, že ho nemůže používat — sám jsem to slovo použil ve spoustě mých filmů —, ale řekl bych, že s ním [Tarantinem] něco není v pořádku.“¹⁰⁴

Lee svůj původní názor zanedlouho rozvedl i na osobním twitterovém profilu: „Americké otroctví nebylo spaghetti western Sergia Leoneho. Byl to holokaust. Mí předkové jsou otroci. Ukradení z Afriky. Budu je ctít.“¹⁰⁵

Tarantino se hlasitě kritice způsobu, jakým citlivé téma zpracoval, bránil.

K používání výrazu „nigger“ prohlásil:

„Když se rozhodnete dělat film o otroctví, vezmete diváka z 21. století a umístíte ho do toho časového období, je vám jasné, že uslyší a uvidí ohavné věci. To je zkrátka nevyhnutelné, pokud k tomu příběhu, prostředí a zemi přistupujete pravdivě.

Osobně tu kritiku považuji za směšnou. Jedna věc by byla, kdyby lidé říkali: ‚Nadužíváš ho ve srovnání s tím, jak to bylo v roce 1858 v Mississippi.‘ To neříká nikdo. A jestli to někdo říká, jednoduše tvrdí, že bych měl lhát. Že bych to měl zjemnit a učinit lehčeji stravitelným.

Já nechci, aby to bylo lehce stravitelné. Chci, aby to bylo jako obrovský balvan, jako prášek, co se špatně polyká, a vy nemáte žádnou vodu.“¹⁰⁶

---

¹⁰³ ZAKARIN, Jordan. Spike Lee: 'Django Unchained' is 'Disrespectful,' I Will Not See It. *The Hollywood Reporter* [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/news/spike-lee-django-unchained-is-406313>

¹⁰⁴ Tamtéž.

¹⁰⁵ LEE, Spike. [American Slavery...] In: *Twitter* [online]. 22 Dec 2012 [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20130921061559/https://twitter.com/SpikeLee/status/282611091777941504>

¹⁰⁶ GATES JR., Henry Louis. Tarantino 'Unchained,' Part 2: On the N-Word. *The Root* [online]. [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: <https://www.theroot.com/tarantino-unchained-part-2-on-the-n-word-1790894617>

Další častou výtku — explicitní násilí — omlouval v podobném duchu:

„To, co se dělo v časech otroctví, bylo tisíckrát horší než to, co ve filmu ukazují. Takže i kdybych ukázal něco tisíckrát horšího, nebylo by to pro mě nic exploatačního, prostě by to bylo tak, jak to bylo. Jestli to nesnesete, tak to nesnesete.“¹⁰⁷

K tomu dodal, že ve filmu nalezneme dva typy násilí:

„Je tu jednak ona brutální realita, kterou otroci prožívali... 245 let. Pak je tu násilí na Djangově cestě za odplatou. A to je filmové násilí, které je zábavné, cool a libivé a na které tak trochu čekáte.“¹⁰⁸

---

¹⁰⁷ GROSS, Terry. Quentin Tarantino, 'Unchained' And Unruly. *NPR* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2013/01/02/168200139/quentin-tarantino-unchained-and-unruly>

¹⁰⁸ Tamtéž.

3 Filmová kritika

Italský filmový teoretik Riccioto Canudo v roce 1911 přišel s tezí, v níž film představuje syntézu pěti, později šesti zavedených múzických (básnictví, hudba, tanec) a výtvarných (architektura, malířství, sochařství) umění, a označil jej za *the seventh art*, tedy sedmou uměleckou formu.¹⁰⁹ Filmová kritika by tak logicky představovala druh umělecké kritiky.

Ta byla na konci prosince roku 1895, kdy bratři Auguste a Louis Lumièrové promítli veřejnosti první krátkometrážní snímky, již zavedenou institucí, respektovanou i uměleckými komunitami. Problém představovala skutečnost, že filmu se ještě i mnoho let poté nedostávalo plošného uznání jako plnohodnotného umění. Obecně byl vnímán jako pouhý nástroj k pravdivému zachycení reality, k čemuž sváděl i dokumentaristický přístup zmiňovaných francouzských sourozenců.¹¹⁰

Umělecká kritika je slovy Jiřího Hájka „jedním z publicistických druhů literární tvorby; zabývá se výkladem a hodnocením uměleckých děl i životních a společenských jevů, jež se v nich zrcadlí“, přičemž se „rozkládá na pomezí literatury a vědy o umění“, která má tři složky: teorii umění, dějiny umění a právě uměleckou kritiku.¹¹¹

Dějiny filmu se teprve rodily a filmová teorie prakticky neexistovala, proto je tehdejší stav věcí z dnešního pohledu pochopitelný. Vytvoření teoretických základů bylo dle Jamese Monaca motivováno především touhou po respektu, pramenící z komplexu méněcennosti: „Jestliže je film schopný unést těžký teoretický systém, musí být právě tak respektovaný jako ostatní, starší umění.“¹¹²

Další překážkou na cestě k legitimizaci filmu jako umění bylo smýšlení optikou realismu („z realistické teorie přirozeně vyplývalo, že film samotný je méně důležitý; že realita je důležitější než umění“¹¹³), jež bylo vlastní nejen Lumièrům. Řešení? Po jeho boku se na několik následujících dekád stal dominantní filmovou teorií a praxí expresionismus.

---

¹⁰⁹ BORDWELL, David. *On the History of Film Style*. Cambridge, Mass.; London: Harvard University Press, 1997, s. 29.

¹¹⁰ BATTAGLIA, James. *Everyone's a Critic: Film Criticism Through History and Into the Digital Age*. Brockport, New York, 2010. Senior Honors Thesis, s. 3–4.

¹¹¹ HÁJEK, Jiří. *Teorie umělecké kritiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s. 11.

¹¹² MONACO, James. *Jak číst film*. Praha: Albatros, 2004, s. 396.

¹¹³ Tamtéž, s. 402.

Ten vyzdvihoval důležitost filmaře tím, že kladl důraz na jeho schopnost se zachycenou realitou manipulovat, a dokazoval, „že aktivity filmového umění jsou právě tak komplexní a náročné jako, řekněme, malířské aktivity“.¹¹⁴

Jak Monaco dále podotýká, mezi pojmy *filmová teorie* a *filmová kritika* nepatří rovnítko, ačkoliv jsou tyto oblasti vzájemně propojené a jedna spoluutváří druhou. „Obecně je teorie abstrakce, kritika je praxe,“ tvrdí.¹¹⁵ Důležité jsou zde dva odlišné postupy, jež jsou společné jak pro teorii, tak pro kritiku: preskriptivní a deskriptivní. Za použití preskriptivního přístupu teoretik/kritik hodnotí filmy dle předem zvoleného hodnotícího systému, kdežto deskriptivní teoretik/kritik dochází k těmto hodnotícím parametrům až poté, co prozkoumá širokou škálu filmové činnosti.¹¹⁶

Přestože znalost teorie není prerekvizitou k provozování kritiky, vzhledem k syntetické povaze filmového umění je v nejvyšším zájmu kritika osvojit si ji. Slovy autorů publikace *Malý labyrint filmu*: „Aby filmový kritik mohl své soudy pronášet kvalifikovaně, musí dobře ovládat nejen historii a teorii filmu, ale i historii a teorii ostatních umění, kulturní a politické dějiny světa.“¹¹⁷

Jan Halada a Barbora Osvaldová ve *Slovníku žurnalistiky* definují filmovou kritiku jako „odbornou reflexi filmových děl a vlivů na ně, včetně analýzy trendů, vln a hnutí“.¹¹⁸ „Teoreticky vychází jak z konceptů uměnověd, tak z vlastních rámců, pracuje s vlastní terminologií i metodologií.“¹¹⁹

Jan Bernard a Pavla Frýdlová v *Malém labyrintu filmu* tvrdí, že úkolem filmové kritiky je konzumenta informovat o novém či starším díle, s nímž přichází do kontaktu, hodnotit jej jako celek a také exponovat inovativnost, případně zpátečnictví jeho obsahu a formy v politickém a kulturně ideologickém kontextu. Ideálně má být dané dílo zasazeno i do kontextu autorovy zbylé tvorby a historického vývoje kinematografie obecně, přičemž se nabízí poukázat na zdroje inspirace, jež vedly k jeho vzniku.¹²⁰

---

¹¹⁴ MONACO, James. *Jak číst film*. Praha: Albatros, 2004, s. 402.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 395.

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ BERNARD, Jan a Pavla FRÝDLOVÁ. *Malý labyrint filmu*. Praha: Albatros, 1988, s. 258–259.

¹¹⁸ HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky*. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2017, s. 133.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 134.

¹²⁰ BERNARD, Jan a Pavla FRÝDLOVÁ. *Malý labyrint filmu*. Praha: Albatros, 1988, s. 258.

Autorská dvojice dodává, že cílem filmové kritiky není pouze informovat, nýbrž i vychovávat čtenáře/diváka a současně spoluvytvářet jeho vkus, protože je ve výsledku schopen adekvátně vnímat i náročnější filmová díla. Kritik má pro tyto účely k dispozici různorodé novinářské žánry a to, jaký zvolí, závisí na typu informace, kterou chce předat, a rovněž na publiku, jemuž ji předává.¹²¹

Filmová kritika ale nemusí vždy sloužit takto vznešenému poslání. Výmluvně pojmenovaná kapitola „Why Write about the Movies?“ v publikaci Timothyho Corriganova zvané *A Short Guide to Writing about Movies* nabízí jednoduché opodstatnění existence jakéhokoliv psaného projevu zaobírajícího se filmy: jejich sledování si pak užijeme víc. Corrigan tvrdí, že většina z nás filmy chápe především jako prostor k oddechu od každodenních starostí. Přirozeně proto nemáme silné sklony o nich psát nebo je hlouběji analyzovat, jelikož nějak podvědomě tušíme, že bychom tím kompromitovali onu radost z bezmyšlenkovitého hltání jednotlivých snímků.¹²²

Následným užitím jiných volnočasových aktivit jako ilustračních příkladů dokládá, jak mylné naše instinktivní přesvědčení bylo: „*Když sledujeme taneční představení nebo basketbalový zápas, s lehkostí vesele probíráme jejich spleť a komplexitu, vědomi si toho, že náš komentář spíše přidává, nežli ubírá našemu zážitku. Porozumění těmto událostem a potěšení z účasti na nich pak představují výsledek kritického uvědomění, které svou diskuzí kultivujeme a rozvíjíme. Osoba s nulovou inklinací či schopností reflektovat a analyzovat basketbal nebo tanec se může do určité míry bavit, ale ten, kdo je schopný aktivovat kritické myšlení ve vztahu k pravidlům a možnostem dění, jehož je součástí, zakusí bohatší prožitek.*“¹²³

Z Corriganova pohledu pak filmová kritika představuje logický vývoj v lidské snaze dát věcem smysl: „*Když po dvou hodinách vynuceného mlčení opouštíme kinosál, povětšinou začneme o filmu diskutovat a hádat se. Ačkoliv se povídání od psaní na dané téma zásadně liší, psaní o filmu je z určitého pohledu, jednoduše řečeno, rafinovanějším a rozvážnějším druhem komunikace, v tomto případě se čtenářem. [...] Je to pečlivý a více uvědomělý krok, překračující prvotní impuls k prodiskutování něčeho, co jsme právě viděli.*“¹²⁴

---

¹²¹ BERNARD, Jan a Pavla FRÝDLOVÁ. *Malý labyrint filmu*. Praha: Albatros, 1988, s. 259.

¹²² CORRIGAN, Timothy. *A Short Guide to Writing About Film*. 8th edition. Boston: Pearson, 2012, s. 2.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ Tamtéž, s. 4.

David Bordwell chápe filmovou kritiku jako institucionální proces, jenž probíhá v rámci tří „makroinstitucí“, jimiž jsou: žurnalistika, esejistická tvorba a akademická půda. S touto perspektivou dochází k rozdělení filmové kritiky na tři podkategorie: *žurnalistickou kritiku, esejistickou kritiku a akademickou kritiku*.¹²⁵

Žurnalistickou kritiku najdeme v tisku, televizním či rozhlasovém vysílání a v současnosti i na internetu. Pojí se k ní formální instituce jako mediální zaměstnavatelé nebo profesionální asociace kritiků (Bordwell uvádí *New York Film Critics Circle*, u nás například *Sdružení českých filmových kritiků*) a neformální instituce, jakou může být tzv. invisible college (kolektiv spřízněných vědců, mezi nimiž probíhá neformální předávání relevantních znalostí).¹²⁶

Esejistická kritika se objevuje především ve specializovaných periodikách, jež vycházejí v měsíčních či čtvrtletních intervalech (Bordwell uvádí *Cahiers du Cinéma* či *Partisan Review*, u nás například *Film a doba*). Formální instituce zde zastupují opět mediální zaměstnavatelé, ale také galerie, muzea či univerzity. Za neformální instituce v rámci esejistické kritiky považujeme znovu invisible colleges nebo debatní kroužky.¹²⁷

Akademická kritika dostává prostor ve školních časopisech (Bordwell uvádí *Cinema Journal*) a reprezentují ji formální instituce jako univerzity, vládní agentury, akademické asociace či odborné konference. Neformálními institucemi akademické kritiky jsou vedle invisible colleges také „školy“ (tj. skupiny praktikující v duchu určité teorie, kterou zastávají — Bordwell uvádí například feministickou kritiku).¹²⁸

---

¹²⁵ BORDWELL, David. *Making Meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema*. 1st paperback edition. Cambridge: Harvard University Press, 1991, s. 19–20.

¹²⁶ Tamtéž, s. 20.

¹²⁷ Tamtéž.

¹²⁸ Tamtéž.

3.1 Historický vývoj profese

První zárodek filmové recenze otiskly *The New York Times* již v roce 1896. Kritické hodnocení filmů bylo ve svých počátcích, stejně jako celý filmový průmysl. Co tehdy prošlo jako recenze, nemuselo být akceptováno v následujících dekadách, během nichž standardy filmových kritiků pomalu, ale jistě rostly. Informování o nových titulech spočívalo během „němé éry“ převážně v obyčejné rekapitulaci dějové zápletky a subjektivní názory autorů se v textech objevovaly spíše výjimečně.¹²⁹

Filmové tematice dávaly prostor hlavně tzv. *trade papers* — periodika zaměřená na obchodní stránku filmového průmyslu, která se jej pochopitelně snažila zpopularizovat a podpořit produkty, jež zrovna vycházely z jeho výroby. Šlo například o *The Moving Picture World* či *The New York Dramatic Mirror*.

Pro druhou zmíněnou tiskovinu psal Frank E. Woods, muž považovaný za vůbec prvního seriózního amerického filmového kritika. V květnu 1908 vznikla v *The New York Dramatic Mirror* stránka věnovaná filmům, jež se později rozrostla v několikastránkovou obsáhlou sekci, do níž Woods přispíval nejprve sloupkem s názvem „Review of Late Films“, k němuž v roce 1912 přidal ještě „The Spectator“.¹³⁰

Zde naléhal na tehdejší filmaře, aby film jako uměleckou formu posouvali na stále vyšší úroveň. Woods si u nich časem vybudoval respekt, protože jeho tvorbu aktivně četli, poznatky v ní prezentované si brali k srdci a aplikovali je ve své další činnosti. Vše vyústilo Woodsovým odchodem z tisku a navázáním plodné spolupráce s režisérem D. W. Griffithem, mimo jiné na scénáři k filmu *Zrození národa*.¹³¹

Ve stejném roce, kdy Woods zavedl sloupek „The Spectator“, zasáhla filmový průmysl další zásadní událost: začaly vycházet první celovečerní snímky. Filmoví tvůrci měli vyšší ambice a díky hutnějšímu materiálu dostala filmová kritika nový rozměr — zkrátka bylo o čem psát. Kvůli delší stopáži nabyla na důležitosti také v očích diváků. Ti se s její pomocí mohli rozhodnout, zda recenzovanému titulu věnovat, či nevěnovat svůj omezený čas.¹³²

---

¹²⁹ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 21.

¹³⁰ Tamtéž, s. 17–20.

¹³¹ Tamtéž, s. 18–19.

¹³² Tamtéž, s. 24.

Pro *The Moving Picture World* psal další z raných filmových kritiků Louis Reeves Harrison, a to v letech 1908–1920. Stal se autorem jedné z prvních publikací o filmové produkci a scenáristice zvané *Screencraft* (1916) a na rozdíl od mnoha vrstevníků si naplno uvědomoval, jak silně mohou filmy působit na mysl diváků. Proto odsuzoval snímky s necudným obsahem a vyzýval filmaře k tomu, aby jejich tvorba inspirovala lidstvo ke zlepšení našich životních podmínek.¹³³

První americký denní tisk, jenž vyčlenil filmovému obsahu vlastní stránku, byl *The New York Morning Telegraph*, a sice v nedělním vydání z ledna 1910. V zásadním roce 1912 ji navíc zcela odloučil od divadelní sekce a na rozšířené ploše přinášel recenze, zprávy a reklamní materiály ze světa filmu.¹³⁴

Náklonnost nejčtenějších novin vůči filmové tematice ale nebyla tak velká, jak by se mohlo nabízet. Nejprestižnější *The New York Times* jí během „němé éry“ poskytovaly jen minimální prostor, zatímco menší a dravější periodika vycítila v novém fenoménu potenciál a energicky jej přijala za svůj. Mnoho lidí totiž považovalo filmy za módní výstřelek, který si zažije svých 15 minut slávy, načež ho nahradí nějaká další senzace. Například Walter Richard Eaton, divadelní kritik pro *Boston Evening Transcript*, se svými přísnými texty snažil čtenáře přesvědčit, že tato nová umělecká forma nemá budoucnost.¹³⁵

Americký filmový průmysl navzdory pochybovačům nadále rostl a kritici obhajovali „pohyblivé obrázky“ jako plnohodnotné umělecké médium stále přesvědčivěji. Na jejich popularitu měly během druhé a třetí dekády 20. století velký vliv zájmové magazíny věnující se filmu, jež srozumitelně propojovaly světy profesionálů a laických fanoušků. Šéfredaktor časopisu *Photoplay* James R. Quirk prezentoval filmovou kritiku jako vzdělávací nástroj pro filmové tvůrce i jejich diváky, přičemž kladl důraz na uměleckou vizi na úkor obchodních záměrů.¹³⁶ Ve svých úvodních adresoval filmařům otázky typu: „Považujete své umění za byznys, nebo svůj byznys za umění? Říkáte si, ať tento film vznikne, protože se bude prodávat, nebo protože by si zasloužil, aby se prodával?“¹³⁷

---

¹³³ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 23.

¹³⁴ Tamtéž, s. 26.

¹³⁵ Tamtéž, s. 27.

¹³⁶ Tamtéž, s. 29.

¹³⁷ Tamtéž.

První publikace, jež filmovou kritiku formalizovala, byla kniha amerického básníka Vachela Lindsayho *The Art of the Moving Picture* (1915). Filmy v ní charakterizuje jako legitimní umělecká díla, hodna vystavení v muzeu. Jazyk publikace je bombastický a z dnešního pohledu lehce naivní, ale Lindsay zde vizionářsky předznamenal budoucí význam filmové kultury a její marketingový potenciál. Snímky vnímal jako „*produkt tvůrčí síly jedné duše*“, čímž také načrtl *auteurskou teorii*, s níž o necelé půlstoletí později vyrukovala redakce zásadního francouzského periodika *Cahiers du Cinéma*.¹³⁸

Kvalita filmové kritiky v zájmových magazínech a *trade papers* postupně klesala, v „nefilmovém“ tisku naopak stoupala a nabírala na serióznosti. Kinematografie se objevila v hledáčku literárních, divadelních či politických periodik a během 30. let už bylo běžné, že filmový obsah plnil stránky masově čteného pánského časopisu *Esquire* či politicko-kulturního magazínu *The New Republic*.¹³⁹

Filmy získaly zvukovou stopu, což mladému médiu otevřelo dveře ke zcela novým možnostem a posílilo jeho uměleckou hodnotu, ale profese filmového kritika byla stále považovaná za něco podřadného oproti kolegům z literární a divadelní sféry. Jedním z autorů, kteří usilovali o pozvednutí její prestiže, byl Harry Alan Potamkin, excentrik marxistického přesvědčení, jenž filmy chápal jako odraz sociálních a politických podmínek, v nichž vznikaly. Pohrdal „pásovou výrobou“ hollywoodského studiového systému, který se namísto experimentálnějšího vyprávění přikláněl k šablonovitým snímkům, a bojoval za důstojnější vyobrazení Afroameričanů v umění obecně.¹⁴⁰

Potamkin zemřel ve věku pouhých 33 let a na jeho snahu navýšit standardy filmové kritiky navázal Otis Ferguson, jenž podobně poutavým způsobem vyzdvihoval jedinečnost filmového média vůči divadlu a vyvracel názor, že filmy pouze mechanicky zaznamenávají skutečnost bez jakékoliv přidané umělecké hodnoty. Psal osobitým, čtivým stylem s nadhledem, čímž se odlišoval od formálnějších vrstevníků, kteří se často pokoušeli imitovat literární recenze.¹⁴¹

---

¹³⁸ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 37.

¹³⁹ Tamtéž, s. 33.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 57.

¹⁴¹ Tamtéž.

Podle Fergusona funguje film nejefektivněji tehdy, když si divák během jeho sledování nevšimá jednotlivých aspektů (střih, kompozice záběru či pohyb kamery), jelikož je režisér dokázal propojit takovým způsobem, že na sebe zbytečně nepoutají pozornost. Také proto nebyl velkým příznivcem revolučního *Občana Kanea* (*Citizen Kane*, 1941), v němž jsou filmové techniky až příliš okaté na jeho vkus.¹⁴²

Nízká míra respektu k filmovému umění frustrovala též filmaře a kritika Parea Lorentze, autora zásadních dokumentárních snímků o americké hospodářské krizi. Svou frustraci ovšem směřoval do vlastních řad — vadilo mu, že ne všichni kolegové na sebe kladli stejně vysoké nároky jako on sám na sebe: „*Soustavně mě udivuje nedostatek inteligentního, informovaného psaní o filmech v této zemi. Jen málo pracovníků newyorských deníků má dobrý kritický úsudek. [...] Rozmanitý význam filmů degradují na ledabylé komentáře. Mimo New York jsem nenašel jediného filmového kritika, jenž by nebyl spoutaný reklamním oddělením svých novin,*“ napsal v roce 1931.¹⁴³

Mnoho z nich snahu přesvědčit zbytek světa o potenciálu nové umělecké formy vzdalo, protože kvalitních snímků, co by je intelektuálně stimulovaly a motivovaly k analýze, vycházelo pomálu, a z recenzování recyklovaných titulů, jež filmové médium nikam neposunovaly, byli znechucení.¹⁴⁴

Jiní se úrovni filmů rozhodli napomocť tím, že se přímo zapojili do jejich výroby. Mezi takové případy patřil Frank Nugent, jehož nevybíravé recenze pro *The New York Times* přinutily studio Twentieth Century Fox na několik měsíců stáhnout z deníku inzerci, aby nakonec zaměstnalo Nugenta jako scenáristu. Tento tah byl v dané době považován za klasickou strategii „když ho nemůžeš vyhodit, zaměstnej ho“.¹⁴⁵ Nugent se následně stal dlouholetým spolupracovníkem režiséra Johna Forda, po jehož boku se podílel na více než deseti snímcích, mezi něž patří například western *Stopaři* (*The Searchers*, 1956).

---

¹⁴² ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 60–61.

¹⁴³ Tamtéž, s. 57.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 49.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 75–76.

V poválečném období americký lid prosperoval a objevoval široké spektrum aktivit, jimiž vyplňoval svůj volný čas — filmy už nutně nebyly tím největším lákadlem. Ke všemu během 50. let začala pozici kinematografie a tisku ohrožovat stoupající popularita televizního vysílání. Povolání filmových kritiků bylo širokou veřejností trvale znevažováno, hlavně kvůli převládajícímu amatérismu a servilitě vůči hollywoodským studiím a filmovým hvězdám.¹⁴⁶

Nejkvalitnější filmová kritika vycházela v denících s vysokým nákladem, jež si mohly dovolit zaměstnat dedikované filmové recenzenty. Noviny s nízkou až průměrnou čteností neposkytovaly filmové tematické významný prostor, a pokud ano, jednalo se o syndikované informace od hollywoodských zdrojů, jež obratem tvořily základ bulvárně laděných sloupků v zábavní sekci, po boku horoskopů a křížovek. Takový obsah dodávali tiskoví mluvčí herců nebo PR oddělení studií a jejich cílem byla jediná věc: popostrčit novináře k pozitivní publicitě.¹⁴⁷

Dalšími původci informací o filmech byly tzv. press-kity, v rámci nichž studia rozesílala obrazové a textové podklady k nově vycházejícím snímkům. Co se týče vlivu na rozhodování konzumentů, seriózní filmová kritika jasně prohrávala v souboji s mohutnými marketingovými kampaněmi pocházejícími z Hollywoodu. Z jedné strany na tom měla podíl všeobecně nízká kompetentnost filmových kritiků, z druhé strany nevzdělanost filmového publika, jež považovalo návštěvu kina spíše za společenský rituál než za volbu danou kritickým úsudkem.¹⁴⁸

Anonymní příspěvek v magazínu *Time* z roku 1958 popisuje tehdejší kritickou praxi následovně: „*Běžné filmové recenze píší volavky studií. Klesly na úroveň reklamních hesel, jež jsou následně otiskována novinami, které se nemají k tomu nebo nemají na to, aby zaměstnaly recenzenta. Jen pár vnímavých, čtivých kritiků se stále věnuje této práci. Mnoho novin ji naopak přenechává znaveným pisálkům, dámám ve středním věku či nekvalifikovaným zelenáčům. Kritici se transformovali v nevkusnou, bezbarvou, nemastnou, neslanou, pochlebující skupinku, do velké míry ignorovanou návštěvníky kin, branou v potaz pouze filmovým průmyslem samotným.*“¹⁴⁹

---

¹⁴⁶ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 94.

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 95.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 105.

Díky rostoucímu počtu zahraničních filmů importovaných do amerických kin — s pomocí mnoha kritiků, již tuto aktivitu hlasitě podporovali — byla filmová teorie/praxe v USA stále více ovlivňována tou evropskou, v čele s Francií. *Cahiers du Cinéma*, přední filmové periodikum vycházející od roku 1951, obsahovalo neotřelé myšlenky Andrého Bazina, spoluzakladatele časopisu a jednoho z nejpłodnějších filmových teoretiků všech dob, či autorů, kteří od kritiky úspěšně přesedlali k filmové tvorbě (François Truffaut nebo Jean-Luc Godard). Tyto zahraniční vlivy na ploše 50. let napomáhaly k prohloubení filmové kultury nejen na americkém území. Na prahu 60. let začali filmoví kritici v redakcích konečně zastávat důstojnější pozice a připodobňování k postradatelným sportovním reportérům už neslychali tak často.¹⁵⁰

Časopis *Cahiers du Cinéma* mimo jiné zpopularizoval tezi, že režisér je nejdůležitějším článkem v procesu vzniku filmu, tím pádem se jedná o jeho autorskou vizi, jež nese typické znaky režisérovy tvůrčí osobnosti. Označoval ji jako *politique des auteurs* a pod názvem *the auteur theory* ji v roce 1962 tlumočil americkým čtenářům kritik Andrew Sarris v eseji zvané „Notes on the Auteur Theory in 1962“. *Auteurská teorie* pozměnila chápání filmu a podtrhla vážnost, s jakou veřejnost k filmovému umění přistupovala.¹⁵¹

Mezi další talentované kritiky, kteří o filmech dokázali psát originálně a poutavě, patří například James Agee nebo Manny Farber. Spolu s dalšími vrstevníky přispívali do specializovaných periodik (*Film Culture*, *Film Quarterly*, *Partisan Review*...), jež sice neměla závratnou čtenost, o to více si ale mohla dovolit jít do hloubky, pojmut film v intelektuální rovině a přisuzovat mu mnohem větší důležitost než masový tisk.¹⁵²

Nikdo si však nezískal přízeň čtenářů takovou měrou jako Pauline Kaelová. Ve svých textech pro *The New Yorker* vnímala filmy jako smyslné zážitky a prostředky k útěku z reality. V hodnocení důvěřovala prvotním dojmům či instinktům — opakovaná zhlédnutí stejného snímku považovala za ztrátu času —, při psaní nechávala volný průběh emocím a s oblibou užívala drzé sexuální narážky. Její styl byl konverzační, silně osobitý a nekompromisně uštěpačný, což oslovovalo i nezasvěcené laiky, kteří jinak nevěnovali filmům takovou pozornost.¹⁵³

---

¹⁵⁰ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 117.

¹⁵¹ Tamtéž, s. 113.

¹⁵² Tamtéž, s. 119.

¹⁵³ Tamtéž, s. 157

Kaelová tvrdila, že filmy bychom si měli užívat, ne je studovat, a také že není nutné usilovat o to, aby se staly uznávanou formou vysokého umění. Naopak dokázala ocenit jejich „brakovost“ a vyzývala k tomu, abychom přijali popkulturní element filmového média a vážili si jeho schopnosti poskytovat masovému publiku komunitní zážitek.¹⁵⁴

Do historie filmové kritiky se zapsala i sporem s Andrewem Sarrisem, jehož *auteurskou teorii* rozcupovala nejprve esejí „Circles and Squares“ (1963) pro *Film Quarterly*, až jejich dlouholeté argumentační výměny kulminovaly sáhodlouhým textem „Raising Kane“ (1971), který po částech publikoval původně *The New Yorker*, načež byl vydán i knižně. Kaelová v něm zpochybňovala podíl režiséra Orsona Wellese na *Občanu Kaneovi* a za skutečného autora filmu označovala zneuznaného scenáristu Hermana J. Mankiewicze. Jak se později ukázalo, filmové kultuře celá situace jedině prospěla.

„Zatuchlou filmovou kritiku pozvedli na úroveň výbušného umění, jež buď miluješ, nebo nenávidíš. Pře o auteurské teorii zahrnovala vzrušení, politikaření a soutěživost. Intenzita jejich debaty zlákala lidi k tomu, aby chodili na nové filmy a viděli ty staré (hlavně hollywoodské) v novém světle. Otevírali oči, probouzeli zvědavost a dráždili intelekt.

Z kritizování filmů učinili sexy záležitost. Snímky byly věcmi, na nichž záleželo; ideje stály za to, aby se kvůli nim bojovalo. Zapomeňte na Tracyho a Hapburnovou. Sarris a Kaelová byli spíš jako Ali a Frazier. Filmová kritika byla hlavní událostí večera a tihle dva byli šampioni,“ vzpomíná filmový kritik magazínu *Time* Richard Corliss.¹⁵⁵

Pauline Kaelová se stala maskotem filmové generace 60. let — dekády, v během níž se filmová kritika stala uznávanou institucí, pevně ukotvenou ve školních učebnicích, masově čteném tisku a televizním vysílání. Své postavení si udržovala až do konce 80. let a z jejich knižně vydaných esejí a recenzí *I Lost It at the Movies* (1965) či *Going Steady* (1969) se staly bestsellery.¹⁵⁶

Další důležitou ženou na poli filmové kritiky byla Judith Cristová, jež dokázala upoutat běžné americké obyvatelstvo během ranní kávy účinkováním ve vysoce sledované *The Today Show* na stanici NBC, kde působila v letech 1963–1973. Souběžně se na plný úvazek věnovala filmové kritice v newyorském *Herald Tribune*.

---

¹⁵⁴ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 157–160.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 164.

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 168.

Cristová se stala součástí historického mezníku, když se od *Herald Tribune* dočkala zastání v úvodníku ze dne 5. června 1963, jenž reagoval na skutečnost, že kvůli její přísné recenzi *Spencerovy hory* (*Spencer's Mountain*, 1963) stáhlo studio *Warner Bros.* z deníku inzerci:

„Noviny, jejichž komentáře a kritiku mají pod kontrolou inzerenti, podvádějí čtenáře a přestávají být čestnými. Je nám líto filmových producentů, kteří se považují za nadřazené jakékoliv kritice. Poškozují tak svoji vlastní reputaci, ale kritikům tím neublíží ani trochu. Paní Cristová je jednou z nejkompetentnějších novinových kritiček. *Herald Tribune* je hrdý na její talent a integritu. Hrdí jsme taktéž na novinářské standardy, jež nenechávají žádný prostor jakýmkoliv potměšilým nátlakovým metodám.“¹⁵⁷

Cristová považovala gesto svého zaměstnavatele za katalyzátor změny v chápání filmové kritiky — bylo to vůbec poprvé, co se takto čtený tisk postavil filmovým studiím. Šéfredaktoři k filmovému obsahu začali přistupovat s větší zodpovědností a profese filmových kritiků nadále upevňovala svou pozici. Psaní o filmech už nebylo jen přechodným obdobím před povýšením do divadelní či knižní sekce, ale potenciálně celoživotní kariérou.¹⁵⁸

Ti z profesně starších kritiků, kdo nebyli schopní držet krok s dobou a neakceptovali liberálnější zobrazení sexuality či násilí v duchu *Nové vlny*, byli propuštěni či uvedeni v irelevanci hladovějšími mladými autory s otevřenějším pohledem na věc. Filmová kritika 60. let změnila paradigma v konzumaci filmů a vyšlapala cestu kritice let sedmdesátých, jež jsou považována za její zlatý věk.¹⁵⁹

Populární magazíny s vysokými náklady i obskurní periodika specializující se na film přestaly kritiky limitovat a umožňovaly jim práci na delších reportážích či profilech hollywoodských hvězd, díky čemuž se čtenáři seznámili se zákulisím průmyslu, jenž produkoval tituly, s nimiž trávili stále více volného času. Filmy se staly regulární součástí popové kultury a nikdo už nepochyboval o tom, že se vskutku jedná o plnohodnotnou uměleckou formu.¹⁶⁰

---

¹⁵⁷ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 173.

¹⁵⁸ Tamtéž.

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 177–180.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 183–184.

Diskutování o filmech se v 70. letech stalo běžnou součástí životů Američanů. Mladistvá kontrakultura brala za svou tvorbu vycházející z tzv. *Nového Hollywoodu*, pod něž spadali filmaři jako Martin Scorsese, George Lucas, Woody Allen, Francis Ford Coppola, Steven Spielberg či Peter Bogdanovich.¹⁶¹

Pulty knihkupectví začala plnit filmová literatura, když kritici jako Stanley Kauffmann, Andrew Sarris či Richard Schickell začali vydávat kompilace svých dřívějších textů. Mnoho z nich se po vzoru Judith Cristové angažovalo v televizním a rozhlasovém vysílání; zásadní byl především TV pořad chicagského dua Roger Ebert & Gene Siskel *Sneak Previews*, jenž od roku 1978 běžel na stanici PBS. Zavedli v něm hodnotící systém palců nahoru/dolů a na jeho úspěch později navázali obdobnou show *At the Movies*.

Ke všemu se Roger Ebert v roce 1978 stal historicky prvním laureátem Pulitzerovy ceny za filmovou kritiku. Rostoucí popularitu profese podpořily i akademické a odborné publikace, které revizionisticky rekapitulovaly její vývoj a uváděly ji do kontextu umělecké kritiky. Vedle nich se masové oblíbenosti těšily také biografie filmových hvězd jako Marilyn Monroe, John Wayne či Humphrey Bogart.

Provozovat filmovou kritiku bylo v módě a její autoři si svou moc začali uvědomovat. Stávaly se z nich legitimní celebrity, svým verdiktem byli schopni ovlivnit budoucí (ne)úspěch titulů, k nimž se vyjadřovali, a udávali trendy. Navíc motivovali mladé čtenáře ke studiu některého z vysokoškolských filmových programů, podobně jako Woodward a Bernstein zatraktivili kauzou Watergate kariéru investigativních žurnalistů.¹⁶²

Popularita televizních kritiků vyvolávala u těch tradičních v tisku závist a pocit nejistoty. S ohledem na Ebertův a Siskelův hodnotící systém palců zaznívaly názory, že se tak degradují kritické standardy — intelektuální debaty byly nahrazeny zkratkovitými a plytkými verdikty typu *dobré/špatné*. Populární dvojice byla označována za hlásné trouby filmových studií, jimž údajně poskytovala reklamní prostor tím, že během debaty o tom či onom filmu pouštěla milionům televizních diváků jeho doprovodnou upoutávku.¹⁶³

---

¹⁶¹ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 197.

¹⁶² Tamtéž, s. 213.

¹⁶³ Tamtéž, s. 272.

Ebert se tomuto osočování bránil: „*Nejedná se o reklamu, protože nám za to studia nic neplatí. A samozřejmě že mnohdy máme negativní efekt. [...] Když novinový kritik recenzuje film, tak nejde o reklamu? Všimli jste si někdy, že rozhovory se slavnými hvězdami najdeme v novinách zrovna tehdy, když jde jejich film do kin? [...] Prostě dává větší smysl film recenzovat během jeho vydání.*”¹⁶⁴

Popularita televizních pořadů dokládala, jak velkou základnu diváků může filmová kritika oslovit, což ve snaze zůstat relevantními vedlo novinové kritiky k tomu, aby své texty zjednodušovali a činili je co nejpřístupnějšími pro různorodé čtenářstvo. Šéfredaktoři po nich vyžadovali barvitější jazyk a z recenzí osekávali vše, co by na čtenáře mohlo působit intelektuálně nadřazeně. Sofistikovanější argumentaci nahrazovala číselná a jiná shrnující hodnocení, čímž se ochota číst a vstřebávat kritiku delšího rozsahu postupně snižovala.¹⁶⁵

Během 80. let klesala i kvalita hollywoodské produkce. Oproti odvážným „sedmdesátkám“ se navazující desetiletí vyznačovalo sázením na jistotu a minimální uměleckou invencí. Populární byly sequely či předělávky zavedených značek a bezduché akční snímky. Primární cílovou skupinou vycházejících blockbusterů se stali teenageři, v nichž Hollywood objevil obrovský finanční potenciál po úspěšných snímcích jako *Hvězdné války* (*Star Wars*, 1977) či *Krotitelé duchů* (*Ghostbusters*, 1984). Tito dospívající lidé nehledali informace o filmech v tisku — získávali je z bombastických televizních spotů.¹⁶⁶

Marketingová oddělení filmových studií začala na exkluzivní premiéry zvat nejen erudované filmové kritiky, ale i osobnosti ze zábavního průmyslu, rozhlasové moderátory či pisálky z méně prestižních periodik, aby svůj zásah rozšířila mezi co největší počet lidí a zároveň naklonila vlivné osoby na svou stranu. Hojně se pořádaly tiskové konference, honosné večírky a další propagační akce, na nichž vznikaly rozhovory s hvězdami právě vycházejících snímků, poskytující zákulisní informace a materiál pro další publicitu.¹⁶⁷

---

¹⁶⁴ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 272.

¹⁶⁵ BATTAGLIA, James. *Everyone's a Critic: Film Criticism Through History and Into the Digital Age*. Brockport, New York, 2010, s. 26–27.

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 28.

¹⁶⁷ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 317.

80. léta byla i dekadou poutavých citací vytržených z dostupných recenzí, jež byly vzápětí zneužity jako lákadla na film v rámci propagačních materiálů a díky popularizaci VHS kazet rovněž na přebalech těchto nosičů. Mnoho kritiků se tak začalo předhánět v tom, kdo do svého textu vměstná údernější výkřik oslavující film, o který se jednalo. Se stoupající dostupností videopřehrávačů se pomalu měnily zvyky konzumentů. Namísto návštěvy komorního kina čím dál častěji preferovali večer strávený u televize. Řetězce kin reagovaly stavěním multiplexů v atraktivních lokalitách, například obchodních centrech.¹⁶⁸

„Aby ještě zvýšil tlaky, které profesionální kritici pociťovali během 80. a 90. let, začal Hollywood do velké míry spoléhat na obrovské výdělky z návštěvnosti kin během otevíracího víkendu. Blockbusterový recept se ukázal jako úspěšný, ale největší zisky závisely na hromadném marketingu a vytrvalém propagačním humbuku. Z mohutných reklamních rozpočtů se stala norma, když studia budovala nadšení pro své nové tituly. Ty téměř vždy vycházely o víkendu, kdy patnáctiletí hoši nemají školu a rodiče je mohou zavést do kin. Návštěvnost během prvního dne získala v očích studií a participující veřejnosti takovou důležitost, že teď mnoho lidí považuje film za úspěch či propadák okamžitě po jeho vydání na základě zisků za první víkend,“ píše James Battaglia.¹⁶⁹

Ke všemu musí profese filmových kritiků v posledních dvou dekadách čelit síle World Wide Webu. Online prostor umožňuje komukoliv s internetovým připojením šířit vlastní názory. K tomu, aby se vaše slova dostala k masě lidí, už není nutné působit v tradičních médiích a mít adekvátní vzdělání. Externí spolupráce s filmovými nadšenci, kteří mají obdobné znalosti, ale jsou ochotní psát za menší odměnu, mohou být s ohledem na všeobecný úpadek tisku a rozpočtové škrty v redakcích výhodnější volbou, než aby dané médium zaměstnávalo dedikované filmové kritiky.¹⁷⁰

Ti se musí adaptovat tvorbou internetového blogu pod hlavičkou svého zaměstnavatele či osvojením sociálních sítí, jinak v době instantních reakcí na právě vydané filmy nemají šanci mladé publikum s omezenou kapacitou pozornosti zaujmout. Význam komplexnější filmové kritiky oslabily i agregátory filmových recenzí (např. *Rotten Tomatoes*), jež rozmanité perspektivy autorů zplošťují na průměrné procentuální hodnocení.

---

¹⁶⁸ ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010, s. 317.

¹⁶⁹ BATTAGLIA, James. *Everyone's a Critic: Film Criticism Through History and Into the Digital Age*. Brockport, New York, 2010, s. 31.

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 38.

„Zprůměrovaná hodnocení vytvářejí iluzi kritického konsenzu, jenž zkrátka neexistuje. Běžní čtenáři, kteří by se dříve obrátili na lokálního kritika nebo na jednoho ze svých slavných oblíbenců, teď mají možnost zkontrolovat skóre na agregátoru. Proč vynakládat čas na čtení rozsáhlé a subjektivní recenze, když je dostupná zdánlivě objektivní číselná hodnota? Obhájci těchto stránek tvrdí, že noví a mladší čtenáři s jejich pomocí objevují filmovou kritiku. Ti se však málokdy pročtou dál než k úryvku recenze, který je dostupný na profilu daného filmu. Agregátory nabízejí užitečnou sbírku textů pro osoby se zájmem o filmovou kritiku, ale také dávají těm, co to s ní nemyslí tak vážně, důvod, aby se už dále nenamáhali,“ dodává Battaglia.¹⁷¹

Pozitivní zprávou na závěr je, že vše máme ve svých rukou. Současní profesionálové v oboru filmové kritiky mají na výběr, zda se stejně jako jejich předchůdci během 20. století přizpůsobí vývoji technologií a neustále se měnícímu mediálnímu prostředí, nebo se budou vzpírat a odmítat nové způsoby, jak filmové fanoušky oslovit, protože zůstanou pouhým mementem starých časů. Čtenáři/diváci mají zase volnou ruku v tom, jakou formu filmové kritiky budou konzumovat, protože všechny její podoby stále existují a jsou k nalezení nejen v hlubinách internetu — ať už jde o zábavné a přímočaré videorecenze amatérských kritiků na YouTube nebo precizně vyargumentované eseje kvalifikovaných profesionálů na jejich osobních blozích či stránkách přežívajících filmových periodik. Jen je nutné vynaložit onu námahu, o které Battaglia mluví.

---

¹⁷¹ BATTAGLIA, James. *Everyone's a Critic: Film Criticism Through History and Into the Digital Age*. Brockport, New York, 2010, s. 41.

4 Definice publicistických žánrů: recenze a komentář

Recenze i komentář jsou žánry spadající do kategorie publicistiky. Ta společně se zpravodajstvím představuje dva hlavní typy žurnalistické činnosti, přičemž pomocí pojmů publicistika/zpravodajství označujeme rovněž produkty, které v rámci těchto činností žurnalisté vytvářejí.¹⁷² Autoři *Slovníku žurnalistiky* definují publicistiku jako činnost zaměřenou k veřejnosti a určenou ke zveřejnění, jež se pojí s určitým stanoviskem a objasňuje události, situace či myšlenky, a to slovem, zvukem nebo obrazem — ať už prostřednictvím tisku, rozhlasu, televize či internetu.¹⁷³

Od zpravodajství, jež klade důraz na faktické informace, se liší především tím, že jsou v ní zahrnuty subjektivní názory a hodnocení autorů, jejichž soudy a postoje mají za cíl přesvědčit recipienta a získat jej na svou stranu. Toho vedle racionálních prvků dosahují i díky apelu na recipientovy emoce, k čemuž využívají kreativní jazykové a kompoziční postupy a květnaté výrazové prostředky.¹⁷⁴

Andrej Tušer v publikaci *Ako sa robia noviny* dělí publicistické žánry podle novinářova přístupu a užití jazykových vyjadřovacích prostředků na dvě skupiny, jež korespondují s výše zmíněnou definicí publicistiky, a to na *publicistiku racionálního typu* a *publicistiku emocionálního typu*, přičemž jak recenzi, tak komentář zařazuje do racionální kategorie.¹⁷⁵

Recenzi a komentář pojí dohromady také společný funkční styl — publicistický. Pro ten je typické, že plní funkce informativní, persvazivní, působící a ovlivňovací. Publicistické útvary spadající pod tento styl je možné dále rozdělit na analytické a beletristické. Námi zkoumané žánry patří do prvně jmenovaných.¹⁷⁶

Oba se též ladně přizpůsobily online prostoru, což dokládá obecnou pružnost novinářských útvarů. S profesionální či amatérskou recenzí se setkal pravděpodobně každý uživatel internetu, ať už se rozhodoval, jakou restauraci navštíví, který televizor si pořídí či v jakém hotelu se ubytuje. S komentáři je to podobné — už si bez nich takřka nelze představit zpravodajské weby či videa na YouTube. A samozvaní komentátoři na sociálních sítích mohou čteností směle konkurovat svým erudovanějším kolegům z tisku.

---

¹⁷² HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2017, s. 194.

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ Tamtéž.

¹⁷⁵ TUŠER, Andrej. *Ako sa robia noviny*. Bratislava: SOFA, 1999, s. 102–105.

¹⁷⁶ BRUNEL, Aude a Jovanka ŠOTOLOVÁ. *Stylistická analýza českých a francouzských textů*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2012, s. 83.

4.1 Recenze

Slovo „recenze“ má svůj původ v latinském výrazu *recenseo*, jenž znamená posuzovat, uvažovat či revidovat. Dle autorů *Slovníku žurnalistiky* se jedná o kriticky zaměřený druh publicistického nebo odborného textu, který představuje nové i starší dílo uměleckého charakteru, přičemž jde obvykle o první hodnotící soud onoho díla, jenž následně slouží jako základní materiál pro jeho další studie.¹⁷⁷ Andrej Tušer označuje recenzi za žánr, v němž se hodnotící prvek publicistiky projevuje vůbec nejvíce, a přestože má široké uplatnění, nejčastěji se skutečně objevuje v umělecké oblasti.¹⁷⁸

Hodnocené dílo bývá recenzentem zasazeno do kontextu autorovy další tvorby, případně do národního či celosvětového uměleckého kontextu. V ideálním případě recenze akcentuje zásadní smysl a význam daného díla a také může obsahovat úryvky z něj, jež vhodně ilustrují a dokládají recenzentovu tezi.¹⁷⁹

Co se filmových recenzí týče, dle Davida Bordwella fungují jako jistá odnož reklamních kampaní filmových studií, které snímku vytváří publicitu a diváky podporují v navštěvování kin. „*Jako část žurnalistiky operuje recenze v diskurzní kategorii ‚zprávy‘; jako odvětví inzerce staví na materiálech z diskurzu filmového průmyslu; jako typ kritiky staví na určitých lingvistických a konceptuálních formách, zvláště těch, co obsahují popis a evaluaci. A z pohledu rétoriky jasně využívá tradičních strategií a taktik,*“ dodává.¹⁸⁰

Timothy Corrigan rovněž poukazuje na propagační funkci filmových recenzí. Tvrdí, že zpravidla míří na co největší masu potenciálních diváků a širokou veřejnost, jež nemá nikterak hluboké znalosti o filmu obecně, přičemž jejich hlavním úkolem je představit onen neznámý titul a doporučit jej, nebo nedoporučit. „*Jelikož vychází z předpokladu, že diváci rozebíraný snímek ještě neviděli, velká část textu se věnuje shrnutí zápletky či zasazení do dalšího kontextu (režisérova zbylá tvorba, filmy ze stejného žánru, a tak dále), což čtenáři pomáhá snímek pochopit,*“ vysvětluje.¹⁸¹

---

¹⁷⁷ HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2017, s. 198.

¹⁷⁸ TUŠER, Andrej. *Ako sa robia noviny*. Bratislava: SOFA, 1999, s. 105.

¹⁷⁹ HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2017, s. 198.

¹⁸⁰ BORDWELL, David. *Making Meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema*. 1st paperback edition. Cambridge: Harvard University Press, 1991, s. 35.

¹⁸¹ CORRIGAN, Timothy. *A Short Guide to Writing About Film*. 8th edition. Boston: Pearson, 2012, s. 9.

I Bordwell si všímá opakujících se prvků, jež tvoří obsah klasických filmových recenzí.¹⁸² Konkrétně jmenuje tyto čtyři komponenty:

- stručný přehled děje s důrazem na důležité momenty, ovšem bez vyzrazení konce
- informační background filmu (žánr, režisér a obsazení, anekdoty z natáčení...)
- soubor argumentů recenzenta
- shrnující hodnocení (dobré/špatné, stupnice od 1 do 10) či doporučení (palec nahoru/palec dolů, stojí/nestojí za vidění)

V oblasti filmu se lze běžně setkat se zaměňováním pojmů *kritika* a *recenze*, jako by se jednalo o synonyma. Ve své podstatě jde opravdu o jedno a to samé, ale odlišují je drobná specifika, na nichž se ovšem neshodne ani komunita filmových kritiků.

Poměrně logické a srozumitelné vysvětlení přináší Tušer. Ten v rámci žánru rozlišuje mezi dvěma dílčími typy recenze, jimiž jsou *recenze-posudek* a *recenze-kritika*. Toto dělení pramení z Tušerovy teze, že recenze může oslovovat dvě cílové skupiny, a to běžné čtenáře nebo samotné tvůrce hodnoceného díla. Cílová skupina pak určuje obsah a jazyk textu, jenž na sebe bere charakter posudku či kritiky.¹⁸³ Podtypy recenze definuje následovně:

„Recenze-posudek nachází místo většinou v univerzálních periodikách. Prostřednictvím autora promlouvá k čitateli s informačním a orientačním záměrem, přičemž neobchází ani esteticko-výchovnou stránku. Obsahově se orientuje na hodnocení s cílem obeznámit čtenáře se zákl. údaji o díle, informovat ho, o jaké dílo jde, kde a kdy ho může vidět, jaké jsou jeho kvality, čím je zajímavé, v čem je jeho estetická hodnota, případně atraktivita.

Recenze-kritika se častěji objevuje v odborných periodikách, kde oslovuje kromě odborně orientovaných čtenářů i tvůrce. Má menší míru informačního a větší míru hodnotícího obsahu. Novinář přizpůsobuje jazyk zasvěcenému adresátovi, nejsou výjimkou méně známé anebo odborné termíny z dané oblasti. Není vhodné, aby novinář používal úzce specializovanou terminologii v recenzích-posudcích, protože se může minout účinkem.“¹⁸⁴

Jinak řečeno — *recenze-posudek* je méně sofistikovaná verze *recenze-kritiky*, zaměřená primárně na laické konzumenty (návštěvníky kin). Použijeme-li Bordwellovo dřívější rozdělení filmové kritiky, recenze spadá do nadřazené kategorie *žurnalistická kritika*.

¹⁸² BORDWELL, David. *Making Meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema*. 1st paperback edition. Cambridge: Harvard University Press, 1991, s. 38.

¹⁸³ TUŠER, Andrej. *Ako sa robia noviny*. Bratislava: SOFA, 1999, s. 105.

¹⁸⁴ Tamtéž.

4.2 Komentář

I slovo „komentář“ pochází z latiny. Výraz *commentarius* lze přeložit jako zápisek, záznam či deník. Jedná se o útvar, který jako pomyslný odrazový můstek využívá všeobecně známé informace, fakta či aktuální události a obsahuje tezi, argumentaci a závěry, jak v publikaci *O komentáři, o komentátorech* uvádí Barbora Osvaldová. Právě potřeba novinářů interpretovat, rozvíjet, hodnotit a zkrátka něco dodávat k probíraným událostem vedla ke vzniku tohoto publicistického žánru.¹⁸⁵

Andrej Tušer považuje komentář za typického představitele analytického publicistického útvaru. Komentátor při práci na svém textu vychází z předpokladu, že budoucí čtenář disponuje alespoň základním povědomím o zkoumaném tématu, získaným dřívější konzumací zpravodajských žánrů, proto pak tyto známé informace využívá jako základ své argumentace. Z toho plyne, že ačkoliv je komentář silně autorským žánrem a vystupuje z něj subjektivní postoj komentátora, při psaní je nutné zůstat v mezích objektivity.¹⁸⁶

Stejně to vidí i Osvaldová, podle níž by autor komentáře neměl upřednostňovat vlastní dojmy před faktickými informacemi, čímž by namísto skutečných znalostí sdílel pouhé „výkřiky“. Jak autorka dále dodává, v tomto žánru totiž nejde o emoce, nýbrž o raciono. Komentátor má být schopný přesvědčivě uvádět věci do souvislostí, poukazovat na příčiny současného stavu, snažit se nalézt řešení či předpovídat budoucí vývoj, proto by měl v ideálním případě skvěle ovládat problematiku, ke které se vyjadřuje, specializovat se na ni a dlouhodobě se v ní pohybovat.¹⁸⁷

S nástupem internetových blogů a diskuzí je stále těžší komentář pevně definovat. Stejně jako ostatní žurnalistické žánry prošel časem mnoha proměnami, má široké uplatnění a jeho aktuální podobu či zásady nastolují především praktikující autoři, nikoliv učebnice. Všeobecně se má za to, že komentář — na rozdíl od zpravodajství — čekají pozitivní zítřky, protože erudované komentátory umělá inteligence tak snadno nenahradí. Ve stále populárnějším a do budoucna zřejmě převažujícím modelu placeného přístupu k mediálním obsahům jsou exkluzivní komentáře uznávaných autorů jedním z hlavních motivátorů čtenáře k platbě předplatného a také k upřednostnění daného média před jeho konkurencí.

---

¹⁸⁵ OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech*. Praha: Karolinum, 2013, s. 9.

¹⁸⁶ TUŠER, Andrej. *Ako sa robia noviny*. Bratislava: SOFA, 1999, s. 103.

¹⁸⁷ OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech*. Praha: Karolinum, 2013, s. 10.

5 Česko-Slovenská filmová databáze

Česko-Slovenská filmová databáze (dále ČSFD) funguje od roku 2001, kdy ji spustil Martin Pomothy. Slovenský podnikatel žijící v Praze do dnešního dne představuje stoprocentního vlastníka ČSFD skrze POMO Media Group s.r.o., zároveň dohlíží na její chod a budoucí směřování, ať už jde o technickou, či obsahovou stránku webu.

Pomothy sám sebe charakterizuje jako filmového nadšence, jenž si od svých dětských let vedl ručně psané seznamy filmů, které viděl, a současně k nim agregoval hodnocení diváků ze svého blízkého okolí:

„Vždycky mě zajímaly názory druhých. Vedl jsem si sešit s názvy filmů a u nich sloupečky, do kterých kamarádi a rodinní příslušníci dopisovali známky jako ve škole.“¹⁸⁸

Názory diváků ho totiž fascinovaly stejnou mírou jako samotné snímky. Obsah filmu a jeho publikum vnímá jako dvě samostatné věci, které se musí spojit, aby celkové dílo dostalo tvar a smysl.¹⁸⁹

Z obrovského množství dat lze rovněž sestavovat vzorce chování diváků a předpovídat, zda ten či onen film bude vyhovovat jejich vkusu. „*ČSFD proto není nějaká náhoda. Pro mě je to taková výzkumná laboratoř,*“ objasnil pro *Hospodářské noviny*.¹⁹⁰

Předlohou pro ČSFD nebyly existující zahraniční filmové databáze, jak by se mohlo nabízet. Pomothy byl inspirován především internetovými diskuzními fóry *Okoun* a *Lopuch*¹⁹¹ a vždy mu šlo hlavně o to, vytvořit komunitu, která společně diskutuje o své největší vášni. „*Databáze byla vždy jenom základ, jakýsi podnět, aby se měli filmoví fanoušci kde scházet,*“ přiznal pro server *Aktuálně*.¹⁹²

---

¹⁸⁸ TŮMA, Ondřej. ČSFD.cz: Příběh impéria filmových fanoušků. *Peníze.cz* [online]. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/spotrebitel/233477-csfd-cz-pribeh-imperia-filmovych-fanousku>

¹⁸⁹ Martin Pomothy interview – Part I. In: *YouTube* [online]. 18. 10. 2017 [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://youtu.be/23xRInt9OKE>. Kanál uživatele Peter Chmela.

¹⁹⁰ ÚŠELA, Jan. Jsem spíš filmový fanda než obchodník, databáze osm let nevydělávala ani korunu, říká šéf ČSFD Pomothy. *Hospodářské noviny* [online]. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-66618040-jsem-spis-filmovy-fanda-nez-obchodnik-databaze-osm-let-nevydelavala-ani-korunu-rika-sef-csfd-pomothy>

¹⁹¹ CANDRA, Robert a Martin MELICHAR. Martin Pomothy: Nic jiného než ČSFD.cz dělat nechci. *Radio Wave* [online]. [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/martin-pomothy-nic-jineho-nez-csfdcz-delat-nechci-5239575>

¹⁹² SVOBODA, Martin. Pomothy: ČSFD nabízí novou a lepší filmovou publicistiku. *Aktuálně* [online]. [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/film/pomo-csfd-predstavuje-novou-a-lepsi-filmovou-publicistiku/r~5d8943e83b4811e599c80025900fea04/>

Právě tento důraz na sociální aspekt odlišuje ČSFD od nejpoblárnější filmové databáze *Internet Movie Database* (IMDb), jež se soustředí především na faktografická data (rozpočty, natáčení lokace, formát, v němž byl film natočen, detailnější seznamy tvůrců jednotlivých snímků atd.), protože je využívána i jako nástroj profesionálů z filmové branže, například pro účely castingu herců.

V době, kdy dával společně s jedním programátorem ČSFD dohromady, se Pomothy živil vedením filmové sekce televize *Markíza* či psaním pro časopis *Cinema*.¹⁹³ Celý projekt nevznikal s cílem vydělat peníze — jednalo se čistě o nadšeneckou práci. Pomothy nevycházal z jakéhokoliv obchodního plánu a ČSFD začala vydělávat až zhruba po 7 letech existence, kdy se na webu objevily první reklamy, díky čemuž bylo konečně možné vyplácet skutečné zaměstnance.¹⁹⁴

Dnes má ČSFD přes 500 000 registrovaných uživatelů¹⁹⁵ a navštíví ji až 3 miliony unikátních návštěvníků měsíčně, z čehož zhruba 20 % tvoří ony registrované osoby.¹⁹⁶ Díky placené inzerci a marketingové spolupráci s filmovými distributory utržila za rok 2018 38 000 000 korun, s čistým ziskem 14 000 000.¹⁹⁷

Pod hlavičkou ČSFD probíhají i projekce dobře hodnocených novinek ve speciálním sálu multikina CineStar na pražském Smíchově a uskutečnilo se již 8 ročníků tzv. Filmového víkendu, venkovní akce podobné festivalu, na níž je v rámci několika nocí promítnut výběr kvalitních snímků z daného roku za doprovodu vedlejších aktivit pro platící návštěvníky.

Z Pomothyho databáze se během její existence stal kulturní fenomén, jehož popularitu utvrdila vítězství ve čtenářské anketní soutěži Křišťálová Lupa, a to v kategoriích Zájmový web (2011) a Nástroje a služby (2015, 2017). Pozitivní hodnocení na ČSFD profilu má schopnost do velké míry ovlivnit komerční úspěch filmu, běžně se tak setkáme s reklamními spoty, jež návštěvníkům kina připomínají, ať daný titul nezapomenou po skončení projekce ohodnotit.

---

¹⁹³ KADLECOVÁ, Kateřina. Pokecat si o filmech. *Reflex*. 2017, 28(9), s. 48.

¹⁹⁴ ÚŠELA, Jan. Jsem spíš filmový fanda než obchodník, databáze osm let nevydělávala ani korunu, říká šéf ČSFD Pomothy. *Hospodářské noviny* [online]. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-66618040-jsem-spis-filmovy-fanda-nez-obchodnik-databaze-osm-let-nevydelavala-ani-korunu-rika-sef-csfd-pomothy>

¹⁹⁵ Uživatelé. *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/uzivatele/prehled/>

¹⁹⁶ ÚŠELA, Jan. Jsem spíš filmový fanda než obchodník, databáze osm let nevydělávala ani korunu, říká šéf ČSFD Pomothy. *Hospodářské noviny* [online]. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-66618040-jsem-spis-filmovy-fanda-nez-obchodnik-databaze-osm-let-nevydelavala-ani-korunu-rika-sef-csfd-pomothy>

¹⁹⁷ Tamtéž.

Tento mohutný vliv na rozhodování diváků lze logicky zneužít a dostat tak provozovatele databáze do nepříjemných situací. Na začátku roku 2019 vznikla kauza okolo filmu mladého režiséra Davida Baldy *Narušitel* (2019), týkající se manipulace s jeho hodnocením na ČSFD. Administrátoři databáze zaregistrovali vznik velkého počtu falešných účtů, jež následně udělovaly zmíněnému filmu — ale i zbylé tvorbě režiséra — absolutní, tedy pětihvězdičková hodnocení.

Režisér i distribuční společnost jakékoliv nekalé praktiky odmítli. Pomothy reagoval mazáním falešných uživatelů ve snaze zachovat co nejvyšší objektivitu databáze, ale přiznal, že pro fungování ČSFD jsou dobré vztahy s filmovými distributory zásadní, proto je nutné dělat jisté kompromisy v potlačování podobně nárazových manipulačních akcí.¹⁹⁸

5.1 Funkce

Pomyslným středobodem *Česko-Slovenské filmové databáze* a nejčastějším důvodem k jejímu navštívení jsou profily jednotlivých titulů — filmů, TV seriálů, hudebních videoklipů či další audiovizuální tvorby. Jejich podobu popisují dle demonstrativního zachycení profilu filmu, o němž tato práce pojednává (viz Příloha č. 2).

Hlavní část profilu tvoří propagační plakát filmu, vedle něhož najdeme jméno titulu v českém, anglickém a slovenském jazyce, případně i v dalších existujících mutacích. Níže následuje filmový žánr, země původu, rok vydání a stopáž snímku. Dominantní hlavičku titulu uzavírá seznam tvůrců, a to v pořadí: režisér, scenárista, kameraman, herci.

Ve sloupci na pravé straně najdeme procentuální hodnocení snímku, představující průměr hvězdiček udělených registrovanými uživateli. Pokud se film nachází mezi 300 nejlepšími či nejoblíbenějšími z celé databáze, tento údaj se zde zobrazí také. Průměrné hodnocení má rovněž vliv na barevný vzhled profilu. Tituly s hodnocením 70 % a výše jsou zbarveny červeně, hodnocení v rozmezí 31 % až 69 % zbarví profil modře a nejméně kvalitní tvorbu s hodnocením 30 % a níže signalizuje černá barva. Dále se lze prokliknout ke kompletnímu seznamu uživatelů, kteří titul hodnotili nebo se přidali do jeho fanclubu.

Pod kartou s hodnocením najdeme informace o premiérách v českých, slovenských a amerických kinech, respektive data vydání na DVD či Blu-ray nosičích. Užitečná je i karta „Podobné“, jež nabízí odkazy na žánrově příbuzné tituly v databázi.

---

¹⁹⁸ SLADKÝ, Pavel a Šárka GMITERKOVÁ. Podvody s hodnocením na ČSFD. ‚Zrovna válčíme s filmem *Narušitel*,‘ říká k nekalé praxi šéf databáze. *iROZHLAS* [online]. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z: <http://irozhl.as/4MR>

Karta s nadpisem „Obsah“ zahrnuje stručnou synopsi filmu, zpravidla se jedná přímo o oficiální text dodaný distribuční společností. Pod ní se nachází bohatá nabídka dodatečných podkategorií, jimiž jsou: komentáře uživatelů, zajímavosti, ocenění, videa, galerie, externí recenze, přítomnost ve filmotékách uživatelů, respektive v bazarové nabídce a konečně diskuze. Komentáři se zabývám v praktické části této práce; obsahují jméno uživatele, hvězdičkové hodnocení, které titulu udělil, a samotný text příspěvku, včetně data zveřejnění. V zajímavostech se objevují méně známá fakta o daném titulu, například anekdoty z natáčení či různé statistické údaje. V oceněních najdeme (ne)proměněné nominace titulu na ty nejprestižnější filmové ceny. Videa obsahují propagační upoutávky, galerie zase oficiální fotografie z finálního filmu či z natáčení. Externí recenze odkazují na autorské texty z jiných webových stránek. Ve filmotéce najdeme všechny uživatele, kteří titul vlastní na fyzických a jiných nosičích, v bazaru pak můžeme titul přímo zakoupit po dohodě s prodávajícím. Diskuze představuje klasické svobodné konverzační vlákno o všem, co s titulem souvisí.

Profily filmů ale nejsou tím jediným, co může *Česko-Slovenská filmová databáze* nabídnout svým návštěvníkům. Níže stručně popisují další důležité části webu, k nimž odkazují zafixované rubriky v horní liště.

5.1.1 Novinky

Novinková rubrika se dělí na dva typy, reprezentované pravým a levým sloupcem. Levý nese podtitul „Kdo, co a proč“ a obsahuje nejčerstvější zpravodajství o tom, jaké tituly se chystají, kdo v nich byl obsazen, kdo je bude točit apod. Pravý sloupec s podtitulem „Filmové akce, rozhovory a úvodníky“ informuje o chystaných filmových festivalech, udělování cen a dalších věcech, které se týkají spíše obchodní stránky filmového průmyslu.

5.1.2 Televize

Oblíbená funkce ČSFD umožňuje filtrování televizního programu až na několik týdnů dopředu, a to dle typu obsahu (film, seriál, ostatní) a žánru pořadu (animovaný, drama, komedie...). Kromě českých a slovenských obsahuje nabídka i německé, maďarské či švýcarské televizní stanice. Ve sloupci na levé straně navíc najdeme ty nejlépe hodnocené tituly, které se během aktuálního dne v televizi objeví — lze je seřadit chronologicky dle vysílacího času nebo sestupně od nejvyššího hodnocení.

5.1.3 Kino

Tato rubrika obsahuje jednak seznam filmů, které mají potvrzené datum premiéry v kinech, jednak program kin z celé České republiky/Slovenska. Filtrovat lze dle roku, měsíce či hodnocení snímku (pokud už měl někde premiéru předtím, a tím pádem je možné jej hodnotit). Seznam kino premiér sahá až do prvních dekád 20. století.

5.1.4 VOD

S rozšířením video-on-demand služeb v posledních několika letech vznikla na *Česko-Slovenské filmové databázi* nově i sekce, jež se věnuje online premiérám originální tvorby streamovacích platform, mezi nimiž nechybí *Netflix*, *Disney+*, *HBO Go* či *Prime Video*. Filtrovat lze dle platformy, roku a měsíce premiéry. Seznam sahá až do ledna roku 2015.

5.1.5 DVD & Blu-ray

Dnes již méně relevantními, byť stále mnohými vyhledávanými jsou informace o datech vydání filmů na DVD či Blu-ray nosičích jak na českém, tak slovenském trhu. Filtrovat lze dle roku a měsíce a řadit lze chronologicky podle data vydání nebo hodnocení titulů.

5.1.6 Tvůrci

Další populární sekce databáze se dělí na dvě podrubriky: „Aktuálně“ a „Statistiky“. První nabízí výběr aktuálně nejnavštěvovanějších profilů filmových tvůrců, jejich nově přidané biografie či přehledný seznam tvůrců, kteří v daný den slaví narozeniny. Ve statistické části najdeme žebříčky nejoblíbenějších herců/hereček, režisérů, hudebních skladatelů, scenáristů či kameramanů, a to od 1. do 200. místa. Oblíbenost tvůrce je definována počtem uživatelů, kteří si jej přidali mezi své oblíbence na osobním profilu.

5.1.7 Žebříčky

Funkce, která naplňuje podstatu tradiční databáze. K dispozici jsou buď žebříčky nejlepších, nejhorších, nejoblíbenějších a nejrozporupněji hodnocených filmů/seriálů, nebo modifikovatelný filtr „Specifičtější výběr“, pomocí něhož lze vyhledávat tituly dle typu (film, seriál, hudební videoklip...), země původu či žánru. Výběr lze omezit na libovolné rozmezí let podle roku vydání a vždy je řazen dle hodnocení titulů od nejlepšího po nejhorší, přičemž je brán v potaz i počet hodnotících uživatelů, ne pouze průměrné skóre. Je také možné vyhledat tituly podle herce/herečky nebo režiséra/režisérky.

5.1.8 Filmotéky

Slouží k vyhledávání titulů ve vlastnictví uživatelů ČSFD, a to dle formátu (DVD, Blu-ray, VHS, digitální...), kvality (originál, nahrávka z TV vysílání...), žánru, jazyku zvukové stopy a jazyku titulků. Tituly lze vyhledávat i podle názvu či jejich majitele (uživatele).

5.1.9 Uživatelé

Funkce ztělesňující sociální aspekt Pomothyho projektu. Podkategorie „Nej uživatelé“ shromažďuje žebříček 50 nejoblíbenějších uživatelů — oblíbenost určuje počet bodů, které uživatel získá tím, že si ho jiní uživatelé přidají mezi své oblíbence na osobním profilu, k čemuž je vede především kvalita uživatelských komentářů na profilech jednotlivých titulů. Uživatelé s nejvíce body následně získávají lepší reputaci a jejich aktivita na ČSFD se zobrazuje přednostně i neregistrovaným uživatelům. Ve stejné podkategorii najdeme i nejoblíbenější uživatele podle krajů České republiky a Slovenska nebo nejaktivnější uživatele za uplynulý měsíc. V podkategorii „Statistiky“ můžeme podrobněji řadit uživatele dle těchto parametrů: oblíbenost (počet bodů), počet hodnocení, počet komentářů, počet přidáných zajímavostí, počet přidáných biografii, počet přidáných obsahů (synopse filmu), počet filmů v bazaru, počet filmů ve filmotéce či abecední řazení.

5.1.10 Diskuze

Funguje na principu vláken, která známe z klasických diskuzních fór. V sekci „Hlavní stránka“ najdeme odkazy na připnutá, nejdůležitější témata, jež se týkají funkcí databáze a připomínek k nim. Vedlejší sloupec obsahuje seznam nově vytvořených veřejných diskuzí a také nejaktivnější diskuze uplynulého týdne. V další sekci „Seznam diskuzí“ je možné přehledněji filtrovat diskuzní vlákna podle jejich názvu, obsahu či zakládajícího autora. Řadit lze podle data vytvoření, názvu, počtu příspěvků ve vláknu, aktivity a počtu nově přidáných příspěvků. Diskuze mohou být veřejné či soukromé (do nich se lze dostat skrze pozvánku nebo je přímo zakládat). Užitečná je i možnost zaškrtnout kolonku „sledovat diskuzi“, načež jste o nové aktivitě ve sledovaných vláknech informováni upozorněním na osobním profilu. Stejně fungují i diskuze na profilech jednotlivých titulů.

5.2 Nová ČSFD 2021

Během loňských vánočních svátků obdrželi registrovaní uživatelé ČSFD zprávu do soukromé korespondence od tzv. ČSFD posla, jež informovala o připravované vylepšené verzi nejpobulárnějšího filmového webu u nás (viz Příloha č. 3). „ČSFD 2021“ je ve vývoji více než 5 let a její zkušební provoz probíhá na adrese new.csfd.cz s tím, že v nejbližší době by měla nahradit stávající web (dle zprávy se tak mělo stát již během února 2021, ale v okamžiku psaní těchto slov přechod na novou verzi stále neproběhl).

Vedle na první pohled evidentní úpravy designu celého webu se *Česko-Slovenská filmová databáze* pro rok 2021 dočká několika více či méně zásadních změn. V kontextu mé práce se tou nejdůležitější jeví být ta, že hodnotící uživatelské komentáře na profilech jednotlivých titulů změní své označení z „Komentáře“ na „Recenze“, a z „komentátorů“ se tak stanou „recenzenti“. Tato skutečnost podtrhuje fakt, že uživatelské příspěvky na ČSFD stejně vždy odpovídaly spíše parametrům recenze, a ne komentáře.

Výrazné vylepšení se týká především sekce „VOD“, která nově nabídne termíny premiér také pro lokální streamovací služby, jako jsou *O2TV*, *Aerovod*, *Voyo* či *Edisonline*. Televizní program v rubrice „Televize“ nyní umožňuje výběr mezi vertikální a horizontální podobou. Na profilech titulů byly zavedeny podkategorie „Hrají“ a „OST“, které nabízí přehlednější a podrobnější seznam herců, respektive informace o hudební stránce titulu. Do profilů tvůrců i registrovaných uživatelů byla přidána sekce „Přehled“, jež shromažďuje dílčí podkategorie jako videa, zajímavosti či uživatelskou aktivitu do jednoho praktického sloupce. „Bazar“ byl zakomponován do „Filmotéky, která má nyní tři záložky: vlastním / prodávám / sháním. Rubrika „Tvůrci“ byla zase příhodně sloučena s rubrikou „Žebříčky“. Vyhledávání na webu ulehčuje funkce našeptávání, s jejíž pomocí se lze rovnou prokliknout na požadovaný profil titulu, tvůrce či uživatele.

Další vylepšení se chystají a své připomínky k nové verzi ČSFD mohou uživatelé adresovat provozovatelům webu v sekci „Diskuze“, v níž se „ČSFD 2021“ věnuje samostatné vlákno. Zřejmě i proto se oficiální spuštění oproti původnímu plánu zpozdí.

6 Analýza internetových recenzí a uživatelských komentářů na ČSFD

V následující sekci analyzuji obsah vybraných zahraničních a českých internetových recenzí *Nespoutaného Djanga*, respektive selektivní vzorek uživatelských komentářů k tomuto filmu na *Česko-Slovenské filmové databázi*. Následně provádím komparativní analýzu, tj. srovnávám jejich obsah takovým způsobem, abych zároveň získával odpovědi na předem vytyčené otázky, jež zní:

1. V čem se pozitivní, respektive negativní internetové recenze a komentáře při hodnocení shodovaly?
2. Jaké jazykové (výrazové) prostředky při tom autoři používali?
3. Najdeme rozdíly v přístupu recenzentů — vzhledem ke kontroverzní povaze filmu v kontextu americké historie — mezi americkými a českými recenzemi?

Na celou analýzu je možno nahlížet i jinak než jako na pouhý prostředek k získání odpovědi na konkrétní, úzce specifikované otázky. Fascinující je sledovat také (ne)soulad či kontrast mezi vizemi a uměleckými záměry, s nimiž Quentin Tarantino přistupoval k tvorbě *Nespoutaného Djanga* (věnuji se jim v samotném úvodu 2. kapitoly této práce), a následnými dojmy či názory recenzentů a uživatelů *Česko-Slovenské filmové databáze*.

6.1 Internetové recenze

Deset vybraných recenzí tvoří z jedné poloviny zahraniční texty, z druhé texty pro česká média. Stručně představuji autory, vypichuji jejich hlavní stanoviska, jež vedla k výsledným hodnocením, popisují způsob, jakým je podali, a poukazují i na paralely mezi jednotlivými názory. Zastoupeny jsou recenze pozitivní i negativní.

6.1.1 Peter Bradshaw (*The Guardian*)¹⁹⁹

Hlavní filmový kritik pro britský *The Guardian* otevírá svou recenzi pozitivně laděným úvodním odstavcem, v němž shrnuje největší přednosti filmu. *Nespoutaného Djanga*, „brilantní a brutální western o pomstě“ označuje za „strhující dobrodružství“, kočírované Tarantinovým „skvostným provokátérstvím a troufalostí“. Tón filmu metaforicky připodobňuje k „mrsknutí bičem krutosti“.²⁰⁰

„Čistě proto, aby znepokojili všudypřítomné liberály,“ pokračuje s nadsázkou, „vytvořili Tarantino a Jackson z postavy Stephena toho vůbec největšího, nejodpornějšího ,strýčka Toma“²⁰¹.²⁰² Jejich odvahu oceňuje s tím, že pouze někdo, kdo se nesnaží být všem po chuti, se může tématu otroctví — na rozdíl od tradičně zdrženlivého Hollywoodu — chopit bez rukaviček. V této souvislosti zmiňuje snímek *Manderlay* (2005) Larse von Triera.²⁰³

Dále vyzdvihuje ono „ryzí, téměř bezmyšlenkovité nadšení“, jež z filmu čiší a jež autorovi tolik chybělo v *Hanebných panchartech*.²⁰⁴ Film „na celé čáře doručuje ten omamný a blouznivý požitek, jež Tarantino stále umí zprostředkovat“.²⁰⁵ *Nespoutaného Djanga* poté přirovnává k zakázané cigaretě, která je podobně zhoubná a lahodná zároveň.²⁰⁶

Bradshaw kladně hodnotí i uvěřitelný vztah mezi Schultzem a Djangem, jejich komediální chemii a také způsob, jakým Django v průběhu filmu roste z nejistého otroka v charismatického a zářivého hrdinu.²⁰⁷

Na konci recenze uznává, že se bez debat jedná o dlouhý film, ovšem pomalejšími pasážemi se kochal, protože jsou zde nádherně zachyceny kameramanem Robertem Richardsonem. Pozvolné tempo v jeho očích kompenzují napínavé momenty a divoké násilí, přičemž se Bradshaw bavil i komicky rychlými zoomy kamery na obličej postavy.²⁰⁸

Nespoutaný Django obdržel od Bradshawa to nejvyšší možné hodnocení: 5/5 hvězdiček.²⁰⁹

---

¹⁹⁹ BRADSHAW, Peter. Django Unchained – first look review. *The Guardian* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/film/2012/dec/12/django-unchained-first-look-review>

²⁰⁰ Tamtéž.

²⁰¹ Hanlivý výraz pro černošského otroka, jenž se ke svému majiteli choval servilně a opovrhoval sám sebou.

²⁰² BRADSHAW, Peter. Django Unchained – first look review. *The Guardian* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/film/2012/dec/12/django-unchained-first-look-review>

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ Tamtéž.

²⁰⁵ Tamtéž.

²⁰⁶ Tamtéž.

²⁰⁷ Tamtéž.

²⁰⁸ Tamtéž.

²⁰⁹ Tamtéž.

6.1.2 A. O. Scott (*The New York Times*)²¹⁰

Bývalý hlavní filmový kritik pro *The New York Times* v titulku své recenze — „Černý, bílý a rozzlobený“ — parafrázuje název Leoneho spaghetti westernu *Hodný, zlý a ošklivý*, a leccos tak naznačuje.²¹¹

Text uvozuje osobní historkou o tom, jak jeho dcera po projekci *Nespoutaného Djanga* pronesla, že se jí líbil více než *Lincoln* (2012).²¹² Spielbergův životopisný film o 16. americkém prezidentovi totiž vstupoval do kin o pár týdnů dříve a oba snímky zachycují podobnou etapu v historii Spojených států, byť každý svým stylem.

Rovněž A. O. Scott ve svém textu připomíná Tarantinův předchozí film, když tvrdí: „*Stejně jako Hanebný pancharti je i Nespoutaný Django šíleně zábavný, bezostyšně lehkomyšlný a též eticky seriózní v míře, jež je zcela konzistentní s jeho hravostí.*“²¹³

Scott vedle Leonarda DiCapria vyzdvihuje i herecký výkon Samuela L. Jacksona v roli Stephena. Toho lze považovat za ten „*nejskandálnější výtvar v Nespoutaném Djangovi*“ a jeho servilita představuje „*symbolické Djangovo já, které musí zničit, aby stvrdil a uchoval vlastní svobodu.*“²¹⁴

Dále si Scott všímá, že ačkoliv je Djangův příběh vyprávěn lineárně, Tarantino si dává na čas a putuje mnoha různými oblastmi, a to jak ve smyslu geografie, tak tematicky.²¹⁵

Nespoutaný Django se podle Scotta drží prostého dělení na dobro a zlo — podobně jako mnoho jiných westernů — a i v něm je pomsta chápána jako nejvyšší forma spravedlnosti.²¹⁶ Jenže tím, že Tarantino Divoký západ nahradil americkým Jihem, dokázal exponovat a současně překonat otřepané klišé:

„*S letmou a fascinující výjimkou v podobě blaxploitation filmů a pár dalších děl radikálního či renegátského umění byla pomsta v rámci americké představitosti prakticky exkluzivní výsadou bílého muže.*“²¹⁷

---

²¹⁰ SCOTT, A. O. The Black, the White and the Angry. *The New York Times* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2012/12/25/movies/quentin-tarantinos-django-unchained-stars-jamie-foxx.html?ref=movies>

²¹¹ Tamtéž.

²¹² Tamtéž.

²¹³ Tamtéž.

²¹⁴ Tamtéž.

²¹⁵ Tamtéž.

²¹⁶ Tamtéž.

²¹⁷ Tamtéž.

Scott dodává, že romantizovaná verze odplaty tvořila v klasických westernech základ ideologie o nadřazenosti bělochů, a svou tezi podporuje studií, jež pojednává o tradičních mýtických postavách v podobě nevinné ženy, vězněné proti její vůli nelítostnými cizinci, před nimiž ji ochrání statečný lovec. Tarantino do těchto archetypů zasadil Broomhildu a Djanga, čímž podle Scotta dokázal něco téměř nemyslitelného.²¹⁸

Ačkoliv připouští, že režisér pojal film dost nevybíravě, vidí za jeho uměleckým rukopisem ctihodný záměr:

„Mistr Tarantino je virtuóz krveprolití [...] a také má větší zalíbení v užívání obzvláště toxického rasistického výrazu, než by jakýkoliv slušný běloch měl mít. Ale slušnost v tom tradičním smyslu není jeho starost [...]. Dáte-li stranou tu krev a nekontrolovaný humor, spatříte v Nespoutaném Djangovi morální znechucení z otroctví, instinktivní soucit s outsiderem a pobídku (ve formě přátelství mezi Djangem a Schultzem) k tomu, čemu se říkalo bratrství.“²¹⁹

V závěru vyzívá k absolvování dvojprojekce *Lincolna* a *Nespoutaného Djanga*, a to „za použití jakýchkoli nezbytných prostředků“ („by any means necessary“),²²⁰ čímž odkazuje na frázi, již kulturně zpopularizoval Malcolm X, bojovník za práva Afroameričanů.

---

²¹⁸ SCOTT, A. O. The Black, the White and the Angry. *The New York Times* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2012/12/25/movies/quentin-tarantinos-django-unchained-stars-jamie-foxx.html?ref=movies>

²¹⁹ Tamtéž.

²²⁰ Tamtéž.

6.1.3 Betsy Sharkeyová (*Los Angeles Times*)²²¹

Kulturní publicistka, autorka bestsellerů a někdejší filmová kritička deníku *Los Angeles Times* hned zkraje recenze nešetří nadšením, když vystihuje Tarantinovu brilantnost:

*„Z dějin dokáže vytrhnout hrůzostrašnou kapitolu [...], prohnat ji skrze svůj oblíbený grindhouse mlýnek, přihodit kousavou komedii, jejíž naprostá drzost a pálivá ironie vyžaduje smích, a přes to přese všechno nás ani na jediný moment nenechá zapomenout onu krutou realitu.“*²²²

Sharkeyová pokračuje dlouhým seznamem superlativ na adresu *Nespoutaného Djanga*:

*„V Djangovi je Tarantino mužem utrženým ze řetězu, přičemž vytvořil prozatím svůj nejvíce srozumitelný, poutavý, provokativní, děsivý, veselý, strhující, uštěpačný a vyložené zábavný film.“*²²³

Dle Sharkeyové měly na výsledné kvalitě snímku velký podíl i výkony Christopa Waltze a Leonarda DiCapria, první jmenovaný prý dokonce překonal svou roli nacistického plukovníka z *Hanebných panchartů*.²²⁴

Kvůli tomu tolik nevynikl Jamie Foxx, jež podle Sharkeyové — ačkoliv skvěle zvládl proměnu z otroka v obratného pistolníka — nedokázal vystoupit ze stínu okolních hereckých vystoupení.²²⁵

V závěru již tradičně zmiňuje délku filmu, jediné výraznější negativum v autorčině textu:

*„Jednou z Tarantinových velkých předností — a slabin — v roli filmaře je způsob, jakým se zamilovává do svých herců a vlastních idejí. Zdráhá se vyškrtnout určité části, což znamená, že se ty ostatní táhnou příliš dlouho — často jde o akční sekvence s náročnou choreografií, jejichž utnutí jako by nemohl unést.“*²²⁶

---

²²¹ SHARKEY, Betsy. Movie review: 'Django Unchained' is Tarantino unleashed. *Los Angeles Times* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://www.latimes.com/entertainment/movies/la-xpm-2012-dec-23-la-et-mn-django-unchained-review20121224-story.html>

²²² Tamtéž.

²²³ Tamtéž.

²²⁴ Tamtéž.

²²⁵ Tamtéž.

²²⁶ Tamtéž.

6.1.4 Kyle Smith (*New York Post*)²²⁷

Prispěvatel do konzervativního kulturně-spoločenského magazínu *National Review*, divadelní kritik pro časopis *The New Criterion* a bývalý filmový kritik deníku *New York Post* dává hned ze začátku své recenze najevo, že ho film příliš nenadchl.

„*Nespoutaný Django mohl být objevný možná v roce 2005. Ale poté, co Quentin Tarantino a další strávili roky parodováním žánrových snímků z 60. a 70. let, chutná tato žertovná napodobenina spaghetti westernu jako jídlo z mikrovlnky.*“²²⁸

Ačkoliv *Nespoutaný Django* obsahuje několik brilantních momentů, Smith v něm vidí pouze převlečené *Hanebné pancharty*, v nichž byl nacismus nahrazen otroctvím, a přítomný druh humoru, jenž vzdává hold béčkové grindhouse produkci ze 70. let, přirovnává k vtipům o tchýni.²²⁹

Ani Smith ovšem nezpochybňuje hereckou chemii mezi Jamiem Foxxem a Christophem Waltzem, jejichž partnerství označuje za „*parádní dvojici nesourodých kámošů*“.²³⁰

Na rozdíl od ostatních recenzentů ale neocení výkon Leonarda DiCapria, jenž měl podle Smitha naplňovat obdobnou roli, jaké se chopil Christoph Waltz v *Panchartech*, tedy „*džentlmensky barbarského zařikávače hadů*“.²³¹

„*DiCaprio to nedokáže. Herecky na tom není jako Waltz, a co víc — Tarantino mu nevmyslel žádné zapamatovatelné repliky.*“²³²

Smith opět srovnává *Nespoutaného Djanga* s *Hanebnými pancharty*, když tvrdí, že předchozí režisérův snímek měl více silných postav²³³ — ale v prvně jmenovaném vedle Djanga, Schultze a Candieho vyzdvihuje Stephena v podání Samuela L. Jacksona:

„*Kromě Tarantina by si jen málokdo troufnul napsat takovou postavu nebo stejně svobodně užívat slovo na N, které tu zazní mnohokrát, což je dostatečně opodstatněné tím, že se nacházíme na Jihu v roce 1858.*“²³⁴

---

²²⁷ SMITH, Kyle. 'Django Unchained' is brilliant, but breaks no new ground. *New York Post* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://nypost.com/2012/12/21/django-unchained-is-brilliant-but-breaks-no-new-ground/>

²²⁸ Tamtéž.

²²⁹ Tamtéž.

²³⁰ Tamtéž.

²³¹ Tamtéž.

²³² Tamtéž.

²³³ Tamtéž.

²³⁴ Tamtéž.

Smith se následně pozastavuje nad závěrem filmu. Tvrdí, že v posledních 45 minutách toho moc nedává smysl, což autora mrzí o to více, přihlédně-li ke skutečnosti, že cit pro vyprávění se vždy řadil mezi Tarantinovy přednosti.²³⁵

„Slabším scenáristům mohu lenost či lajdáctví prominout, ale autorovi Pulp Fiction ne,“ zakončuje vesměs nelichotivý text.²³⁶

---

²³⁵ SMITH, Kyle. 'Django Unchained' is brilliant, but breaks no new ground. *New York Post* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://nypost.com/2012/12/21/django-unchained-is-brilliant-but-breaks-no-new-ground/>

²³⁶ Tamtéž.

6.1.5 Andrew O'Hehir (*Salon*)²³⁷

Šéfredaktor a filmový kritik názorového internetového deníku *Salon* nabízí suverénně nejkritičtější pohled z analyzovaných zahraničních recenzí.

Nadpis textu — „Tarantinova nesouvislá tříhodinová krvavá koupel“ — mluví sám za sebe. V podnadpise myšlenku rozvádí následovně: „*Nespoutaný Django obsahuje akci, komedii, falešnou historii a oceány krve — ale je to bezbřehý, neukázněný svinčík.*“²³⁸

„*Quentin Tarantino už nedělá filmy; točí upoutávky. Nespoutaný Django působí jako tříhodinový poutač na film, který se nikdy neuskuteční,*“ zahajuje zostru první odstavec recenze a pokračuje: „*Stejně jako mnoho upoutávek je napěchovaný pamětihodnými scénami, jež nevedou nikam a slibují odměnu, která zůstane pouhou teorií.*“²³⁹

Dále O'Hehir za použití smyšleného čísla sarkasticky komentuje režisérovo nadužívání rasistických výrazů:

„*783krát je v dialogích použito slovo ‚nigger‘, což nepředstavuje pouze osobní rekord v rámci Tarantinovy kampaně proti politické korektnosti, ale dost možná překonává i celoživotní tvorbu bývalého člena Kongresu a šéfa buňky Ku-Klux-Klanu Davida Duka.*“²⁴⁰

O'Hehrovi se nepozdával ani omezený rozsah, který byl udělen hlavní ženské postavě Broomhildě v podání Kerry Washingtonové. „*Dělá jen tři věci: 1) v představách Jamieho Foxxe postává v rybníčku a vypadá svůdně, 2) nahá se válí v jámě, 3) mluví německy.*“²⁴¹

Negativně hodnotí i nekonzistentní morální hodnoty lovce odměn Schultze. Přestože později začne společně s Djangem zabíjet osoby, které si to zaslouží (strážce dohlížející na pracující otroky a samotné otrokáře), velkou část filmu stráví vražděním lidí, na něž je vydán zatykač, ačkoliv není prokazatelná jejich vina.²⁴²

„*Jsem si vědom hypotetického argumentu, jež zpod Nespoutaného Djanga prosakuje: Tarantino naznačuje, že bílí Američané, kteří z otrokářské ekonomiky benefitovali, jsou z historických zločinů vinnými bez ohledu na to, zda vlastnili, či nevlastnili otroky —*

---

²³⁷ O'HEHIR, Andrew. Tarantino's incoherent three-hour bloodbath. *Salon* [online]. [cit. 2020-10-10].

Dostupné z: https://www.salon.com/2012/12/26/tarantinos_incoherent_three_hour_bloodbath/

²³⁸ Tamtéž.

²³⁹ Tamtéž.

²⁴⁰ Tamtéž.

²⁴¹ Tamtéž.

²⁴² Tamtéž.

*přesně jako v Hanebných panchartech podsouval, že němečtí vojáci nesli zodpovědnost za ohavnosti, jež osobně nevykonali. Ale dejte s tím pokoj. V obou případech jen předstírá, že tyto rádobý námitky předkládá, aby mohl vytvořit půdu pro emocionálně vyprahlý, ultranásilný akční snímek, jehož publikum tvoří, zdá se, emocionálně zakrnělí pubertáči.*²⁴³

Rozvážného Schultze a strnulého Djanga považuje O'Hehir za nudnou dvojici, která po určitém čase nedokáže ničím překvapit.²⁴⁴

Kritika začal film bavit až během poslední hodiny, kdy na plátně úřadují ve svých skandálních rolích Leonardo DiCaprio a Samuel L. Jackson. *„Jsou to silné postavy, co bourají tabu, v úchylném, ale nějakým způsobem uvěřitelném vztahu, jenž zavání hlubokým podivínstvím tehdejších rasových poměrů na Starém Jihu.*“²⁴⁵

Tato vedlejší dějová linka měla dle O'Hehira dostat ve filmu hlavní pozornost, ale protože byla upozaděna ve prospěch Schultze a Djanga, bylo *„k zbláznění nacházet stopy dobrodružného vypravěče a precizního stylisty, jenž vytvořil Gaunery, Pulp Fiction a Jackie Brownovou, uprostřed všeho toho bezduchého a do sebe zahleděného klábosení“.*²⁴⁶

„Poslední dobou to vypadá, že se Tarantino nechal unést do hipsterského ekvivalentu ‚George Lucas-landu‘, kde všichni v okolí souhlasí s jeho hloupými nápady a nikdo se neodvážá poznamenat, že ty filmy jsou katastrofálně rozpustilé, příliš dlouhé a o ničem.“²⁴⁷

Navzdory skutečným historickým událostem, jimiž se *Nespoutaný Django* inspiroval, prý k dané problematice nepřistupuje dostatečně seriózně. Spike Lee měl dle O'Hehira pravdu v tom, že je neuctivé zachycovat osudy otroků tak, jako by šlo o film Sergia Leoneho.²⁴⁸

Legitimnost Tarantinova přístupu podkopává údajně i fakt, že hlavní ženské postavě dal německé jméno Broomhilda, jež má svůj původ v germánské mytologii. O'Hehir proto režiséra přirovnává k třídnímu šaškovi, co se neustále musí předvádět.²⁴⁹

---

²⁴³ O'HEHIR, Andrew. Tarantino's incoherent three-hour bloodbath. *Salon* [online]. [cit. 2020-10-10]. Dostupné z: https://www.salon.com/2012/12/26/tarantinos_incoherent_three_hour_bloodbath/

²⁴⁴ Tamtéž.

²⁴⁵ Tamtéž.

²⁴⁶ Tamtéž.

²⁴⁷ Tamtéž.

²⁴⁸ Tamtéž.

²⁴⁹ Tamtéž.

6.1.6 Tereza Spáčilová (*Reflex*)²⁵⁰

Bývalá filmová kritička časopisu *Instinkt* či internetového deníku *iDNES.cz* a současná členka kulturní redakce časopisu *Reflex* zahajuje svou recenzi připomenutím okolností, za nichž vstupoval *Nespoutaný Django* do kin.

V Americe tehdy proběhlo několik de facto teroristických útoků za použití střelných zbraní — velkou debatu vzbudil hlavně maskovaný střelec, jenž v kině před promítáním filmu *Temný rytíř povstal* (*The Dark Knight Rises*, 2012) zavraždil 12 lidí²⁵¹ — a média za stav americké společnosti vinila mimo jiné i násilí zobrazované ve filmech.

„*Hned se rozpoutala debata, jestli je v Tarantinově novince nadměrně krvavo,*“ reflektuje Spáčilová a vzápětí vyjadřuje svůj osobní názor: „*Odpovězme rovnou — je. Ale s masakry na školách a v kinech tohle vsutku nesouvisí.*“²⁵²

Za absurdní považuje i kontroverzi, jež okolo filmu vznikla kvůli mnohočetnému užití hanlivého výrazu „nigger“.²⁵³

Se samotným hodnocením filmu začíná na pozitivní notě:

„*Akce, sranda a krev, Nespoutaný Django je vším, co si pod značkou Q. T. běžně představíte. Nekonečnou přehlídkou citací a odkazů. Poklonou i výsměchem žánru. Hereckým koncertem a učebnicí pointy a dialogu. Hudebním obžerstvím. A hlavně nezměrnou radostí. Western o amerických otrokářích servíruje tarantinovštinu čirou jako křišťál – komu stačí k diváckému štěstí „jen to“, odejde z kina spokojen,*“ shrnuje.²⁵⁴

Následně přednáší otázku, jež udává směr zbytku textu: Stačí k tomu, aby byl Tarantinův film kvalitní, skutečnost, že je dostatečně tarantinovský? Anebo to značí stagnaci?²⁵⁵

---

²⁵⁰ SPÁČILOVÁ, Tereza. Recenze Terezy Spáčilové: Nespoutaný Django? Tarantinovštější Tarantino neexistuje. *Reflex* [online]. [cit. 2020-10-11]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/49363/recenze-terezy-spacilove-nespoutany-django-tarantinovstejsi-tarantino-neexistuje.html>

²⁵¹ MOROCHOVIČOVÁ, Eliška. Střelec zasáhl při premiéře Batmana 71 lidí, 12 zemřelo. *Aktuálně* [online]. [cit. 2020-10-11]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/strelec-zasahl-pri-premiere-batmana-71-lidi-12-zemrelo/r~i:article:752167/>

²⁵² SPÁČILOVÁ, Tereza. Recenze Terezy Spáčilové: Nespoutaný Django? Tarantinovštější Tarantino neexistuje. *Reflex* [online]. [cit. 2020-10-11]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/49363/recenze-terezy-spacilove-nespoutany-django-tarantinovstejsi-tarantino-neexistuje.html>

²⁵³ Tamtéž.

²⁵⁴ Tamtéž.

²⁵⁵ Tamtéž.

Bez hlubšího zkoumání je totiž *Nespoutaný Django* — „*Tarantinův opus*“ — „*dokonalý*“.²⁵⁶ Spáčilová ocenila práci kamery a také komediální prvky. Pobavila ji například scéna, v níž Django trénuje své střelecké schopnosti na sněhulákovi.²⁵⁷

Zábavnou složku *Nespoutaného Djanga* podle Spáčilové spoluutvářel Christoph Waltz v roli užvaněného Schultze, jehož kvality jsou důkazem „*plodné symbiózy Waltzova a Tarantinova talentu*“.²⁵⁸ Kladně hodnotí i výkon Jamieho Foxxe v roli „*svojského otroka*“ Djanga, který „*dokáže působit mužně v kožichu i s krejzlíkem u krku, a když něco pronese, stojí to za to*“.²⁵⁹ A Leonardo DiCaprio Spáčilové připadal „*nečekaně hravý*“.²⁶⁰

Poté už se vrací k otázce vyřčené v úvodu. Spáčilová usuzuje, že Tarantino ve filmu tradičně uplatnil svůj originální rukopis, ale nepovedlo se mu to stejnou měrou jako ve snímcích *Kill Bill* či *Hanebný pancharti*, protože v nich měl jasnou představu o tom, co chce divákům předat, v *Nespoutaném Djangovi* ale nikoliv.²⁶¹

„*Délka filmu čítající bez patnácti minut tři hodiny totiž nemá žádné opodstatnění – Mistr je sice dokáže adekvátně vyplnit, ale nikoli plně využít. Ve chvíli, kdy se Waltz vytrácí ze scény, přibude hluchých míst a z tarantinovského pábení je náhle prachobyčejná neukočirovaná ukecanost,*“ vysvětluje a dává vzpomenout na podobné výtky ze zahraničních recenzí.²⁶²

„*Oddaní fanoušci mága z videopůjčovny zcela jistě nebudou souhlasit a nadále budou Nespoutaného Djanga titulovat nejlepší tarantinovkou od Pulp Fiction. Dovolím si oponovat. Když si někdo řekne o 165 minut pozornosti (a 100 miliónů dolarů), znamená to, že má pravděpodobně co říct,*“ stvrzuje svůj argument.²⁶³

V konečném důsledku hodnotí snímek rozporuplně. Jednotlivé scénky jsou zapamatováníhodné a hlášky z nich jistě zlidoví, ale jako celek ho „*v hlavě neudržíme*“.²⁶⁴

---

²⁵⁶ SPÁČILOVÁ, Tereza. Recenze Terezy Spáčilové: Nespoutaný Django? Tarantinovštější Tarantino neexistuje. *Reflex* [online]. [cit. 2020-10-11]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/49363/recenze-terezy-spacilove-nespoutany-django-tarantinovstejsi-tarantino-neexistuje.html>

²⁵⁷ Tamtéž.

²⁵⁸ Tamtéž.

²⁵⁹ Tamtéž.

²⁶⁰ Tamtéž.

²⁶¹ Tamtéž.

²⁶² Tamtéž.

²⁶³ Tamtéž.

²⁶⁴ Tamtéž.

6.1.7 Matouš Hrdina (*Full Moon Zine*)²⁶⁵

Editor newsletterů serveru *Seznam Zprávy*, vyučující předmětu „Komiks jako médium“ na FSV UK, někdejší vedoucí programu *Radia Wave* a přispěvatel do mnoha dalších českých médií v úvodu své recenze pro internetovou verzi magazínu *Full Moon* nastoluje totožný tón jako výše zmíněná Tereza Spáčilová. Hned titulěk „Nespoutaný Django — Prověřená kvalita. Bohužel“ naznačuje, že hodnocení filmu se neobejde bez výtek.²⁶⁶

Nejprve využívá jídelní metaforu a přirovnává tvorbu Quentina Tarantina k játrům na cibulce, která také „*bud' milujete, nebo nenávidíte*“, ale „*nemá cenu je někomu vnucovat ani od nich odrazovat*“.²⁶⁷

Tvrdí, že se z Tarantina od jeho debutu v 90. letech „*stala značka*“, a tak mají návštěvníci kin dopředu určitou představu, co je čeká. Podobně jako Tereza Spáčilová ujišťuje, že všechny typické znaky režisérova díla najdeme rovněž v *Nespoutaném Djangovi*, ovšem „*bez vnitřní soudržnosti a hravé inovace*“ jeho předchozích snímků.²⁶⁸

Po stručném shrnutí premisy filmu ve zkratce popisuje jeho poetiku: „*Krev stříká na květy bavlny, slovo negr zní desetkrát za minutu, hrají k tomu Morricone, Beethoven i Tupac Shakur, fanoušci spaghetti westernů i blaxploitation se tetelí štěstím*“.²⁶⁹

Poté už přichází povědomé výtky: film je příliš dlouhý a pomalý. „*[...] Tahle taškařice trvá skoro tři hodiny a ani dobré herecké výkony, humor, akční scény a perfektní soundtrack ji nedokážou udržet dohromady*“.²⁷⁰

Dle Hrdiny se Tarantinovi na rozdíl od filmů *Pulp Fiction* či *Kill Bill*, v nichž navíc experimentoval s mozaikovitou strukturou příběhu, nepovedlo po celou dobu udržet zábavu a hbitost první třetiny filmu, jež se věnuje budování vztahu Djanga a Schultze.²⁷¹

Zbývající akty připodobňuje ke „*dvěma nebo třem filmovým pahýlům sešitým v nesourodé monstrum*“ a zamýšlí se, zda tu nehrálo roli nešťastné úmrtí střihačky Sally Menkeové.²⁷²

---

²⁶⁵ HRDINA, Matouš. Nespoutaný Django – Prověřená kvalita. Bohužel. *Full Moon Zine* [online]. [cit. 2020-10-14]. Dostupné z: <https://www.fullmoonzine.cz/nespoutany-django-proverena-kvalita-bohuzel>

²⁶⁶ Tamtéž.

²⁶⁷ Tamtéž.

²⁶⁸ Tamtéž.

²⁶⁹ Tamtéž.

²⁷⁰ Tamtéž.

²⁷¹ Tamtéž.

²⁷² Tamtéž.

Film podle Hrdiny zachraňují herecké výkony Christopa Waltze, Leonarda DiCapria a Samuela L. Jacksona, jehož postava „jako jediná hlouběji vystihuje komplikovanou psychologii otrokářského systému“.²⁷³

Podobně jako A. O. Scott pro *The New York Times* poukazuje Hrdina na jasné dělení postav na ty dobré a zlé, přičemž dobří jsou zde černoši a zlí běloši, ale český autor tvrdí, že celý koncept není dotažen do patřičných důsledků.²⁷⁴ Hlavní postavu Djanga charakterizuje jako „prkennou“.²⁷⁵

Finální zhodnocení z velké části koresponduje s americkým kolegou O'Hehirem z internetového deníku *Salon*, jenž kritizoval Tarantinovu povrchnost a vypočítavost při výběru zkoumaného subjektu. „*Nespoutaný Django je totiž filmem o otrokářství, asi jako byli Pancharti filmem o válce a nacismu. Pohrává si se společenským vnímáním kontroverzního tématu, ale neaspiruje na jeho hlubší reflexi,*“ tvrdí Hrdina.²⁷⁶

Černošští otroci představují pouze období „*drsných Židů masakrujících nácky*“ v *Hanebných panchartech*, přičemž v obou filmech jsou utlačované menšiny ve skutečnosti vedeni za ruku příslušníkem většiny — tedy Aldem Rainem (Brad Pitt) z Texasu a německým zubařem a lovcem odměň Schultzem (Christoph Waltz).²⁷⁷

Hrdina metaforicky varuje před Tarantinovou stagnací, když tvrdí, že pokud se něco nezmění, stane se z něj „*Woody Allen postmoderních béček*“ a „*parodie sebe sama*“.²⁷⁸

Nakonec stejně vyzývá k návštěvě kina, protože „*tentokrát stříká krev opravdu vysoko*“.²⁷⁹

---

²⁷³ HRDINA, Matouš. Nespoutaný Django – Prověřená kvalita. Bohužel. *Full Moon Zine* [online]. [cit. 2020-10-14]. Dostupné z: <https://www.fullmoonzine.cz/nespoutany-django-proverena-kvalita-bohuzel>

²⁷⁴ Tamtéž.

²⁷⁵ Tamtéž.

²⁷⁶ Tamtéž.

²⁷⁷ Tamtéž.

²⁷⁸ Tamtéž.

²⁷⁹ Tamtéž.

6.1.8 František Fuka (*FFFilm*)²⁸⁰

Filmový překladatel a kritik v recenzi pro vlastní web *FFFilm* sdílí několik názorů z předchozích textů, zato na některé aspekty Tarantinova snímku má zcela odlišný pohled.

Nespoutaného Djanga vnímá jako poctu westernovému žánru, ale i „*hardcore badass nigga filmům*“, k čemuž připomíná blaxploitation western *Boss Nigger* (1975).²⁸¹

Fuka chválí vizuální stránku filmu, jež vypadá „*velmi vysokorozpočtově a je to dobře*“.²⁸²

Když je pomalejší tempo obměněno přestřelkami, nezapře se v nich režisérův rukopis a jsou „*patříčně tarantinovsky přehnané a masakrónní*“ a krev zde lítá po litrech do metrových výšek.²⁸³

Stejně jako Peter Bradshaw pro *The Guardian* či Kyle Smith pro *New York Post* vyzdvihuje Fuka skvělou dynamiku mezi Djangem a Schultzem: „*Foxx je divoké a živočišné zvíře a sex symbol, zatímco Christoph Waltz je sofistikovaný starší chlapík se smyslem pro černý humor a fantastickými větnými konstrukcemi.*“²⁸⁴

Nesourodý mix skladeb na soundtracku a hlášek, které nejsou historicky akurátní, nazývá „*typickým tarantinovským gulášem*“, v němž „*nepoznáte, co je pocta, co je parodie a co je myšleno vážně*“.²⁸⁵ Že je ve filmu zmíněna tehdy ještě neexistující skladba „*Pro Elišku*“, si Fuka vysvětluje tak, že je to „*nejspíš Tarantinovi u prdele a Beethoven je jediný germánský skladatel, kterého znal*“.²⁸⁶

Jedinou výtku směřuje Fuka již tradičně na adresu délky filmu, jež podle něj „*nemá žádné opodstatnění*“, protože „*postavy neprocházejí žádným složitým vývojem a nepodnikají žádnou složitou pout'*“.²⁸⁷

Nabádá k tomu, aby bylo na *Nespoutaného Djanga* nahlíženo prostě jako na „*velmi specifickou, hrubozrnnou negerskou zábavu*“ (použití slova „*negr*“ ospravedlňuje Fuka tím, že ve filmu zazní více než stokrát).²⁸⁸

---

²⁸⁰ FUKA, František. Recenze: Nespoutaný Django [Django Unchained] - 80%. *FFFilm* [online]. [cit. 2020-10-14]. Dostupné z: <https://www.fffilm.name/2013/01/recenze-nespoutany-django-django.html>

²⁸¹ Tamtéž.

²⁸² Tamtéž.

²⁸³ Tamtéž.

²⁸⁴ Tamtéž.

²⁸⁵ Tamtéž.

²⁸⁶ Tamtéž.

²⁸⁷ Tamtéž.

²⁸⁸ Tamtéž.

Snímek je podle něj zábavný i v momentech, kdy je „*negr trhán psy, když jsou mu uřezávána varlata žhavým nožem, když je negryně zavřena v díře pod žhavým plechem nebo když bilejm vylítávají mozky z hlavy*“.²⁸⁹

V úplném závěru Fuka přináší zmiňovaný odlišný pohled oproti analyzovaným recenzím O'Hehira, Spáčilové či Hrdiny, když tvrdí, že se u filmů *Kill Bill* a *Hanebný pancharti* „*zdaleka tak dobře nebavil*“, a to i díky tomu, že „*[Nespoutaný] Django je podstatně soudržnější dílo, ve kterém postavy neexistují jen proto, aby se mohly dostat do cool situací*“.²⁹⁰

František Fuka udělil snímku číselné hodnocení 80 %, jak je zřejmé z titulku recenze.²⁹¹

---

²⁸⁹ FUKA, František. Recenze: Nespoutaný Django [Django Unchained] - 80%. *FFFilm* [online]. [cit. 2020-10-14]. Dostupné z: <https://www.fffilm.name/2013/01/recenze-nespoutany-django-django.html>

²⁹⁰ Tamtéž.

²⁹¹ Tamtéž.

6.1.9 Vratislav Šálek (*Filmserver*)²⁹²

Kulturní publicista a zástupce šéfredaktora filmového webu *Filmserver* svou recenzi zahajuje nastíněním příběhové zápletky a poté předjímá pozitivní dojem z filmu. Kombinace Tarantina a westernu zafungovala skvěle a divák dostane přesně to, na co je od režiséra zvyklý.²⁹³ Na rozdíl od několika recenzentských kolegů v této souvislosti neprojevuje znepokojení s ohledem na filmařovo tvůrčí zakrnění či předvídatelnost.

Šálek oceňuje přímočarý úvod, v němž nás Tarantino do téměř tříhodinového snímku uvítá „*brutální a krvavou přestřelkou*“, které se navzdory její surovosti nutně zasmějeme díky evidentní nadsázce.²⁹⁴ „*V současném Hollywoodu snad není žádný jiný tvůrce, který dokáže tak funkčně a přitom na první pohled hrozně lehce skloubit extrémně násilnou scénu s humorem, aniž by se divák musel stydět, že se všemu vlastně směje,*“ vyzdvihuje režisérovu jedinečnost.²⁹⁵

Šálek ale vyvádí z omylu všechny, kdo od filmu očekávali nekonečnou smršť akčních scén. Obsah snímku z velké části tvoří „*fantastické, úderné a skvěle vypointované dialogy*“, na něž se vyplatí si počkat, protože „*nikdy nezklamou*“.²⁹⁶

Všimá si i Tarantinovy režisérské vspělosti, díky níž má formální stránka *Nespoutaného Djanga* „*jen minimum nedostatků*“.²⁹⁷ Na Šálka stejně jako třeba na Petera Bradshawa pro *The Guardian* zapůsobila kameramanská práce Roberta Richardsona, jež je někdy až tak precizní, že se nabízí otázka, zda to pro tradičně zaprášený western není zbytečné.²⁹⁸

Obsazení filmu považuje za dokonalé, kochal se zejména herectvím Christopha Waltze a Leonarda DiCapria, ale i „*upozaděný Jamie Foxx*“ se své role chopil na výbornou.²⁹⁹

Recenze by se nemohla obejít bez stížnosti na přebytnou délku filmu: konkrétně v posledních 20 minutách mu dle Šálka lehce došel dech, a své hodnocení tak snížil na stále velmi silných 9/10.³⁰⁰

---

²⁹² ŠÁLEK, Vratislav. Recenze: Nespoutaný Django. *Filmserver* [online]. [cit. 2020-10-15]. Dostupné z: <https://filmserver.cz/clanek/4882/nespoutany-django/>

²⁹³ Tamtéž.

²⁹⁴ Tamtéž.

²⁹⁵ Tamtéž.

²⁹⁶ Tamtéž.

²⁹⁷ Tamtéž.

²⁹⁸ Tamtéž.

²⁹⁹ Tamtéž.

³⁰⁰ Tamtéž.

6.1.10 Juraj Červenák (*MovieZone*)³⁰¹

Slovenský spisovatel historických fantasy románů, redaktor aktualit na *Česko-Slovenské filmové databázi* a člen redakce filmového webu *MovieZone* v úvodu své recenze pod přezdívkou „duro“ tvrdí, že k vytvoření vlastního westernu směřoval Tarantino odjakživa, jelikož fascinace tímto žánrem byla v jeho díle vždy nepřehlédnutelná.³⁰²

Poté už předkládá povědomou otázku: jde jen o další tradiční Tarantinův film, který pouze využívá westernový žánr jako kulisu, nebo režisér pokorně sklonil hlavu, odložil svůj prověřený recept a pokusil se „*utáhnout klasické vyprávění*“?³⁰³

Červenák se přiklání k druhé možnosti — děj je vyprávěn chronologicky a má „*epický záběr*“, jenž nebývá u režiséra zvykem.³⁰⁴ V lehkém kontrastu s Fukou si Červenák vybavuje, že ve filmu je „*hodně putování a často se mění lokace*“.³⁰⁵

Epizodický tok děje připodobňuje ke „*staromódnímu dobrodružnému vyprávění*“, v němž „*hrdinové zvládají jednu nástrahu za druhou a každá je nějak změni a dá jim kýžené schopnosti pro závěrečný střet s nejmocnějším nepřítelem*“.³⁰⁶

Proslulé Tarantinovy dialogy zde dle Červenáka nemají povrchní a efektní roli, ale napomáhají k budování postav a světa, přičemž jsou soustředěnější než v jiných režisérovy filmech.³⁰⁷ Vyzdvihuje především dlouhou scénu u jídelního stolu, jejíž gradace je typická pro žánr spaghetti westernů.³⁰⁸

Na rozdíl od několika recenzentů Červenákovi konvenovalo tempo filmu: tvrdí, že oproti *Hanebným panchartům* je konzistentnější a osekáný o zbytečný materiál z původního scénáře, díky čemuž mu téměř tříhodinový snímek takhle utekl naposledy v případě *Hodného, zlého a ošklivého*.³⁰⁹ Přesto však považuje poslední půlhodinu za méně záživnou než předchozí dějství.³¹⁰

---

³⁰¹ ČERVENÁK, Juraj. Nespoutaný Django: Recenze. *MovieZone* [online]. [cit. 2020-10-15]. Dostupné z: <https://film.moviezone.cz/nespoutany-django/recenze>

³⁰² Tamtéž.

³⁰³ Tamtéž.

³⁰⁴ Tamtéž.

³⁰⁵ Tamtéž.

³⁰⁶ Tamtéž.

³⁰⁷ Tamtéž.

³⁰⁸ Tamtéž.

³⁰⁹ Tamtéž.

³¹⁰ Tamtéž.

Podle Červenáka si je film vědom svého „*mytologicko-pohádkového charakteru*“, a proto vnímá Tarantinovo odkazování na germánské mýty (jméno Broomhilda si vypůjčil z legendy o Brunhildě a Siegfriedovi) za „*nevtíravé*“³¹¹ — další zajímavý kontrast, tentokrát vůči recenzentovi O'Hehirovi z deníku *Salon*.

Stejně jako Fuka považuje film především za zábavu, v níž je evidentně odkazováno na žánrové předlohy — například tvrdí, že postava Schultze je inspirovaná „*užvaněnými, napůl komickými vedlejšími postavami z románů Karla Maye*“.³¹² Na *Nespoutaném Djangovi* oceňuje vtipné scény o to víc, že svým tématem vybízí k pravému opaku.³¹³

Dále již tradičně chválí herecké výkony všech hlavních postav a vizuální stránku filmu s důrazem na „*nádherné exteriéry, dekorace, kostýmy a rekvizity*“.³¹⁴ S nadšením hodnotí i výběr skladeb pro soundtrack.³¹⁵

V závěrečném odstavci přináší odpověď na otázku z úvodu. *Nespoutaný Django* nezůstal v kategorii „*něco jako western*“, ale povedlo se mu se vším všudy naplnit požadavky opravdového „*pistolnického eposu*“.³¹⁶

Film od Červenáka obdržel i číselné hodnocení *9/10*.³¹⁷

---

³¹¹ ČERVENÁK, Juraj. *Nespoutaný Django: Recenze. MovieZone [online]. [cit. 2020-10-15]. Dostupné z: <https://film.moviezone.cz/nespoutany-django/recenze>*

³¹² Tamtéž.

³¹³ Tamtéž.

³¹⁴ Tamtéž.

³¹⁵ Tamtéž.

³¹⁶ Tamtéž.

³¹⁷ Tamtéž.

6.2 Uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové databázi

Aby mohl uživatel *Česko-Slovenské filmové databáze* přidávat vlastní komentáře k filmům, musí nejprve ohodnotit alespoň 200 titulů prostřednictvím hvězdičkového systému a následně projít znalostním testem, případně si navzdory jeho nesplnění zasloužit schopnost komentování na základě kvality komentářů zaslaných k posouzení/schválení.³¹⁸

Návod k použití ČSFD dokonce explicitně uvádí, jakým způsobem mají uživatelé k vytváření komentářů přistupovat a jak se liší od hvězdiček:

„Samotné komentáře k filmům by měly obsahovat rozumně vyjádřené názory uživatele, měly by u ostatních vyvolat představu o kvalitě daného filmu, a mohou se taky konfrontovat s názory ostatních komentujících. V žádném případě by neměly být bezduchými štěky typu ‚Matrix je nejlepší film mého života!‘ nebo ‚Bylo to dobrý, ale mohlo to být i lepší!‘. Na vyjádření názoru, JAK se ti film líbil nebo nelíbil, jsou hvězdičková hodnocení. Komentáře jsou pro vyjádření názoru, PROČ se ti film líbil nebo nelíbil...“³¹⁹

Nyní zanalyzuji vybraný vzorek z 3140 uživatelských komentářů, jež jsem rozdělil dle uděleného hodnocení, k němuž se vážou, tedy: *odpad!*; *1 hvězdička*; *2 hvězdičky*; *3 hvězdičky*; *4 hvězdičky*; *5 hvězdiček*. Doslovné citace jsou ponechány v původní podobě, tj. mohou se v nich objevovat gramatické chyby, stylistické nedokonalosti, vulgarismy apod.

6.2.1 Odpad!

Uživatel **gudaulin** se považuje za racionálního muže, jenž ctí vědu, a proto nevěří na vodníky, astrologii, magii a podobné nadpozemské jevy. To, že se někomu může *Nespoutaný Django* líbit, ale považuje za záhadu, již nelze logicky vysvětlit.³²⁰

„Rozumím tomu, proč se kdysi Tarantino prosadil s Pulp Fiction - historkami z podsvětí. Jeho scénář rafinovaně pracoval s odkazy a popkulturou, byl novátorský a vtipný. Jenže jak přibývaly nové tituly, nápady se vytrácely, snaha být cool přecházela v křeč, citace se měnily v kopírování, snaha vyjít vstříc očekáváním fanoušků vedla ke ztrátě soudnosti,“ buduje svůj argument.³²¹

---

³¹⁸ Návod k použití. *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/navod-k-pouziti/>

³¹⁹ Tamtéž.

³²⁰ gudaulin. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=11039665>

³²¹ Tamtéž.

Diví se, že je Tarantino navzdory zmíněným poznatkům nadále divácky úspěšný, a tuto skutečnost vysvětluje „*davovou sugescí, neznámými drogami nebo úplatky*“.³²²

Ve filmu se bavil pouze u dvou scén, a to při úvodním setkání Schultze a Djanga a dále při hádce mezi maskovanými členy gangu à la Ku-Klux-Klan.³²³ „*Zbytek je upocený jako humor cirkusového klauna z toho nejlacinějšího provinčního cirkusu po pár panáčích vodky*,“ usuzuje.³²⁴ Scénář je podle gudaulina bez nápadu a stojí na „*špatně napsaných postavách*“, s nimiž Tarantino nedokáže pracovat.³²⁵

Vznikl tak „*užvaněný, přestylizovaný a šablonovitý snímek s přetaženou stopáží*“. Gudaulin už nehodlá nad Tarantinem přimhuřovat oči a své zklamání projevuje i procentuálním hodnocením 10 %.³²⁶

Další, kdo nechápe většinově pozitivní hodnocení *Nespoutaného Djanga*, je uživatel **WUTEN**. Při tom, co Tarantino „*vysral na to plátno*“, trpěl a soudí, že režisérovi „*taky vlezla ta korektnost do palice, chujovi*“, protože snímek pojednává o „*negerským kovbojovi*“, což „*není ani jako vtip dobrý*“.³²⁷

Django je dle WUTENA nepřírozeně přesný při střelbě z revolveru a bezchybně se vyhýbá kulkám, díky čemuž působí jako superhrdina.³²⁸

Nespoutaného Djanga považuje za „*anti-bělošský film*“, jelikož postavu doktora Waltze přepadal smutek vždy, když „*někdo jenom šáhnul na negra nebo negerku*“, ale střílení bělochů mu připadalo jako zabítí mouchy.³²⁹

WUTEN posléze přechází až ke xenofobní rétorice, když tvrdí, že Tarantinův film je pohádka, protože v něm „*negři milují a jsou ochotní riskovat všechno*“ pro záchranu své lásky, avšak realita je dle něj taková, že „*negři neznají lásku, střídají jednu za druhou*“ a nestarají se o své děti.³³⁰

---

³²² gudaulin. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=11039665>

³²³ Tamtéž.

³²⁴ Tamtéž.

³²⁵ Tamtéž.

³²⁶ Tamtéž.

³²⁷ WUTEN. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=10826968>

³²⁸ Tamtéž.

³²⁹ Tamtéž.

³³⁰ Tamtéž.

Jejich představa o životě je prý „vegetit, občas na někoho skočit, zhulit se“ a tak dále.³³¹ Snímek, v němž zemře mnoho bělochů kvůli „jednomu vopičákovi“, považuje za Tarantinovu degeneraci „nejvyššího kalibru“.³³² WUTENOVÍ se ulevilo až ve chvíli, kdy přišel na scénu Leonardo DiCaprio, jenž vůči „tomu smardlavému vopičákovi“ projevil alespoň trochu odporu.³³³

Rasový podtext má i komentář uživatele **RedEagleSK**, jemuž „při pohledu na tuhle politickou agitku“ došlo, proč dnes nemůže vzniknout kvalitní westernový film.³³⁴ Sledováním této „neomarxistické sračky“ rovněž trpěl, a to zhruba jako „při pohledu na hezkou ženskou, politickou situaci na slovensku, a nebo krajně levicovou neomarxistickou progresivní promultikulti homosexuální komunitu uživatelů na csfd“.³³⁵

Během filmu se sám sebe ptal, „proč hlavní záporák v tomhle díle chodí jako buzna, proč nemá Django šestirané kolty ale kolty které mají nekonečnou municí a především jaké by to bylo kdyby v dnešní době vznikl podobný western ve kterém by nebyl v hlavní roli černoch ale bílý heterosexuální muž, který by během celého westernu střílel negry“.³³⁶

„Holt samé otázky žádné odpovědi,“ zakončuje poeticky svůj komentář.³³⁷

Uživatel **Freemind** navazuje na rasově zabarvené perspektivy vlastním nekompromisním komentářem, v němž nehledě na jeho kratší rozsah stíhá přednést sexuální metaforu i obrazně vyzvat k popravě režiséra:

„Utahaná, ukecaná, špatně natočená, trapná, škrobená, mdlá kravina. A blbá k tomu. Nejzajímavější je to, že český Internet, který obvykle překypuje tupými, rasistickými poznámkami, se teď ukáží u filmu, v kterém nigga strká dvě a půl hodiny kládu do zadku celému bělošskému světu. Tímto s Tarantinem končím, je to ztracený případ. Neoperovat, zastřelit.“³³⁸

---

³³¹ WUTEN. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=10826968>

³³² Tamtéž.

³³³ Tamtéž.

³³⁴ RedEagleSK. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=11247384>

³³⁵ Tamtéž.

³³⁶ Tamtéž.

³³⁷ Tamtéž.

³³⁸ Freemind. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9218652>

6.2.2 1hvězdičkové

Uživatel **Koocik** svůj komentář zahajuje ujištěním, že není rasista a černochoy má rád — neodpustí si ale poznámku o „*hnědočeších*“, které za lidi nepovažuje.³³⁹ Poté už se dostává k hodnocení *Nespoutaného Djanga*, jehož shledává „*něčím tak nudným a TAK debilním*“, že by o tom „*mohl hovořit celý den*“.³⁴⁰

Na film se podíval po doporučení od mnoha „*známých i neznámých*“, protože westerny sám od sebe obvykle nevyhledává.³⁴¹ *Nespoutaný Django* ale není až tak westernem, jako spíše jeho „*hodně špatnou parodii*“.³⁴²

V úvodu se filmu podařilo upoutat Koocikovu pozornost a navnadit ho, ale druhá polovina, již tvoří „*osvobození Djangovy nespoutané negřice*“, mu přišla nudná a uspávací, jelikož se v ní „*furt mlelo a mlelo*“.³⁴³

Z letargie ho vytrhla až „*pořádná přestřelka*“, v níž Django podal výkon srovnatelný s Rambem či Terminátorem.³⁴⁴

Následné dějové zvraty, ústící až v záchranu Broomhildy, rekapituluje za použití variace na známé rčení: „*Všechny sejme a osvobodí negřicu. A pak žili šťastně až do smrti. A pokud neumřeli, tak šukají ještě teď*“.³⁴⁵

Koocik nechápe vysoké hodnocení na ČSFD ani důvod, proč snímek vznikl, ale uchyluje se k odvážné spekulaci, „*že amíci mají asi nepokoje s černou rasou, takže se banda z OSN ozvala Tarantinovi, ať natočí nějaký brak o černochovi z nebes s andělskými křídly*“, aby se situace uklidnila.³⁴⁶

Na závěr sdílí obětavé varování pro uživatele, kteří mají zhlédnutí filmu v plánu:

„*Kdo to neviděl, ať radši ani nekouká. Je to zhovadilost, která vás připraví o 3 hodiny života*“.³⁴⁷

---

³³⁹ Koocik. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9640124>

³⁴⁰ Tamtéž.

³⁴¹ Tamtéž.

³⁴² Tamtéž.

³⁴³ Tamtéž.

³⁴⁴ Tamtéž.

³⁴⁵ Tamtéž.

³⁴⁶ Tamtéž.

³⁴⁷ Tamtéž.

Na doporučení *Nespoutaného Djanga* doplatil i uživatel **hiroito**, jehož kolega film popisoval jako „*to nejlepší, co v poslední době viděl*“.³⁴⁸ Očekávaný zážitek dopadl tak, že hiroitova manželka u sledování usnula a on se s vypětím všech sil „*donudil do konce*“.³⁴⁹

Uživatel tak došel k závěru, že Tarantina nejspíš nikdy nepochopí, protože tato „*další sračka*“, již režisér natočil, utvrdila hiroitovo přesvědčení, že „*to nemá chlapec v hlavě v pořádku*“.³⁵⁰ Herce respektuje za účast na „*takové hovadině*“ a uděluje hodnocení 20 % za povedené kulisy.³⁵¹

Režisérovo jméno není po chuti ani uživateli s přezdívkou **PowPow**. Ten tvrdí, že kdyby *Nespoutaného Djanga* natočil někdo jiný v identické podobě, dočkal by se zhruba o 25 % horší odezvy.³⁵²

Příběh, v němž jde „*mladý týpek do učení ke starému mistrovi, naučí se bojovat, jeho učitel zemře a on pak za něj dá na prdel záporákovi*“ považuje za „*prostoduchý a klišovitý*“.³⁵³ Bezmála tříhodinová délka filmu tomu nepomáhá.³⁵⁴

V přehnaně stylizovaných akčních scénách viděl PowPow jen záminku k tomu, aby Tarantino ukázal svou perverznost, a podobně jako WUTENA ho zarazila Djangova nadliská zručnost při přestřelkách, jež údajně evokuje Stevena Seagala.³⁵⁵

Poté se znovu vrací k tezi, že je na Tarantinův film nahlíženo s větší shovívavostí díky jeho renomé, a míní, že kdyby se scénka s maskovaným gangem objevila ve westernové komedii *Manituova bota (Manitou's Shoe, 2001)*, byla by zavržena jako pohoršující a dětinská, „*ale takhle je to ukázka Tarantinova nadhledu*“.³⁵⁶

„*Podprůměrný, předvídatelný film,*“ uzavírá svůj hvězdičkový komentář.³⁵⁷

---

³⁴⁸ hiroito. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained (2012)*. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9288566>

³⁴⁹ Tamtéž.

³⁵⁰ Tamtéž.

³⁵¹ Tamtéž.

³⁵² PowPow. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained (2012)*. In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=10864995>

³⁵³ Tamtéž.

³⁵⁴ Tamtéž.

³⁵⁵ Tamtéž.

³⁵⁶ Tamtéž.

³⁵⁷ Tamtéž.

6.2.3 2hvězdičkové

Tarantinovi se díky jeho reputaci dostává nezasloužené chvály i podle uživatele **sigin21**.³⁵⁸ V *Nespoutaném Djangovi* podle něj „nefungovalo naprosto nic“ — ani postavy, ani scénář, ani dialogy, ani akční scény.³⁵⁹

Režisérovi doporučuje, aby se vrátil do videopůjčovny a radši tam i zůstal.³⁶⁰ Oscarové nominace za tento „zmar, bídu a neskutečnou nudu“ považuje za úsměvné a k tomu dokládají kult osobnosti, který se „kdysi talentovanému režisérovi“ podařilo vybudovat.³⁶¹

V jediné lyricky nápadité větě dokázal uživatel **Panacek** zároveň ztrhat Tarantinův western i ocenit jeho předešlý film: „Nechci malovat negra na zed', ale mám obavu, jestli Bastardi nebyli poslední Tarantinovou předsmrtnou erekcí.“³⁶²

Uživatel **Ceres** chválí výborné obsazení v čele s Waltzem, DiCapriem a Jacksonem, jejichž výkony patřily vedle vtipné scénky s maskovaným gangem a jedné přestřelky mezi jinak nepočtené klady této „natahované nudy“.³⁶³

Také Ceres tvrdí, že je režisér „přeceňován“, ačkoliv „pár dobrých filmů má“.³⁶⁴ Kdyby měl *Nespoutaný Django* jen 2 hodiny, „asi by byl více zábavný“, ale takhle měl uživatel dojem, že „se s tím Tarantino strašně moc sere“, přičemž závěrečný akt trval jen chvíli, což mělo za následek „nevyvážený“ zážitek.³⁶⁵

S délkou filmu měl problém rovněž uživatel **gigs78**. Výborná úvodní montáž a Christoph Waltz jsou „bohužel vše“, co společně s řemeslnou kvalitou zmiňuje v pozitivním duchu. Všechno další, co snímek obsahuje, už tu bylo, navíc je „dlouhý, dlouhý, dlouhý“.³⁶⁶

---

³⁵⁸ sigin21. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9191505>

³⁵⁹ Tamtéž.

³⁶⁰ Tamtéž.

³⁶¹ Tamtéž.

³⁶² Panacek. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9359449>

³⁶³ Ceres. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9350625>

³⁶⁴ Tamtéž.

³⁶⁵ Tamtéž.

³⁶⁶ gigs78. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9290886>

Gigsovi⁷⁸ nekonvenuje ani způsob, jakým se Tarantino „vyžívá ve vizualizaci brutálních scén“, a vyzývá libovolného dobrovolníka, aby režiséra napadl baseballovou pálkou, ať si uvědomí, „*co to znamená bolest*“.³⁶⁷

Uživatelku **troufalku** *Nespoutaný Django* jako první Tarantinův film již od začátku „*neskutečně bavil*“.³⁶⁸ Pak ale „*začala stříkat krev*“, a to „*poměrně brzo*“.³⁶⁹ S přihlédnutím ke kvalitním vtípům, napětí, střídání žánrů a vedení herců by režisérovi byla ochotná „*nějakou tu mrtvolu*“ odpustit, ovšem „*rozstřílený kůň a knihovna*“ bylo na troufalku až „*moc silné kafe*“.³⁷⁰

Komu krev nevadila, je uživatel **Mi Nü-Chai**, jelikož „*cákala hezky*“ a byla stejně „*stylově vymazlená*“ jako celý film.³⁷¹

Zarazil ho ovšem kontrast mezi replikami postav, jež ilustrují špinavost tehdejších poměrů, a „*vymyhleností*“ vizuální stránky snímku.³⁷² „*I ti negři žijící pod bičem otrokáře povětšinou vypadají, že si zrovna odskočili ze sprchy*“, objasňuje.³⁷³

Ony postavy uživateli vadily kvůli jejich jednorozměrnosti, přestože si byl dopředu vědom toho, že „*Tarantinovi nikdy o zvláštní hloubku asi nešlo*“.³⁷⁴

Rozporuplně na něj působil i vývoj filmu, jenž byl „*chvílemi dost zábavný až trololo způsobem, chvílemi nuda*“, a závěrečných 40 minut včetně dějového zvratu charakterizuje jako „*na přesdržku*“.³⁷⁵

Nespoutaný Django je podle uživatele stejně sterilní jako „*většina klasických westernů*“ a plytkému závěru už údajně chyběl jen západ slunce nad hlavami Djanga a Broomhildy.³⁷⁶

---

³⁶⁷ gigs78. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9290886>

³⁶⁸ troufalka. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9860248>

³⁶⁹ Tamtéž.

³⁷⁰ Tamtéž.

³⁷¹ Mi Nü-Chai. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9213639>

³⁷² Tamtéž.

³⁷³ Tamtéž.

³⁷⁴ Tamtéž.

³⁷⁵ Tamtéž.

³⁷⁶ Tamtéž.

6.2.4 3hvězdičkové

Uživatelka **NiaWolf** byla z proměnlivé kvality scénáře podobně rozčarovaná. Za první polovinu by si *Nespoutaný Django* zasloužil 4 hvězdičky, protože představování postav a „*ta omáčka kolem*“ se příjemně sledují, ovšem s přesunem na plantáž Calvina Candieho přišel „*razantní sešup*“, kdy „*Tarantinovi snad rupne v bedně a místo děje tradičně nasadí co nejvíc masakru a zcela zadupe promyšlený scénář*“ dosavadního vývoje, a proto z filmu zůstalo jen „*tuctové béčko*“.³⁷⁷

Krvavý obsah vadil i uživateli s přezdívkou **Martrix**, ačkoliv se nepovažuje za „*důchodce ani pacifistu*“ a na létající mozky není nijak přecitlivělý.³⁷⁸ Film považuje za „*hromadu keců*“, již čas od času vystřídají „*uboze krvavé výjevy [...] určené čistě pro oko nějakého úchyla, který doma olibává brokovnici a dumá nad tím, jak ji pronést třeba do školy*“.³⁷⁹

Navzdory této přísné charakterizaci zmiňuje i několik pozitiv: Tarantino „*je stále pan filmař*“ a jako po všech jeho snímcích „*poletíte shánět soundtrack*“.³⁸⁰ Herecké výkony hlavních představitelů se Martrixovi rovněž líbily, ale podkopává je přehnaná stopáž, kterou nepřebije ani poutavá zápletka.³⁸¹

Nespoutaného Djanga řadí na úplně poslední příčku režisérovy filmografie a ve srovnání s *Opravdovou kuráží* (*True Grit*, 2010) bratří Coenů jde o „*krvavou tlačenku*“, ať už tím Martrix myslí cokoliv. Následně dodává, že závěr filmu byl „*tak přepálený*“, že by se ani nedal zparodovat.³⁸²

Uživatel **E lan** z velké části sdílí Martrixův názor. Kladně hodnotí herectví Waltze a DiCapria a také „*téměř pythonovskou scénu s kuklama*“, ale ani tato pozitiva nekompensují délku filmu, která je dle uživatele nadměrná vůči jeho obsahu.³⁸³

³⁷⁷ NiaWolf. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9288567>

³⁷⁸ Martrix. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9210840>

³⁷⁹ Tamtéž.

³⁸⁰ Tamtéž.

³⁸¹ Tamtéž.

³⁸² Tamtéž.

³⁸³ E lan. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9310356>

„*Stopáž jako kráva*“ patří mezi důvody, proč uživatel **Thomick** nevyhledává spaghetti westerny.³⁸⁴ *Nespoutaného Djanga* popisuje jako „*utahanej rádoby nekonvenční western*“, v němž se Tarantinovi nepodařilo vybalancovat tempo vyprávění — výsledkem je zdlouhavý děj a z něj plynoucí snaha o záchranu v podobě uspěchaného závěru.³⁸⁵

Výběrem otrokářství za motiv filmu se režisér dopustil „*účelového zneužívání*“, a ne snahy najít odpověď na rasismus.³⁸⁶ Film si od Thomicka zasloužil 3 hvězdičky za výkony DiCapria a Schultze a také za hlavní přestřelku na plantáži Candyland.³⁸⁷

Naopak pro uživatele s přezdívkou **Kubaso** jsou jak spaghetti westerny, tak Tarantinovy filmy „*srdeční záležitosti*“, proto od *Nespoutaného Djanga* očekával to nejlepší v daném žánru „*za posledních minimálně třicet let*“.³⁸⁸

Předchozí režisérův snímek *Hanebný pancharti* ho zaujal svým důrazem na příběh a zde doufal v něco podobného, ale nedočkal se — Tarantinovu westernu „*scházelo srdce*“ a v uživateli neprobudil emoce.³⁸⁹ Tím, že film hojně využívá nadsázky a cituje starší díla, ztratil děj na váze a paradoxně v něm nejlépe fungovaly akční pasáže.³⁹⁰

Kubaso klasicky ocenil vizuální stránku („*exteriéry berou dech*“) a herecké výkony Schultze, DiCapria a Jacksona.³⁹¹ Ojedinělejší je pochvala na adresu tempa vyprávění, díky němuž *Nespoutaný Django* „*uteče jako voda*“.³⁹² „*Koneckonců, i když se tenhle mistr tesař trošku utne, stojí to za to,*“ lichotí Tarantinovi a uzavírá svůj komentář.³⁹³

---

³⁸⁴ Thomick. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9242316>

³⁸⁵ Tamtéž.

³⁸⁶ Tamtéž.

³⁸⁷ Tamtéž.

³⁸⁸ Kubaso. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9186803>

³⁸⁹ Tamtéž.

³⁹⁰ Tamtéž.

³⁹¹ Tamtéž.

³⁹² Tamtéž.

³⁹³ Tamtéž.

6.2.5 4hvězdičkové

Uživatel **HuGOtrOniQ** z Tarantina „rozhodně nestříká“, ale *Nespoutaného Djanga* vnímá jako zábavný počín s tradičně kvalitním hereckým obsazením. Vtipná scéna s maskovaným gangem ho „rozsekala“.³⁹⁴

Uživatelka **pmusic** se během převážné části stopáže bavila — vyzdvihuje výkon Christopa Waltze a zažloutlé zuby Leonarda DiCapria, ale od plného hodnocení ji odradil „populistický happy end“, který by společně s posledními 10 minutami snímku vystříhla, aby si divák mohl sám domyslet, jak vše dopadlo.³⁹⁵

Uživatelka **Nerhinn** svou jedinou výtku prezentuje prostřednictvím všeříkajícího verše: „Být to kratší, mám to radši.“³⁹⁶

V očích uživatele s přezdívkou **Kingjiri** je úspěchem pouhá skutečnost, že Tarantino dokázal natočit western, na nějž je ochotný koukat opakovaně.³⁹⁷ Kladně hodnotí nekorektní humor, výpravu, zručnou filmařinu a akční scény, ale za hlavní přednost snímku považuje herecké obsazení.³⁹⁸

Poněkud netradičně zmiňuje, že ho výjimečně „pobavily taky dialogy“, což se mu u Tarantinovy tvorby — navzdory většinovému přesvědčení — zřejmě nestává.³⁹⁹ Klasicky ale kritizuje „přepálenou stopáž“ a ochablé tempo vyprávění v druhé polovině filmu.⁴⁰⁰

„Trochu natáhlé, pořád ale výjimečné,“ otevírá svůj příspěvek uživatel **blackJag** a pokračuje odůvodněním své náklonnosti k Tarantinovi, jemuž na velkém plátně projde to, co by nejspíš žádnému jinému režisérovi neprošlo.⁴⁰¹

---

³⁹⁴ HuGOtrOniQ. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9521143>

³⁹⁵ pmusic. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9220766>

³⁹⁶ Nerhinn. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9217105>

³⁹⁷ Kingjiri. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9302732>

³⁹⁸ Tamtéž.

³⁹⁹ Tamtéž.

⁴⁰⁰ Tamtéž.

⁴⁰¹ blackJag. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9197242>

„Tarantino chce natočit kung-fu, natočí si kung-fu a lidi se na to hrnou, Tarantino chce natočit western, natočí si western a lidi se na to hrnou. Nikoho nezajímá, že ty žánry jsou z pohledu běžných statistik mrtvou záležitostí,“ vysvětluje blackJag.⁴⁰²

Silných 80 % se slovním dodatkem „klobouk dolů“ udělil *Nespoutanému Django* i díky tomu, že „Tarantino na statistiky sere“, do svých filmů obsazuje herce a herečky dle vlastního uvážení a vždy na ty „divočárny“ dokáže sehnat peníze.⁴⁰³

Uživatel **Killingjoke** při sledování této „výborné pocty westernovým filmům“ zpočátku nevnímal evidenci Tarantinova rukopisu a chybělo mu „jeho charakteristické dělení na kapitoly a odbíhání do více střípků příběhu a postav“, jelikož film „plyne v jedné časové rovině, nikam se moc neodbočuje, jen občas na nás režisér vytáhne nějaký ten flashback pro upřesnění děje a motivace postav“.⁴⁰⁴

Ostatní Tarantinovy osvědčené postupy ve snímku „naštěstí nechybí“, ať už jde o odkazování na dílo Sergia Leoneho, „drsný a nekompromisní vypravěčský styl“ či černý humor.⁴⁰⁵ Uživatel oceňuje i „neskrývanou kritiku brutální podoby otrokářství“.⁴⁰⁶

Poměrně jednoduchá zápleтка se opírá o kvalitní herecké obsazení, jemuž „dominuje přirozenost a vtip Christopa Waltze, hubatost a sebestřednost Samuela L. Jacksona a živočišnost Jamieho Foxxe“.⁴⁰⁷ Naopak postava Leonarda DiCapria byla údajně „moc přímočará a zapomenutelná“.⁴⁰⁸

Ačkoliv *Nespoutaný Django* není úplně klasickým Tarantinovým filmem, Killingjoke za to byl nakonec rád, protože tak působí svěže.⁴⁰⁹ Režisérův odklon k epičnosti „mu sluší a umí si s ní poradit“.⁴¹⁰ A pro fanoušky jeho dosavadních děl je zde „krásně krvavá“ závěrečná půlhodina.⁴¹¹

---

⁴⁰² blackJag. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9197242>

⁴⁰³ Tamtéž.

⁴⁰⁴ Killingjoke. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9180316>

⁴⁰⁵ Tamtéž.

⁴⁰⁶ Tamtéž.

⁴⁰⁷ Tamtéž.

⁴⁰⁸ Tamtéž.

⁴⁰⁹ Tamtéž.

⁴¹⁰ Tamtéž.

⁴¹¹ Tamtéž.

6.2.6 Shvězdičkové

Uživatel **lesumir** za svůj život viděl hodně filmů — od kousků, jež se zapsaly do historie, až po ty, „*teré mu byl čert dlužnej, jak se u nich nudil*“ —, proto ho jen zřídka někdy nějaký příjemně překvapí.⁴¹²

Z toho důvodu vyhlíží Tarantinovy snímky, jelikož „*ten kluk nikdy nezklame*“.⁴¹³ Lesumirovi v komentáři dochází slova, protože ještě „*stále prožívá orgasmus*“.⁴¹⁴

„*Django je filmem roku!*“ zakončuje.⁴¹⁵

Uživatel **H34D** nechápe, „*jakou magii Tarantino disponuje*“, když si ho pokaždé dokáže získat na svou stranu.⁴¹⁶ „*Doslova ŽERU každý jeho dialog, monolog, slůvko...*“⁴¹⁷

Nespoutaný Django je podle něj „*vybroušený klenot*“, jenž umně kombinuje prvky klasických westernů a obsahuje „*až nečekaně vyčnívající a fungující humor, impozantní vzestup otrocka, boj za osudovou lásku, brutalitu hraničící s nevkusností i nezapomenutelné postavy*“, jež jsou ztvárněny herci, kteří jim odevzdali své maximum.⁴¹⁸

H34D dokonce snímek označuje za „*esenci všeho, co mám na filmu nejraději*“.⁴¹⁹ Je schopen uznat existenci „*krapet natáhnutého závěru*“ a dalších drobných negativ, ale nechce si je připouštět, protože by si rád uchoval ten „*slastný pocit*“ z kina.⁴²⁰

„*Kurva, ten Tarantino to opäť dokázal!*“ začíná nadšeně slovenský uživatel **gogo76**.⁴²¹

Po *Hanebných panchartech* se na *Nespoutaného Djanga* těšil — a režisér v něm obrátky „*roztočil diabolsky*“, takže stopáž filmu utekla „*neuveriteľne rýchlo*“.⁴²²

---

⁴¹² lesumir. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9177717>

⁴¹³ Tamtéž.

⁴¹⁴ Tamtéž.

⁴¹⁵ Tamtéž.

⁴¹⁶ H34D. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9188150>

⁴¹⁷ Tamtéž.

⁴¹⁸ Tamtéž.

⁴¹⁹ Tamtéž.

⁴²⁰ Tamtéž.

⁴²¹ gogo76. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9370711>

⁴²² Tamtéž.

Dialogy se gogovi⁷⁶ líbily ještě více než krvavé akční scény a „*neuveritelný*“ Christoph Waltz si svým výkonem „*ukradol celý film pre seba*“.⁴²³ Hlavní postava v podání Jamieho Foxxe byla překvapivě zajímavá nejméně — vedlejší role DiCapria a Jacksona ji zastínily.⁴²⁴

„*Samostatnou kapitolou*“ je hudební stránka, složená z rozmanitých žánrů, které do sebe perfektně zapadly.⁴²⁵ „*Kto by čakal vo westerne rap? Neuveritelné, ale sedí to tam.*“⁴²⁶

Uživatelka **Venus** svůj komentář pojala velmi stručně. „*Božské,*“ vystihuje svůj dojem z filmu, přičemž dodává, že se při sledování stříkající krve a vystřelených mozků vůbec poprvé přistihla s úsměvem na rtech.⁴²⁷

Uživatel **Tom_Lachtan** se „*chechtal jako magor*“ jak u sledování geniálních vtípků, tak u scén s „*přepáleným násilím*“.⁴²⁸ Uvítal by lehce kratší druhou třetinu filmu, kde *Nespoutaný Django* ztrácel tempo, „*ale nijak dramaticky*“.⁴²⁹

„*O hercích, kameře a hudbě snad ani nemá cenu mluvit,*“ zakončuje s obdivem.⁴³⁰

Uživatel **John CZ** zastává názor, že se Tarantinovy filmy s rostoucím věkem režiséra stávají „*sledovatelnějšími*“.⁴³¹

„*Nehorázně nahláškovaná, černohumorná a opět notně krvavá westernová šílenost*“ ho během téměř tříhodinové stopáže „*nenudila ani na moment*“.⁴³² Tradičně chválí vizuál filmu, herce či soundtrack a za vrchol označuje „*skvělé dialogy*“.⁴³³

---

⁴²³ gogo76. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9370711>

⁴²⁴ Tamtéž.

⁴²⁵ Tamtéž.

⁴²⁶ Tamtéž.

⁴²⁷ Venus. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9232522>

⁴²⁸ Tom_Lachtan. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9202366>

⁴²⁹ Tamtéž.

⁴³⁰ Tamtéž.

⁴³¹ John CZ. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9332361>

⁴³² Tamtéž.

⁴³³ Tamtéž.

Uživatelka **LadyDevil** charakterizuje *Nespoutaného Djanga* jako „mistrovské dílo s řadou úchvatných záběrů“, během něhož „nevíte, zda naplno vybuchnout smíchy, nebo pouze cukat koutkem, či dojemně zírat anebo zhnuseně odplivávat“. ⁴³⁴ Nerada by hodnotila, kdo koho herecky předčil, ale „nádherná postava Dr. Schultze“ se jí zaryla do paměti. ⁴³⁵ Opěvovaný soundtrack je podle ní působivý i mimo kontext filmu. ⁴³⁶

„Tarantinovi už regulérně šibe!“ startuje expresivně uživatel **donvitoso** — a jak se ukáže, myslí to jako velký kompliment. ⁴³⁷ *Nespoutaný Django* je v jeho očích ten „nejbrutálnější, nejstylovější, hláškama doslova nabitý a jednoznačně nejvtipnější snímek posledních pár let“ a po jeho projekci zažil ojedinělý zážitek: od obecnstva kina sklídl film potlesk. ⁴³⁸

Uživatel **gogos** tvrdí, že Tarantino je během svého westernu ve vrcholné formě a po úspěšných *Hanebných panchartech* nastavil laťku ještě o něco výš. ⁴³⁹ Nechybí „perfektní příběh s vyváženým scénářem, do detailu propracované postavy“ či „tradičně skvělé dialogy“. ⁴⁴⁰ Pomalejší tempo v druhé polovině filmu nevnímá jako negativum, neboť umožnilo sofistikovanější dialogy a „intriky“. ⁴⁴¹ Klasicky pak chválí výběr herců, kameru, výpravu (na níž je znát výše rozpočtu) nebo pečlivě sestavený soundtrack. ⁴⁴²

Gogosovi neuniklo, že režisér „na spaghetti western odkazoval v posledních letech tradičně v každém filmu“ a tvrdí, že „ted' konečně stvořil dílo, před kterým se otevře huba naprosto každému“. ⁴⁴³

Gauneři to vše začali, *Pulp Fiction* se stala legendou, ale „*Nespoutaný Django* je nejlepší, nejúchvatnější a nejdosvědější film Quentina Tarantina,“ zakončuje rezolutně. ⁴⁴⁴

---

⁴³⁴ LadyDevil. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9233565>

⁴³⁵ Tamtéž.

⁴³⁶ Tamtéž.

⁴³⁷ donvitoso. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9190661>

⁴³⁸ Tamtéž.

⁴³⁹ gogos. Komentáře uživatelů k filmu *Nespoutaný Django / Django Unchained* (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9177557>

⁴⁴⁰ Tamtéž.

⁴⁴¹ Tamtéž.

⁴⁴² Tamtéž.

⁴⁴³ Tamtéž.

⁴⁴⁴ Tamtéž.

6.3 Výsledky analýzy

a) V čem se pozitivní, respektive negativní internetové recenze a komentáře při hodnocení shodovaly?

Autoři zahraničních a českých recenzí se s komentujícími uživateli ČSFD nejčastěji shodovali na následujících faktorech pozitivního hodnocení (*seřazeno dle četnosti výskytu, postavy a jejich repliky byly navzdory identickému počtu celkových zmínek upřednostněny před humorem na základě vyššího procenta zastoupení v recenzích*):

- 1) Herecké výkony
- 2) Postavy a jejich repliky
- 3) Humor
- 4) Vizualní stránka
- 5) Soundtrack

Celkově bylo analyzováno 43 textů — 10 recenzí a 33 uživatelských komentářů.

Toto číslo reprezentuje vodorovná osa na grafu níže.

Graf č. 1: Faktory pozitivní shody

Opakující se faktory pozitivního hodnocení byly pro recenze i komentáře společné. V čem se recenzenti a komentující uživatelé ČSFD mírně lišili, bylo pořadí četnosti těchto faktorů. Zatímco žebříček nejčastěji zmiňovaných pozitiv v recenzích je shodný s žebříčkem celkového součtu zmínek ve všech analyzovaných textech, uživatelé ČSFD jako druhé nejčastější pozitivum v komentářích zmiňovali humor a jako třetí vizuální stránku, kdežto u recenzentů skončil humor až za hereckými výkony a postavami a jejich replikami, načež až zde následovala vizuální stránka. Postavy a jejich repliky získaly z pohledu četnosti v recenzích dokonce první místo (společně s hereckými výkony), ale v komentářích se jednalo až o čtvrté nejzmiňovanější pozitivum.

Herecké výkony

- 10 z 10 recenzí (100 %) a 17 z 33 komentářů (52 %) = 27 ze 43 textů (63 %)

Představují jednoznačně nejvíce zastoupený faktor pozitivního hodnocení. Na adresu kvality hlavních aktérů se objevovaly výrazy jako „herecký koncert“ (Spáčilová) či „bezchybný casting“ (Šálek). Chválu si zasloužila chemie mezi Foxxem a Waltzem (Bradshaw či Fuka). Představitel Djanga skvěle ztvárnil komplexní proměnu ze zakřiknutého otroka v ostříleného hrdinu (Bradshaw), druhý jmenovaný byl podle mnohých hlavním tahounem celého filmu a „ukradl“ si ho pro sebe (gogo76). Vlnu pozitivních reakcí vyvolalo i herectví DiCapria či „hubatého a sebestředného“ Samuela L. Jacksona (Killingjoke). Nejen oni svým rolím odevzdali naprosté maximum (H34D).

Postavy a jejich repliky

- 10 z 10 recenzí (100 %) a 9 z 33 komentářů (27 %) = 19 ze 43 textů (44 %)

Kladné reakce na komplexní postavy a jejich dialogy se objevovaly mnohdy i v převážně negativních recenzích/komentářích. Například Andrew O’Hehir ve svém jinak velmi přísném textu označuje Calvina Candieho a Stephena za silné postavy, které bourají tabu. Kyle Smith zase tvrdí, že málokdo by se odvážil napsat někoho tak kontroverzního. „Nádherná“ postava Dr. Schultze se uživatelce LadyDevil nesmazatelně zaryla do paměti. Také další postavy byly nezapomenutelné (H34D) a do detailu propracované (gogos), jejich interakce byly „učebnicí pointy a dialogu“ (Spáčilová) a neměly pouze efektní roli, ale napomáhaly k budování jejich charakterů a zachyceného světa (Červenák).

Humor

- 8 z 10 recenzí (80 %) a 11 z 33 komentářů (33 %) = 19 ze 43 textů (44 %)

Komediální prvky jsou pro Tarantinovu filmografii typické a u velké části recenzentů/uživatelů zafungovaly i v případě *Nespoutaného Djanga*. Na tom, že byl snímek „šíleně zábavný“ (Scott) i v momentech, kdy je „negr trhán psy“ (Fuka), měla velký podíl režisérova specifická schopnost „skloubit extrémně násilnou scénu s humorem, aniž by se divák musel stydět, že se všemu směje“ (Šálek). Coby vrchol komedie v rámci Tarantinova westernu byla několikrát zmíněna scéna s maskovaným gangem evokujícím Ku-Klux-Klan. Gadaulin ji společně s úvodní montáží označil za jediné klady celého filmu, uživatele HuGOtrOniQ „rozsekala“. Vtipné momenty měly o to větší váhu, že téma filmu vybízelo k pravému opaku (Červenák). Uživatelka Venus se vůbec poprvé v životě přistihla s úsměvem na rtech při pohledu na létající mozky a donvitoso snímek označil dokonce za „jednoznačně nevtipnější za posledních pár let“.

Vizuální stránka

- 6 z 10 recenzí (60 %) a 10 z 33 komentářů (30 %) = 16 ze 43 textů (37 %)

Práci zkušeného kameramana Roberta Richardsona ocenili Bradshaw či Šálek — ten dokonce označil záběry za tak skvostné, až jich téměř byla škoda pro westernový žánr, jenž je známý spíše svou „špinavostí“. Exteriéry braly dech (Kubaso), výprava a rekvizity odpovídaly vysokému rozpočtu (Fuka či gogos) a cákající krev byla stejně „stylově vymazlená“ jako celý film (Mi Nü-Chai). Kulisy pochválil i uživatel hiroito, jehož manželka u filmu usnula, načež se „donudil do konce“.

Soundtrack

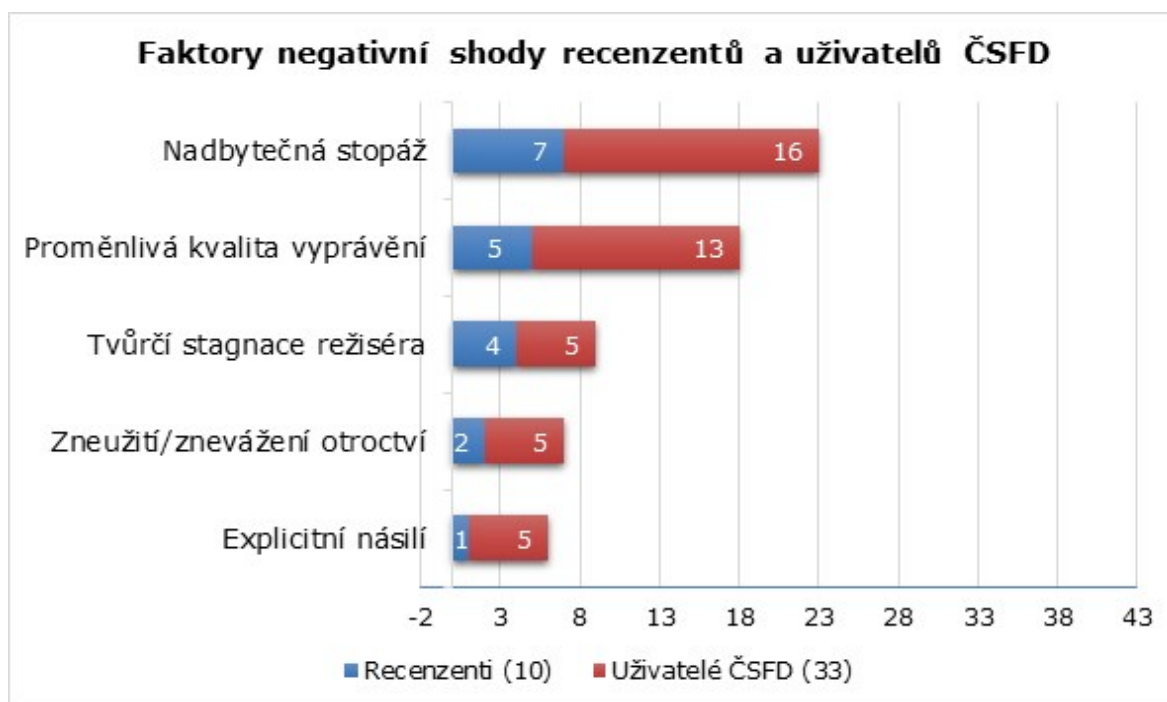
- 4 z 10 recenzí (40 %) a 7 z 33 komentářů (21 %) = 11 ze 43 textů (26 %)

Jeden z poznávacích znaků režiséra hrál i v případě *Nespoutaného Djanga* důležitou roli v kladném přijetí kritikou a diváky. Typicky eklektický výběr skladeb zaujal například uživatele gogo76, který by si před zhlédnutím filmu jen těžko představoval hiphopovou hudbu ve westernu, ale překvapivě v jeho očích fungovala. Perfektní soundtrack (Hrdina) „poletíte shánět“ ihned po odchodu z kina (NiaWolf) a zůstává působivým i mimo kontext samotného snímku (LadyDevil).

Autoři zahraničních a českých recenzí se s komentujícími uživateli ČSFD nejčastěji shodovali na následujících faktorech negativního hodnocení:

- 1) Nadbytečná stopáž
- 2) Proměnlivá kvalita vyprávění
- 3) Tvůrčí stagnace režiséra
- 4) Zneužití/znevážení otroctví
- 5) Explicitní násilí

Graf č. 2: Faktory negativní shody

V pořadí nejčastějších faktorů negativního hodnocení se recenzenti a uživatelé ČSFD tentokrát shodovali, jen se mírně lišilo jejich vzájemné procentuální zastoupení. Zatímco v uživatelských komentářích byl počet zmínek tvůrčí stagnace režiséra, zneužití/znevážení otroctví a explicitního násilí identický (5), v recenzích se kritika Tarantinovy tvůrčí stagnace objevuje dvakrát častěji než kritika způsobu, jakým se chopil tématu otroctví, a dokonce čtyřikrát častěji než výtka na adresu příliš explicitního násilí.

Nadbytečná stopáž

- 7 z 10 recenzí (70 %) a 16 z 33 komentářů (49 %) = 23 ze 43 textů (54 %)

Jak v recenzi píše Sharkeyová, velkou předností a zároveň slabinou Tarantina (*a též autora této práce – pozn. autora*) je způsob, jakým se zamilovává do vlastního materiálu, pročez není nakloněn vyškrtnutí určitých pasáží, jež ho činí zbytečně dlouhým. Přehnaná stopáž filmu pak není opodstatněná, protože není plně využita (Spáčilová) — třeba kvůli tomu, že charaktery postav neprochází složitým vývojem (Fuka). Poznámky o délce *Nespoutaného Djanga* se objevují i ve velké části pozitivních recenzí/komentářů. „Být to kratší, mám to radši,“ kulantně shrnula ve svém 4hvězdičkovém hodnocení uživatelka Nerhinn.

Proměnlivá kvalita vyprávění

- 5 z 10 recenzí (10 %) a 13 z 33 komentářů (39 %) = 18 ze 43 textů (42 %)

Náhlé výkyvy v kvalitě vyprávění (z hlediska zábavnosti či tempa) byly další častou výtkou recenzentů i uživatelů. Dle Spáčilové přibylo mnoho hluchých míst po smrti Dr. Schultze, O’Hehira začal film bavit až hodinu před koncem, Červenákovi naopak závěrečná část připadala méně záživná. Snímek byl „chvílemi zábavný až trololo způsobem, chvílemi nuda“ (Mi Nü-Chai) a s přesunem postav na plantáž Calvina Candieho přišel „razantní sešup“, když režisér v očích uživatelky NiaWolf zadupal promyšlený scénář do země tím, že místo děje začal klást důraz na krvavé akční scény.

Tvůrčí stagnace režiséra

- 4 z 10 recenzí (40 %) a 5 z 33 komentářů (15 %) = 9 ze 43 textů (21 %)

Obavy z Tarantinovy stagnace vyjádřili Hrdina či Spáčilová, uvádějí je ovšem poznamenáním, že režisérovi fanoušci dostanou přesně to, co od něj očekávají. Hrdina ve své recenzi dochází až k tvrzení, že pokud se něco nezmění, z Tarantina se stane parodie sebe sama. Kyle Smith označil *Nespoutaného Djanga* za převlečené *Hanebné pancharty*, v nichž bylo téma nacismu nahrazeno otroctvím. Uživatel gudaulin zastává názor, že s přibývajícimi tituly v Tarantinově filmografii se vytrácí nové nápady, citace se mění v kopírování a snaha nezklamat fanoušky vede ke ztrátě režisérovy soudnosti.

Zneužití / znevážení otroctví

- 2 z 10 recenzí (20 %) a 5 z 33 komentářů (15 %) = 7 ze 43 textů (16 %)

Závažnost tématu způsobila, že se Tarantinův přístup k němu neobešel bez přísného zkoumání etické stránky celé věci. Některé jedince režisérova umělecká vize vyloženě pobouřila a považovali ji za anti-bělošskou propagandu (WUTEN), politickou agitku (RedEagleSK) nebo iniciativu Organizace spojených národů (Koocik). Jiným se nelíbilo, že si Tarantino s otroctvím coby kontroverzním subjektem jen pohrává, ale neusiluje o jeho hlubší reflexi (Hrdina), nebo že ho využívá jako pouhou záminku k vytvoření ultranásilného snímku (O'Hehir). Uživatel Thomick označil režisérovu volbu tématu dokonce za účelové zneužívání.

Explicitní násilí

- 1 z 10 recenzí (10 %) a 5 z 33 komentářů (15 %) = 6 ze 43 textů (14 %)

Jak už je u Tarantinových filmů zvykem, u části publika se silně stylizované násilné scény nedočkaly pochopení. Zajímavé je, že v recenzích je tento faktor jako negativum zmíněn pouze jednou, kdežto mezi komentáři na ČSFD se našlo hned 5 příspěvků, které se k režisérově zálibě v potocích krve vyjadřují nelichotivě. Martrix takové scény považoval za „uboze krvavé výjevy“ určené pro úchylné diváky, dle gigse78 se Tarantino ve vizualizaci brutálních scén vyloženě „vyžívá“, proto by ho někdo měl napadnout baseballovou pálkou, aby si uvědomil, jaké to je.

b) Jaké jazykové (výrazové) prostředky při tom autoři používali?

Kvalitativní rozdíl mezi vyjadřováním profesionálních recenzentů a komentujících amatérů na ČSFD je patrný. Zatímco všechny recenze byly z formálního hlediska precizní (dodržovaly pravidla gramatiky a stylistiky), komentáře byly v tomto ohledu velmi různorodé. Některé by téměř mohly jazykovou úrovní a logikou argumentace recenzím konkurovat, velká část — především negativních — komentářů ale obsahovala hrubé gramatické chyby, vulgarismy, nenávislnou rétoriku či argumentační fauly. Zde se evidentně pozitivně osvědčilo pomyslné síto v podobě redakčních editorů, kterým musí každý text v seriózních médiích projít, než je schválen k publikování.

Především zahraniční recenze měly místy až beletristické kvality, když se v nich objevily prvky vypravování (Scott), metafory o zakázaných cigaretách (Bradshaw) a džentlmenkých zařikávacích hadů (Smith) nebo titulování Tarantina „virtuózem krveprolití“ (Scott). *Nespoutaného Djanga* pravidelně zařazovaly do dobového (Spáčilová) či historického (Scott) kontextu a prostor, který jednotlivým aspektům filmu věnovaly, byl mnohonásobně větší než u průměrného komentáře. U těch nebylo výjimkou, že sestávaly z jedné či několika vět a namísto promyšlené argumentace obsahovaly „výkřiky do tmy“ ve stylu „Film roku!“ či „Je to boží!“, tedy přesně to, proti čemu se provozovatelé ČSFD vymezují v uživatelském manuálu v sekci věnované přímo požadavkům komentářů. Kratší rozsah každopádně konvenuje trendu klesající ochoty čtenářů vstřebávat dlouhé a komplexní texty. Pro konzumenty, jejichž primárním cílem je zjistit, zda daný titul stojí za zhlédnutí, mohou struční uživatelé ČSFD z praktického hlediska konat záslužnou činnost.

Ačkoliv obsah komentářů čas od času vyvolával znepokojení s ohledem na duševní zdraví jejich autorů, jedno se jim upřít nedá: byly čtivé a mnohdy velmi vtipné. Ironie či nadsázka nechyběly ani v recenzích (Bradshaw či Fuka), ale uživatelé ČSFD humorem opravdu nešetřili. Panacek označil Tarantinův předchozí snímek za „poslední předsmrtnou erekci“, Mi Nü-Chai se pozastavil nad nevěrohodným vzhledem otroků s tím, že vypadali, jako by si zrovna odskočili ze sprchy, a WUTEN přirovnával Djangovy střelecké schopnosti k legendě akční over-the-top ekvilibristiky Stevenu Seagalovi. Cit pro vtip možná nekompensuje nedostatek filmového vzdělání či vratkou artikulaci argumentů pro výsledné hodnocení snímku, nicméně jako přirozenou součást publicistických žánrů, jimiž recenze a komentář nepochybně jsou, je relevantní ho jako pozitivum zmínit. Texty profesionálů — snad až na ten od Františka Fuky — působily ve srovnání poněkud sterilně a bezpečně.

c) Najdeme rozdíly v přístupu recenzentů — vzhledem ke kontroverzní povaze filmu v kontextu americké historie — mezi českými a americkými recenzemi?

Stručná odpověď na začátek: ano.

Vedle toho, jak jednotliví recenzenti chápali Tarantinův tvůrčí záměr, lze rozdíly nejlépe ilustrovat na jejich vztahu k palčivému výrazu „nigger“. Ten původně nebyl vnímán jako problematické slovo, ale během minulého století se postupně stal jedním z klíčových témat v debatách o diskriminaci afroamerické menšiny na území Spojených států amerických.

Zatímco A. O. Scott ve své jinak pozitivní recenzi současně podotýká, že Tarantino tento výraz používá častěji, než by jakýkoliv decentní běloch měl, František Fuka počestěnou verzi „negr“ vnímá jako svým způsobem zábavnou vsuvku v replikách postav. Andrew O’Hehir s nadsázkou a neskrývaným sarkasmem kritizuje Tarantina, že „slovo na N“ užívá s větší frekvencí než bývalý člen Ku-Klux-Klanu, Tereza Spáčilová v kontrastu vyjádřila názor, že debaty okolo tohoto výrazu narostly do absurdních rozměrů. Odlišné pohledy protějších stran evokují nedávnou fotbalovou kauzu SK Slavia Praha–Rangers F.C.

Vše vychází z kulturní zkušenosti obou národů. Scott Tarantinovi vzdává pomyslný hold za to, že kompletně překopal tradiční westernový model hodných bělochů a zlých Indiánů, a z jeho závěrečných slov o bratrství mezi nesusoudnými přáteli a opovržením hodným otroctví číší dojetí a hraní na morální notu. Fuka vnímá *Nespoutaného Djanga* prostě jako zábavu, nehledá v něm hlubokou reflexi či řešení rasové problematiky a ani to od režiséra neočekává. Už jen skutečnost, že ospravedlňuje ledabylé užívání slova „negr“ ve své recenzi tím, že mnohokrát zaznělo i ve filmu, jasně dokládá, že v českém prostředí tento výraz zkrátka nevzbuzuje stejné emoce a nevyvolává takovou míru kontroverze, protože je nám problematika afroamerického otroctví podobně vzdálená jako historicky daná konotace výrazu „nigger“, s jehož změkčenou variantou „nigga“ se dnes běžně setkáváme v hantýrce hiphopových interpretů či amerických teenagerů.

Jediný český recenzent, jenž se ve svém textu se vši vážností věnuje způsobu, jakým Tarantino ožehavé téma filmu pojal, je Matouš Hrdina. Jednoduché dělení postav na hodné černochoy a zlé bělochoy mu přišlo nedotažené a za jedinou světlou výjimku v tomto kontextu považoval postavu černošského sluhy Stephena. Zbytek jako by sociální aspekt Tarantinových děl vnímal jako zajímavou, byť zaměnitelnou kulisu pro to, co je s režisérem spojováno především: excentrické postavy, sofistikované dialogy, nekorektní humor a stylově nasnímané násilí, vše za doprovodu pečlivé selekce hudebních podkladů.

Závěr

Nespoutaný Django je komerčně nejúspěšnějším filmem Tarantinovy kariéry, získal za něj svého druhého Oscara za nejlepší původní scénář a kritické přijetí snímku bylo převážně velmi pozitivní. Kvůli jeho polarizující nátuře se ale můžeme setkat rovněž se zcela opačnými reakcemi. Na vybraných analyzovaných internetových recenzích a uživatelských komentářích z *Česko-Slovenské filmové databáze* jsme demonstrovali, co byly ty nejčastější důvody, jež profesionální kritiky i uživatele databáze vedly k jejich názorům.

Ačkoliv se profesionální recenze a uživatelské komentáře lišily svou formální úrovní, argumenty pro kladné/záporné finální hodnocení autorů byly identické. Komentáře za recenzemi nezaostávaly tím, *co* sdělovaly, ale v tom, *jak* to sdělovaly. Uživatelé ČSFD ve většině případů neposkytly stejně kvalitní kontext jako kritici, zato byli výrazně vtipnější.

Rozdíly jsme našli i v přístupu amerických a českých recenzentů. Etický rozměr zobrazení otroctví a užití rasistických výrazů byl vážnějším zkoumání podroben americkými autory, zatímco v českém prostředí si až na výjimky nezískal významnější pozornost.

Profesionální i amatérská filmová kritika mají v dnešním světě své místo a záleží jen na konzumentech, kterou formu filmové analýzy a evaluace zvolí. Obě mají své silné a slabé stránky a pro všechny fanoušky „pohyblivých obrázků“ je jedině dobře, že platformy jako *Česko-Slovenská filmová databáze* poskytují prostor „hlasu lidu“.

Summary

Django Unchained is the most commercially successful film of Tarantino's career, it won him his second Oscar for best original screenplay and the critical reception of the movie was predominantly very positive. Due to its polarizing nature, we can also find completely opposite reactions. Using selected internet reviews and user comments from *Czech-Slovak Film Database*, we showcased the main reasons that led professional critics and users of the database to their respective opinions.

Although the reviews and user comments differed in their formal standard, the arguments for positive/negative final scores given by the authors were identical. The user comments lacked behind the reviews not in *what* they expressed, but in *how* they expressed it. ČSFD's users mostly failed to provide context of the same quality the reviewers did; in return, they were a lot wittier.

We also found differences in the approach of American and Czech reviewers. The ethical aspect of the portrayal of slavery and usage of racial slurs was seriously examined by the Americans but — excluding one exception — gained little attention from Czech authors.

In today's world, there's a place for both professional and amateur film criticism and it's on the consumers to choose their preferred kind of film analysis and evaluation. Both have their strengths and weaknesses and it's only right for all the fans of „the moving pictures“ to be able to use a platform like *Czech-Slovak Film Database*, where there's room for „the voice of the people“.

Použitá literatura

Tištěné knihy

BERNARD, Jan a Pavla FRÝDLOVÁ. *Malý labyrint filmu*. Praha: Albatros, 1988. ISBN 13-734-88.

BORDWELL, David. *On the History of Film Style*. Cambridge, Mass.; London: Harvard University Press, 1997. ISBN 0-674-63428-4.

BORDWELL, David. *Making Meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema*. 1st paperback edition. Cambridge: Harvard University Press, 1991. ISBN 978-06-7454-336-2.

BRAUDY, Leo a Marshall COHEN. *Film Theory and Criticism: Introductory Readings*. 7th edition. Oxford: University Press, 2009. ISBN 978-0-19-536562-7.

BRUNEL, Aude a Jovanka ŠOTOLOVÁ. *Stylistická analýza českých a francouzských textů*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2012. ISBN 978-80-7308-408-0.

CLARKSON, Wensley. *Quentin Tarantino: Shooting from the Hip*. London: Piatkus, 1995. ISBN 0-7499-1555-2.

CORRIGAN, Timothy. *A Short Guide to Writing About Film*. 8th edition. Boston: Pearson, 2012. ISBN 978-0-205-23639-8.

FIELD, Syd. *Screenplay: The Foundations of Screenwriting*. Revised Edition. New York: Bantam Dell, 2005. ISBN 978-0-385-33903-2.

HÁJEK, Jiří. *Teorie umělecké kritiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.

MONACO, James. *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií : umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie*. Praha: Albatros, 2004. ISBN 978-80-00-01410-4.

OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech : kolektivní monografie*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2237-8.

ROBERTS, Jerry. *The Complete History of American Film Criticism*. Santa Monica, CA: Santa Monica Press, 2010. ISBN 978-1-59580-049-7.

RYBÁŘ, Václav, Matěj SVOBODA a Petr CÍFKA. *Encyklopedie akčního filmu*. Praha: XYZ, 2019. ISBN 978-80-7597-556-0.

SHONE, Tom. *Tarantino: Retrospektiva*. Praha: Dobrovský, 2018. ISBN 978-80-7390-850-8.

SMITH, Jim. *Quentin Tarantino*. Praha: Levné knihy, 2009. ISBN 978-80-7309-793-6.

TUŠER, Andrej. *Ako sa robia noviny*. Bratislava: SOFA, 1999. ISBN 80-85752-66-2.

Tištěná periodika

Cinepur: Časopis pro moderní cinefilly. Ročník 28, č. 124. Praha: Sdružení přátel Cinepuru, 2019. ISSN 1213-516X.

Playboy Magazine. Playboy Enterprises, December 2012: The Nude Marilyn Monroe. ISSN 0032-1478.

Reflex. Ročník 28, č. 9. Praha: CZECH NEWS CENTER, 2017. ISSN 0862-6634.

Internetové zdroje

BAUER, Erik. Method Writing: Interview with Quentin Tarantino. *Creative Screenwriting* [online]. [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://creativescreenwriting.com/method-writing-interview-with-quentin-tarantino/>

BIEDENHARN, Isabella. 'I Lost It At The Video Store' excerpt: Quentin Tarantino and Kevin Smith talk renting porn and blockbuster. *Entertainment Weekly* [online]. [cit. 2021-02-12]. Dostupné z: <https://ew.com/article/2015/08/28/i-lost-it-at-the-video-store-excerpt/>

BROWN, Lane. In Conversation: Quentin Tarantino. *Vulture* [online]. [cit. 2020-09-17]. Dostupné z: <https://www.vulture.com/2015/08/quentin-tarantino-lane-brown-in-conversation.html>

CANDRA, Robert a Martin MELICHAR. Martin Pomothy: Nic jiného než ČSFD.cz dělat nechci. *Radio Wave* [online]. [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/martin-pomothy-nic-jineho-nez-csfdcz-delat-nehci-5239575>

Django (1967). *British Board of Film Classification* [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.bbfc.co.uk/case-studies/django-1967>

Django Unchained. *Box Office Mojo* [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.boxofficemojo.com/title/tt1853728/>

Django Unchained (2012). *Rotten Tomatoes* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: https://www.rottentomatoes.com/m/django_unchained_2012

Django Unchained Reviews. *Metacritic* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.metacritic.com/movie/django-unchained>

DOSANI, Rishma. Leonardo DiCaprio had problem saying 'n-word' in Django Unchained until Jamie Foxx and Samuel L Jackson forced him to. *Metro* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <https://metro.co.uk/2019/11/22/leonardo-dicaprio-problem-saying-n-word-django-unchained-jamie-foxx-samuel-l-jackson-forced-11200400/>

EBERT, Roger. Ebert & Scorsese: Best Films of the 1990s. *Roger Ebert* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://www.rogerebert.com/roger-ebert/ebert-and-scorsese-best-films-of-the-1990s>

EDWARDS, Gavin. Quentin Tarantino Tackles Old Dixie by Way of the Old West (by Way of Italy). *The New York Times* [online]. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2012/09/30/magazine/quentin-tarantino-django.html>

FLEMING, Mike. Mike Fleming Q&As Harvey Weinstein: On Oscars, Sundance, Obama, And Getting The Web To Pay Up For Borrowed Content. *Deadline* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://deadline.com/2013/01/mike-fleming-qas-harvey-weinstein-on-oscars-sundance-obama-and-getting-the-web-to-pay-up-for-borrowed-content-415176>

GATES JR., Henry Louis. Tarantino 'Unchained,' Part 2: On the N-Word. *The Root* [online]. [cit. 2020-09-28]. Dostupné z: <https://www.theroot.com/tarantino-unchained-part-2-on-the-n-word-1790894617>

GOMPERTZ, Will. Quentin Tarantino: 'My scripts are novels'. *BBC* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-20711077>

GROSS, Terry. Quentin Tarantino, 'Unchained' And Unruly. *NPR* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2013/01/02/168200139/quentin-tarantino-unchained-and-unruly>

HAHN, Kate. Leonardo DiCaprio in 'Django Unchained'. *Variety* [online]. [cit. 2020-09-29]. Dostupné z: <https://variety.com/2012/film/news/leonardo-dicaprio-in-django-unchained-1118062924/>

HART, Hugh. Tarantino Spills Antebellum Gore in Nerve-Wracking Django Unchained 'Sizzle Reel'. *WIRED* [online]. [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <https://www.wired.com/2012/07/django-unchained/>

JOHN, Hiscock. Quentin Tarantino: I'm proud of my flop. *The Telegraph* [online]. [cit. 2020-09-19]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/culture/film/starsandstories/3664742/Quentin-Tarantino-Im-proud-of-my-flop.html>

Kerry Washington on making Quentin Tarantino's Django Unchained. *London Evening Standard* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <https://www.standard.co.uk/lifestyle/london-life/kerry-washington-on-making-quentin-tarantinos-django-unchained-8453865.html>

LONGWORTH, Karina. Quentin Tarantino Emerges with His Most Daring Film Yet. *The Village Voice* [online]. [cit. 2020-09-21]. Dostupné z: <https://www.villagevoice.com/2012/12/19/quentin-tarantino-emerges-with-his-most-daring-film-ye>

LEE, Spike. [American Slavery...] In: *Twitter* [online]. 22 Dec 2012 [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20130921061559/https://twitter.com/SpikeLee/status/282611091777941504>

LYMAN, Eric J. Original 'Django' Franco Nero on His Iconic Character and the Film's Legacy (Q&A). *The Hollywood Reporter* [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/news/original-django-franco-nero-his-407388>

Martin Pomothy interview – Part I. In: *YouTube* [online]. 18. 10. 2017 [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://youtu.be/23xRInt9OKE>. Kanál uživatele Peter Chmela.

MCGINLEY, Rhys. Quentin Tarantino's Movies Ranked By Box Office Gross (According To Box Office Mojo). *Screen Rant* [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://screenrant.com/quentin-tarantinos-movies-ranked-by-box-office-gross-according-to-box-office-mojo/>

MOROCHOVIČOVÁ, Eliška. Střelec zasáhl při premiéře Batmana 71 lidí, 12 zemřelo. *Aktuálně* [online]. [cit. 2020-10-11]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/strelec-zasahl-pri-premiere-batmana-71-lidi-12-zemrelo/r~i:article:752167/>

Návod k použití. *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/navod-k-pouziti/>

Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/prehled/>

Nespoutaný Django (2012). *IMDb* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt1853728/>

Quentin Tarantino. In: *The Charlie Rose Show* [online]. Friday 12/26/1997. Dostupné z: <https://charlierose.com/videos/17692>

Quentin Tarantino. In: *The Charlie Rose Show* [online]. Friday 12/21/2012. Dostupné z: <https://charlierose.com/videos/17441>

Quentin Tarantino Explains How He Writes Dialogue. In: *YouTube* [online]. 10. 12. 2012 [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://youtu.be/fFlX-fsPWwQ>. Kanál uživatele SiriusXM.

ROBERTSON IV, Gil. Oscar-Nominated Producer Reginald Hudlin Talks 'Django Unchained'. *EBONY* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.ebony.com/entertainment/oscar-nominated-producer-reginald-hudlin-talks-django-unchained-123>

SHARF, Zack. Quentin Tarantino Directed 'Django' Like A 'Tyrant,' Cursed At Jamie Foxx During Rehearsal. *IndieWire* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://www.indiewire.com/2017/05/quentin-tarantino-django-unchained-direction-jamie-foxx-tyrant-1201834128/>

SLADKÝ, Pavel a Šárka GMITERKOVÁ. Podvody s hodnocením na ČSFD. ‚Zrovna válčíme s filmem Narušitel,‘ říká k nekalé praxi šéf databáze. *iROZHLAS* [online]. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z: <http://irozhl.as/4MR>

SULLIVAN, Kevin P. 'Django Unchained' earns rave reviews after early screening. *MTV* [online]. [cit. 2020-10-02]. Dostupné z: <http://www.mtv.com/news/2442675/django-unchained-early-reviews/>

SVOBODA, Martin. Pomothy: ČSFD nabízí novou a lepší filmovou publicistiku. *Aktuálně* [online]. [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/film/pomo-csfd-predstavuje-novou-a-lepsi-filmovou-publicistiku/r~5d8943e83b4811e599c80025900fea0>

Tarantino's Reviews! (with Quentin Tarantino). In: *Pure Cinema Podcast* [podcast]. Apr 1, 2020 [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://purecinemapodcast.libsyn.com/tarantinos-reviews-with-quentin-tarantino>

TARANTINO, Quentin. Tarantino on Deliverance. In: *New Beverly Cinema* [online]. [cit. 2021-02-06]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20201129171803/https://thenewbev.com/tarantinos-reviews/tarantino-on-deliverance>

TARANTINO, Quentin. Why Sergio Leone is my favourite filmmaker. *The Telegraph* [online]. [cit. 2020-09-23]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/films/0/quentin-tarantino-sergio-leone-favourite-filmmaker2/>

The Hateful Eight DGA Q&A with Quentin Tarantino and Christopher Nolan. In: *YouTube* [online]. 29. 12. 2015 [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://youtu.be/1EN2PUQBNVY>. Kanál uživatele Directors Guild of America.

THOMPSON, Anne. Quentin Tarantino and Richard Kelly Talk Tony Scott at Double Feature of 'True Romance' and 'Domino'. *IndieWire* [online]. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z: <https://www.indiewire.com/2012/08/quentin-tarantino-and-richard-kelly-talk-tony-scott-at-double-feature-of-true-romance-and-domino-240212/>

TŮMA, Ondřej. ČSFD.cz: Příběh impéria filmových fanoušků. *Peníze.cz* [online]. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/spotrebitel/233477-csfd-cz-pribeh-imperia-filmovych-fanousku>

UTICHI, Joe. Quentin Tarantino and producer Reginald Hudlin talk Django Unchained. *Entertainment.ie* [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://entertainment.ie/cinema/movie-news/interview-quentin-tarantino-and-producer-reginald-hudlin-talk-django-unchained-246372/>

Uživatelé. *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/uzivatele/prehled/>

ÚŠELA, Jan. Jsem spíš filmový fanda než obchodník, databáze osm let nevydělávala ani korunu, říká šéf ČSFD Pomothy. *Hospodářské noviny* [online]. [cit. 2020-11-12]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-66618040-jsem-spis-filmovy-fanda-nez-obchodnik-databaze-osm-let-nevydelavala-ani-korunu-rika-sef-csfdpomothy>

ZAKARIN, Jordan. Spike Lee: 'Django Unchained' is 'Disrespectful,' I Will Not See It. *The Hollywood Reporter* [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/news/spike-leedjango-unchained-is-406313>

Akademické práce

BATTAGLIA, James. *Everyone's a Critic: Film Criticism Through History and Into the Digital Age*. Brockport, New York, 2010. Senior Honors Thesis. The College at Brockport, State University of New York. Vedoucí práce Dr. Kate Madden.

Audiovizuální zdroje

Django [film]. Režie Sergio CORBUCCI. ITÁLIE a ŠPANĚLSKO, 1966.

Django Unchained [česky *Nespoutaný Django*] [film]. Režie Quentin TARANTINO. USA, 2012.

The Spaghetti West [dokumentární film]. Režie David GREGORY. USA, 2005.

Analyzované internetové recenze

BRADSHAW, Peter. Django Unchained – first look review. *The Guardian* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/film/2012/dec/12/django-unchained-first-look-review>

ČERVENÁK, Juraj. Nespoutaný Django: Recenze. *MovieZone* [online]. [cit. 2020-10-15]. Dostupné z: <https://film.moviezone.cz/nespoutany-django/recenze>

FUKA, František. Recenze: Nespoutaný Django [Django Unchained] - 80%. *FFFilm* [online]. [cit. 2020-10-14]. Dostupné z: <https://www.fffilm.name/2013/01/recenze-nespoutany-django-django.html>

HRDINA, Matouš. Nespoutaný Django – Prověřená kvalita. Bohužel. *Full Moon Zine* [online]. [cit. 2020-10-14]. Dostupné z: <https://www.fullmoonzine.cz/nespoutany-django-proverena-kvalita-bohuzel>

O'HEHIR, Andrew. Tarantino's incoherent three-hour bloodbath. *Salon* [online]. [cit. 2020-10-10]. Dostupné z: https://www.salon.com/2012/12/26/tarantinos_incoherent_three_hour_bloodbath/

SCOTT, A. O. The Black, the White and the Angry. *The New York Times* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2012/12/25/movies/quentin-tarantinos-django-unchained-stars-jamie-foxx.html?ref=movies>

SHARKEY, Betsy. Movie review: 'Django Unchained' is Tarantino unleashed. *Los Angeles Times* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://www.latimes.com/entertainment/movies/la-xpm-2012-dec-23-la-et-mn-django-unchained-review20121224-story.html>

SMITH, Kyle. 'Django Unchained' is brilliant, but breaks no new ground. *New York Post* [online]. [cit. 2020-10-03]. Dostupné z: <https://nypost.com/2012/12/21/django-unchained-is-brilliant-but-breaks-no-new-ground/>

SPÁČILOVÁ, Tereza. Recenze Terezy Spáčilové: Nespoutaný Django? Tarantinovštější Tarantino neexistuje. *Reflex* [online]. [cit. 2020-10-11]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/49363/recenze-terezy-spacilove-nespoutany-django-tarantinovstejsi-tarantino-neexistuje.html>

ŠÁLEK, Vratislav. Recenze: Nespoutaný Django. *Filmserver* [online]. [cit. 2020-10-15]. Dostupné z: <https://filmserver.cz/clanek/4882/nespoutany-django/>

Analyzované komentáře na Česko-Slovenské filmové databázi

blackJag. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9197242>

Ceres. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9350625>

donvitoso. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9190661>

E lan. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9310356>

Freemind. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9218652>

gigs78. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9290886>

gogo76. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9370711>

gogos. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutanydjango/komentare/?comment=917755>

gudaulin. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=11039665>

hiroito. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9288566>

H34D. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9188>

HuGOtrOniQ. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9521143>

John CZ. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9332361>

Killingjoke. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9180316>

Kingjiri. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9302732>

Koocik. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9640124>

Kubaso. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9186803>

LadyDevil. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9233565>

lesumir. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9177717>

Mi Nü-Chai. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9213639>

Marrix. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9210840>

Nerhinn. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9217105>

NiaWolf. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9288567>

Panacek. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9359449>

pmusic. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9220766>

PowPow. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=10864995>

RedEagleSK. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=11247384>

sigin21. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9191505>

Thomick. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9242316>

Tom_Lachtan. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=9202366>

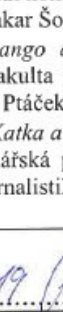
Venus. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutanydjango/komentare/?comment=9232522>

WUTEN. Komentáře uživatelů k filmu Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). In: *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2020-10-16]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/komentare/?comment=10826968>

Teze bakalářské práce

Institút komunikačných štúdií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce													
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:													
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: PRAUS, Adam	Razítko podatelny:												
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2017/2018	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td colspan="3">Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd</td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td>15 -05- 2019</td> <td>-1-</td> </tr> <tr> <td>Čj:</td> <td>58</td> <td>Příloh:</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Přidělena:</td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd			Došlo dne:	15 -05- 2019	-1-	Čj:	58	Příloh:	Přidělena:		
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd													
Došlo dne:	15 -05- 2019	-1-											
Čj:	58	Příloh:											
Přidělena:													
E-mail diplomantky/diplomanta:													
Studijní obor/forma studia: Žurnalistika/prezenční													
Předpokládaný název práce v češtině: Internetové filmové recenze snímku Nespoutaný Django a uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové databázi													
Předpokládaný název práce v angličtině: Internet movie reviews of Django Unchained and user comments on Czech-Slovak Film Database													
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013): (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve po dvou semestrech</u> od schválení tezí) LS 2019/2020													
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Quentin Tarantino ztělesňuje osobnost, která svým tvůrčím přístupem často rozděluje lid na dva tábory: skalní fanoušky, kteří ho milují a považují za génia, a odpůrce, podle nichž jsou jeho filmy jen manifestací Tarantinových úchylných myšlenkových pochodů. Tak či tak, každý jeho další umělecký výplod je doprovázen obrovskou vlnou zájmu a představuje fascinující objekt pro bližší zkoumání. Ve své práci se zaměřuji na jeho komerčně nejúspěšnější film <i>Nespoutaný Django</i> , jehož internetové recenze z vybraných médií a komentáře k němu na Česko-Slovenské filmové databázi podrobím obsahové a komparativní analýze, prostřednictvím níž se pokusím zodpovědět tyto otázky: <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>V čem se pozitivní, respektive negativní internetové recenze a komentáře při hodnocení shodovaly?</i> 2. <i>Jaké jazykové prostředky při tom autoři používali?</i> 3. <i>Najdeme rozdíly v přístupu recenzentů — vzhledem ke kontroverzní povaze filmu v kontextu americké historie — mezi českými a americkými recenzemi?</i> 													
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): ÚVOD – uvedení do tématu, objasnění mé motivace pro výběr dané práce, vytyčení jejich cílů TEORETICKÁ ČÁST QUENTIN TARANTINO – profil autora (životopis; mediální obraz; status ve filmovém průmyslu) <ul style="list-style-type: none"> - Dílo – shrnutí režisérova díla, vystihnout jeho uměleckého rukopisu a „duše“ NESPOUTANÝ DJANGO – charakteristika a rozbor filmu (příběh; hlavní motivy; struktura; filmy, kterými se režisér inspiroval), zasazení do kontextu Tarantinovy tvorby <ul style="list-style-type: none"> - Komerční úspěch - Kontroverze a kritický ohlas RECENZE – teoretické vymezení publicistického žánru dle odborné literatury <ul style="list-style-type: none"> - Filmová kritika – stručná historie, její specifika (žurnalistická vs. akademická filmová kritika), zmínka o významných autorech od nás i ze zahraničí KOMENTÁŘ – teoretické vymezení publicistického žánru dle odborné literatury ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE – profil a popis databáze a jejich funkcí PRAKTICKÁ ČÁST OBSAHOVÁ A KOMPARATIVNÍ ANALÝZA – odpoví na otázky vytyčené v základní charakteristice tématu <ul style="list-style-type: none"> - Internetové recenze – české/zahraniční, pozitivní/negativní recenze Nespoutaného Djanga 													

<p>z vybraných internetových médií (jež stručně charakterizují před analýzou daných recenzí)</p> <p>- Uživatelské komentáře na ČSFD – pozitivní/negativní komentáře vybraných uživatelů</p> <p>ZÁVĚR – shrnutí výsledků práce</p>
<p>Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy): Literatura k tématu, recenze filmu od vybraných internetových médií, profil filmu na ČSFD.</p>
<p>Postup (technika) při zpracování materiálu: Rešerše v relevantních materiálech k tématu práce (literatura, rozbor filmu, rozhovory s režisérem apod.), obsahová a komparativní analýza internetových recenzí a uživatelských komentářů.</p>
<p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):</p> <p>FIELD, Syd. <i>Jak napsat dobrý scénář: Základy scenáristiky</i>. Praha: Rybka Publishers, 2007. ISBN 978-80-87067-65-9.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kniha přináší stručná pravidla a postupy pro psaní scénáře krok po kroku, a to jak pro úplné začátečníky, tak pro pokročilejší tvůrce. <p>HÁJEK, Martin. <i>Čtenář a stroj: Vybrané metody sociálněvědní analýzy textů</i>. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. ISBN 978-80-7419-161-9.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kniha se věnuje metodologii textových analýz, konkrétně třem nejpoužívanějším metodám, a to: obsahové, diskurzivní a narativní analýze. <p>HALADA, Jan (ed.) a OSVALDOVÁ, Barbora (ed.). <i>Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru</i>. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výkladový slovník, v němž najdeme definice pojmů z oblasti tisku, rozhlasu a televize, ale i publicistických žánrů, jako jsou právě recenze či komentář. <p>OSVALDOVÁ, Barbora (ed.). <i>O komentáři, o komentátorech – Kolektivní monografie k žánru</i>. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2237-8.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kniha mapující českou mediální scénu se zaměřením na žánr komentáře. Různí autoři popisují svůj proces při jeho tvorbě. <p>PRAMAGGIORE, Maria a WALLIS, Tom. <i>Film: A Critical Introduction</i>. London: Laurence King, 2007. ISBN 9781856695343.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vhodný vstup do světa studie filmu. Kniha uvádí do kontextu základní filmové koncepty a zkoumá je do hloubky. Věnuje se i filmovým technikám a terminologii používané ve filmové produkci a kritice, přičemž klade důraz na kritické myšlení a psaní. <p>SHONE, Tom. <i>Tarantino – Retrospektiva</i>. Praha: Dobrovský, 2018. ISBN 978-80-7390-850-8.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Retrospektivní publikace mapuje s pomocí působivé fotografické dokumentace Tarantinovu kariéru od úplných počátků a nabízí nahlédnutí do mysli tohoto polarizujícího tvůrce.
<p>Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)</p> <ul style="list-style-type: none"> • DAIČOVÁ, Andrea. <i>Funkce jazykové semiózy ve filmech Quentina Tarantina</i>. Praha, 2014. 49 stran. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Otakar Šoltys, CSc. • KŇOURKOVÁ, Markéta. <i>Otroctví v současných filmech Nespoutaný Django a 12 let v řetězech</i>. Pardubice, 2017. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická. Katedra divadelních a filmových studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Luboš Ptáček, Ph.D. • VODIČKOVÁ, Karolína. <i>Internetové filmové recenze dokumentárního filmu Katka a uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové databázi</i>. Praha, 2016. 46 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Prof. MgA. D. J. Novotný.
<p>Datum / Podpis studenta/ky</p> <p style="text-align: right;">15.5.2019 </p>

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:	
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:	
Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	<i>Konzultováno</i>
<i>Kovářská Dana</i>	<i>15.1.2019</i> <i>Doktoranda</i>
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Srovnání úvodních titulků filmů *Django* a *Nespoutaný Django* (obrázek)⁴⁴⁵

---

⁴⁴⁵*Django* [film]. Režie Sergio CORBUCCI. ITÁLIE a ŠPANĚLSKO, 1966.

Django Unchained [česky *Nespoutaný Django*] [film]. Režie Quentin TARANTINO. USA, 2012.

Příloha č. 2: Profil filmu *Nespoutaný Django* na ČSFD (obrázek)⁴⁴⁶

Nespoutaný Django

 Django Unchained
 Divoký Django
 (další názvy)

Western / Dobrodružný / Drama
USA, 2012, 165 min

Režie: Quentin Tarantino
 Scénář: Quentin Tarantino
 Kamera: Robert Richardson

Hrají: Jamie Foxx, Christoph Waltz, Leonardo DiCaprio, Kerry Washington, Samuel L. Jackson, Walton Goggins, Dennis Christopher, James Remar, Dana Gourrier, Nichole Galicia, Laura Cayouette, Sammi Rotibi, Don Johnson, Franco Nero, James Russo, Tom Wopat, Don Stroud, Russ Tamblyn, Amber Tamblyn, Bruce Dern, M.C. Gainey, Cooper Huckabee, Do... (více)
 (další profese)

[všechny plakáty \(70\)](#)

88%

62. nejlepší film   28. nejoblíbenější film

Hodnocení uživatelů

golfigista	★★★
POMO	★★★★★
kleopatru	★★★★★
verbal	★★★★★
KeySpa	★★★★★
Cival	★★★★★
Douglas	★★★★
Houdini	★★★★
don corleone	★★★★
KOCOUR	★★★★

všechna hodnocení (69 755)

Fanklub filmu

LihO
lesumir
Hunt
Rosaviva
cowok
RUSSELL
prochyy
evulienka3
Proroček
janytips

všichni fanoušci (3 873)

Premiéry

Nevhodný mládeži do 15 let

- V kinech od: 17.01.2013 Falcon
- V kinech od: 17.01.2013 Itafilm
- V kinech od: 25.12.2012 The Weinstein Company
- Na DVD od: 22.05.2013 Bontonfilm
- Na Blu-ray od: 22.05.2013 Bontonfilm

Obsah [zobrazit všechny obsahy](#)

Kulturní režisér Quentin Tarantino natočil jižanské drama z období před vypuknutím Občanské války, jehož hlavním hrdinou je otrok Django. Ten má šanci získat díky nájemnému lovcí lidí dr. Schultzovi svobodu, pokud se mu povede dopadnout vraždící bratry Britillovi. Djangovi se tak zároveň naskytne příležitost najít ženu, kterou musel před lety nedobrovolně opustit. Ani jeden z hlavních hrdinů však netuší, jak blízko jsou nejnebezpečnějšímu dobrodružství svého života. *(oficiální text distributora)*

prehled   komentáře   zajímavosti   ocenění   videa   galerie   ext. recenze   ve filmotéce   v bazaru   diskuze

Videa (42)

Video © The Weinstein Company

Komentáře (3142)

Podobně

- Banda: Pomsta Jessiehoo Leea (1993)
- Drum (1976)
- Boss Nigger (1975)
- Mandingo (1975)
- The Soul of Nigger Charley (1973)
- Legenda o Charleyem (1972)

Tagy

smrt, přátelství, útek, násilí, manipulace, Divoký západ, rasismus, Wilhelm scream, pistolníci, otroctví, svoboda, sluha, výbuch, lovci lidí, americký jih, Ku-klux-klan, zubař, piantáž

⁴⁴⁶ Nespoutaný Django / Django Unchained (2012). *Česko-Slovenská filmová databáze* [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/294824-nespoutany-django/prehled/>

Příloha č. 3: Zpráva od ČSFD posla o nové verzi ČSFD (obrázek)⁴⁴⁷

od ČSFD posel
Milý uživateli,

rádi bychom Ti představili novou ČSFD, na které jsme vedle údržby aktuálního webu pracovali posledních pět let. Jedná se o web kompletně nově napsaný s použitím moderních technologií a s responzivním přizpůsobením pro všechny druhy tabletů a mobilů. Najdeš ji na adresách new.csfd.cz a new.csfd.sk. Slovenská doména zahrnuje kompletní jazykovou lokalizaci webu se zachovanými společnými (česko-slovenskými) diskuzemi, žebříčky, hodnoceními i recenzemi uživatelů. Ano, již nevedeme komentáře, vedeme recenze. Pokud máš právo na jejich psaní, již nejsi "komentátor", ale jsi recenzent.

Několik nejbližších týdnů Ti ještě nepůjde se na novou ČSFD přihlásit, bude Ti k dispozici pouze pro pasivní prohlížení. Umožní nám to důležité počáteční testování, optimalizaci zátěže a ladění případných chybček uvnitř uživatelského rozhraní. Zpřístupnit Ti novou ČSFD pro vánoční období alespoň v tomto limitovaném módu jsme se rozhodli **hlavně kvůli sekci "VOD", která je jejím klíčovým novým prvkem**. Kromě kompletního přehledu nabídky lokálních VOD služeb si v ní můžeš jejich filmy a seriály filtrovat dle žánrů a seřazovat od nejlepších.

Jaké další inovace najdeš na nové ČSFD:

- > Vyhledávání má našeptávač a umí pracovat taky s hledanými výrazy s překlepy.
- > V sekci "Televize" přibyla horizontální verze TV programu.
- > V profilech filmů přibyla sekce "Hrají" a "OST" (zkratka pro "original soundtrack").
- > V profilech tvůrců jsme po vzoru filmových profilů zavedli sekci "Přehled".
- > O "Přehled" jsme rozšířili taky uživatelský profil, který prošel celkově asi největším updatem.
- > V galeriích filmů přibyla záložka "Plakáty", do které se dostaneš taky přes plakát v hlavičce filmu.
- > Položky z "Bazaru" jsme přesunuli do "Filmotéky", která má nově tři záložky: "Vlastním / Prodávám / Sháním".

Nevyhnutelná technologie responzivního webu s sebou přináší i jednu nemilůstku. Uživatelské profily "O mně", kde má mnoho uživatelů pečlivě sestavené přehledy s obrázky, videi a různými formáty textů, se již na sociálních sítích nenosí. Jejich estetické přizpůsobení menším displejům je technicky příliš komplikované. Proto budou ze začátku některé uživatelské profily na nové ČSFD rozčuchané a budou vyžadovat ruční úpravu v novém editoru, lépe pracujícím s typografií, řadky a odrážkami.

Věříme, že se Ti nová ČSFD bude líbit. Chápej ji jako **technologický restart, připravený pro implementaci budoucích obsahových rozšíření a uživatelských vychytávek**. Možnost přihlásit se v ní do uživatelských účtů plánujeme spustit v lednu, a starou ČSFD bychom pak rádi vypli do konce února. O všem Tě budeme předem informovat. Prozatím Ti přejeme pohodové Vánoce v kruhu nejbližších, obohacené o spoustu dobrých filmů a seriálů, a samozřejmě vše dobré v roce 2021!

⁴⁴⁷ Zpráva ze soukromé pošty mého uživatelského profilu na ČSFD.